

ANG GINGHUMAN ng mga Apostoles Pasayod

Ini ang pangaduha nga libro nga gingsulat ni Lucas. Isa siya sa mga kaibahan ni Apostol Pablo sa mga misyon. Ang ginapasayod niya sa ini nga libro hay kung pauno gingpalapnag ng premiro nga mga nagatuo ang Maayong Balità tunà sa Jerusalem, sa Judea, sa Samaria kag hasta sa bilog nga kalibutan (1:8). Gingsulat da diri ang makatitingaya nga mga butang nga ginghuman ng mga apostoles paagi sa gahom ng Espiritu Santo mintras ginawali ninda ang mensahe parti kay Hesu-Kristo.

May tuyo ini ka parte: Pang-una, ang pag-tunà ng Kristianismo sa Jerusalem pagkatapos magbalik si Hesus sa langit; pangaduha, ang pagpalapnag ng Maayong Balità sa iba-iba nga lugar sa palibot ng Israel; kag pangtuyo, ang pagpadayon pa gid ng pagpalapnag ng ini nga mensahe pakadto sa mga lugar ng Mediteraneo hasta sa Roma kag sa bilog nga kalibutan.

Ang isa sa mga ginapakità diri hay ang pag-abot ng gingpangakò ng Dios paagi kay Hesus—ang Espiritu Santo nga may pambihirà nga gahom nga nabaton ng mga nagatuo sa Jerusalem sa adlaw ng Pentecostes*. Ang Espiritu Santo hay padayon nga nagabantay kag nagapakusog sa mga nagatuo kag sa inda mga miyugdumaya hasta arinyan sa aton tyempo.

¹ Halangdon nga Teofilus:

Sa akon una nga libro ging-istorya ko ang parti sa tanan nga ginghuman kag gingtudlò ni Hesus tunà pa sa premero ² hasta sa adlaw nga gingdaya siya sa langit. Bago ini natabò, igwa siya gingtugon paagi sa gahom ng Espiritu Santo sa mga apostoles nga iya gingpili. ³ Pagkatapos ng iya pagpakasakit kag pagkamatay sa krus, nagpakità siya sa inda kag nagpamatuod sa madamò nga paagi nga siya hay nabanhaw. Ginghuman niya ini sa suyod ng 40 ka adlaw kag gingtudluan sinda parti sa gingharian ng Dios. ⁴ Isa ka adlaw mintras nagakaon sinda, ginghambayan sinda ni Hesus: “Ayaw anay kamo maghalin sa Jerusalem. Huyata nindo ang gingpromisa ng aton Amay nga ginghambay ko sa indo. ⁵ Nagbawtismo si Juan sa tubì, pero pagkaligad ng pila ka adlaw, pagabawtismuhan kamo sa Espiritu Santo.”

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit Marcos 16:19-20; Lucas 24:50-53

⁶ Isa ka adlaw mintras nagatipon ang mga apostoles kaibahan si Hesus, nagpangutana sinda sa iya, “Ginoo, imaw na ba ini ang tyempo nga ibalik mo liwat ang gingharian ng Israel?” ⁷ Nagsabat siya, “Ang mga tyempo o adlaw hay gingtakdà ng Amay sa iya otoridad kag indì na kahinangyan nga masayuran pa nindo kung san-o ini matatabò. ⁸ Pero pag-abot ng Espiritu Santo sa indo, makakabaton kamo ning gahom. Pagkatapos, magapamatuod kamo parti sa akon

sa Jerusalem, sa bilog nga Judea kag Samaria hasta sa bilog nga kalibutan.”

⁹ Pagkahambay niya ini, gingdaya siya palangit kag mintras nagatan-aw sinda sa iya, naduyà siya kay natabunan ng mga panganod.

¹⁰ Mintras nagahangad pa sinda sa langit kung sa diin naduyà si Hesus, gulpi lang nga nagtindog sa inda alihid ang duha nga lyaki nga nakaputì. ¹¹ Hambay ninda, “Mga taga-Galilea, basì nagatindog pa kamo diri kag nagahangad sa langit? Ining si Hesus nga indo nakità nga gingdaya palangit hay mabalik diri sa kalibutan. Kag kung pauno siya nagpaibabaw tiyad da ini ang iya pagbalik.”

Ang Pagpili ng Kabaylo ni Judas

Mateo 27:3-10

¹² Niyan, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin sa Bukid ng mga Olibo*. Ang kalayò ng ini nga bukid halin sa syudad ng Jerusalem hay isa ka kilometro. ¹³ Pag-abot ninda didto, nagsakà sinda sa kwarto didto sa ibabaw ng bayay nga inda ginadayunan. Sinda hay sina Pedro, Juan, Santiago*, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago nga ungà ni Alfeus, Simon nga dati hay nagrebelde sa gobyerno ng Roma kag si Judas nga ungà ni Santiago. ¹⁴ Permi sinda nagatipon para magpangamuyò, kaibahan ang pila ka babayi patì si Maria nga nanay ni Hesus kag yadto da ang mga manghod niya nga lyaki.

¹⁵ Pagkaligad ng pila ka adlaw, nagtipon ang 120 nga mga nagatuo kay Hesus. Nagtindog si

Pedro sa inda tungà kag naghambay, ¹⁶ “Mga kauturan ko, kahinangyan nga matuman ang yarà sa Kasulatan nga ginghambay ng Espiritu Santo paagi kay David. Ini hay parti kay Judas nga imaw ang nagbulig sa mga nagdakop kay Hesus. ¹⁷ Kaibahan siya sa amon grupo kag gingpili nga miyugserbisyo sa ini nga ministryo.”

¹⁸ (Nagbakay si Judas ning dutà sa kwarta nga iya nabaton sa iya malain nga ginghuman. Didto siya nahuyog nga una ang uyo. Nagbusdì ang iya tiyan kag nagluwas ang iya tinae. ¹⁹ Nasayuran ini ng tanan nga nagaistar sa Jerusalem, nganì gingtawag ninda adto nga dutà sa inda linggwahe ng Akeldama, ang gusto hambayon, Dutà ng Dugò.) ²⁰ Naghambay pa si Pedro parti sa gingsulat ni David sa mga Salmo:

“ ‘Pabay-i na lang ang iya ginaistaran,
kag dapat wayà na gid ning may mag-istar
didto.’

Kag nakasulat da,

‘Itao na lang sa iban ang iya ministryo.’†

²¹ “Nganì niyan, kahinangyan nga magpili kita ning kabaylo ni Judas. Ang dapat naton pilion hay adtong kaibahan naton sa tanan nga oras nang yari pa sa aton si Ginoong Hesus ²² tunà nang pagbawtismo ni Juan hasta sa pagdaya sa iya pakadto sa langit. Kay kahinangyan nga magpamatuod siya pareho naton sa pagkabanhaw ni Hesus.” ²³ Nganì duha ka tawo ang inda gingpilian: si Matias kag si Jose nga ginatawag da

---

† **1:20** 1:20 Salmo 69:25, 109:8

nga Barsabas o Justus. ²⁴ Pagkatapos nagpangamuyò sinda, “Ginoo, ikaw ang nakakasayod ng tagipusuon ng tanan nga tawo. Ipakità mo sa amon kung sin-o sa duha ang imo gingpili ²⁵ nga maging kabaylo ni Judas. Kay gingbayaan niya ang iya pagserbisyo bilang apostol* kag nagkadto sa lugar nga angay sa iya.” ²⁶ Pagkatapos nagbunot-bunutan sinda kag ang nabunot hay si Matias. Ngani siya ang gingdugang sa onse nga apostoles.

2

Ang Pag-abot ng Espiritu Santo

¹ Nang mag-abot ang adlaw ng Pentecostes* nagtipon ang tanan nga mga nagatuo sa isa ka lugar. ² Kag gulpi na lang may nabatian nga tunog halin sa langit nga pareho sa huni ng makusog nga hangin kag ang tanan nga yadto sa suyod ng bayay nakabati. ³ Pagkatapos may nakità sinda nga daw dilà ng kalayo kag ini hay nagtugpà sa kada isa sa inda. ⁴ Gingpunò sinda tanan ng Espiritu Santo kag nagpanghambay sinda sa iba-iba nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri nga gingtao sa inda ng Espiritu.

⁵ Sa adto da nga tyempo, may mga diosnanon nga mga Judio nga nagatinir didto sa Jerusalem nga halin sa tanan nga mga nasyon sa bilog nga kalibutan. ⁶ Pagkabati ninda ng adto nga tunog, nagkadto sinda sa lugar nga ginatipunan ng mga nagatuo kag natingaya gid sinda kay ang kada isa sa inda hay nakabati ng iya kaugalingon nga linggwahe nga ginahambay ng mga nagatuo.

⁷ Natingaya gid sinda kag nagpinangutan-an, “Dì ba tanan inà sinda hay mga taga-Galilea?

⁸ Basi nakakahambay sinda ng aton kaugalingon nga linggwahe? ⁹ Ang iban sa aton hay taga-Partia, Medes kag Elam. Igwa da ning mga taga-Mesopotamia, Judea, Capadosia, Pontus kag Asia. ¹⁰ Ang iban hay taga-Frigia, Pamfilia, Egipto kag halin sa mga lugar nga sakop ng Libya nga malapit sa Cyrene. Igwa da mga bisita halin sa Roma, ¹¹ mga Judio kag bukong nga nagbaton sa relihiyon ng mga Judio. Kag ang iban hay halin sa Crete kag Arabia. Pero nababatian naton sinda nga nagahambay sa aton kaugalingon nga mga linggwahe parti sa mga makatitingaya gid nga butang nga ginghuman ng Dios.”

¹² Natingaya ang tanan kag indi gid ninda maintindihan, ngani nagpinangutan-an sinda, “Ano ang gusto hambayon ini?” ¹³ Pero ging-insulto ng iban ang mga nagatuo kag naghambay, “Mga bayong inà nga mga tawo!”

Ang Pagwali ni Pedro

¹⁴ Ngani nagtindog si Pedro kaibahan ang onse nga apostoles kag naghambay ning makusog sa mga tawo, “Mga kapareho ko nga mga Judio kag kamo tanan nga nagaistar sa Jerusalem, pamati kamo sa akon kay ihambay ko kung ano ang gusto hambayon ini. ¹⁵ Salà ang indo ginahunahunà nga bayong ini nga mga tawo, kay alas nuwebe pa lang ng aga. ¹⁶ Imaw ini ang gingpropesiya ni Propeta* Joel nang una, ¹⁷ ‘Naghambay ang Dios, “Ini ang akon humanon sa ulihi nga mga adlaw:

Itatao ko ang akon Espiritu sa tanan nga tawo.
 Ang indo mga ungà nga lyaki kag babayi hay magapropesiya,
 ang indo mga soltero hay makakakità ning mga panan-awon,
 kag ang indo mga maguyang nga lyaki hay magapananamgo.

18 Aber ang akon mga ulipon, lyaki o babayi, hay pagataw-an ko ng akon Espiritu sa adto nga tyempo, kag sinda hay magapropesiya.

19 Kag magapakità ako ning mga milagro sa langit kag mga makatitingaya nga butang diri sa kalibutan: dugò, kalayo kag madakmoy nga aso.

20 Ang adlaw hay magaduyom kag magapuya ang bulan pareho ng dugò.

Ini hay matatabò bago mag-abot ang makatitingaya gid nga adlaw ng Ginoo*.

21 Kag ang aber sin-o nga magatawag sa pan-gayan ng Ginoo hay maluluwas.†” ’ ”

22 Naghambay pa gid si Pedro, “Mga kapareho ko nga Israelita, pamatii nindo ako. Si Hesus nga taga-Nazaret hay gingsugò ng Dios sa indo kag gingpamatuuran ini ng Dios paagi sa mga pam-bihirà nga gahom, makatitingaya nga butang kag milagro nga ginghuman ng Dios paagi sa iya. Sayod gid ini nindo kay natabò ini tanan diri sa indo. 23 Sayod gid ng Dios bago ini natabò

* **2:20** 2:20 Adlaw ng Ginoo: Ang adlaw ng paghusga ng Dios sa tanan nga mga tawo. † **2:21** 2:17-21 Joel 2:28-32

nga si Hesus hay itugyan sa indo kag ini gid ang iya gingplano. Gingpapatay nindo siya sa mga makasasalà nga tawo nga naglangsang sa iya sa krus.† ²⁴ Pero gingbanhaw siya ng Dios kag gingluwas sa gahom ng kamatayon, kay ang kamatayon wayà gid ning gahom para pugungon siya.† ²⁵ Kay naghambay si David parti sa iya:

‘Nakità ko ang Ginoo yarà gid permi sa akon alihid,

kag tungod yarà siya sa akon, indì ako mahadlok.

²⁶ Ngani nalilipay gid ako,

kag indì mapunggan ang akon pagdayaw sa Dios,

kag aber mamatay ako igwa ako ning paglaom.

²⁷ Kay sayod ko nga indì mo ako pagpabay-an

didto sa lugar ng mga patay,

kag indì mo tugutan nga malunot ang imo matinumanon nga suluguon.

²⁸ Gingtudlò mo sa akon ang dayan pakadto sa kabuhì,

kag tungod ikaw permi ang akon kaibahan, ako hay napunò ning kalipay.†

²⁹ “Mga kapareho ko nga Judio, matuod gid ang akon ginahambay sa indo nga ang bantog nga kalulo-lulohan naton nga si David hay namatay kag ginglubong kag ang iya lubungan hay yari hasta arinyan. ³⁰ Siya hay propeta ngani nasayuran niya nga ang Dios nagpanumpà sa iya nga

† **2:23** 2:23 Mateo 27:35; Marcos 15:24; Lucas 23:33; Juan 19:18

† **2:24** 2:24 Mateo 28:5-6; Marcos 16:6; Lucas 24:5 † **2:28** 2:25-28 Salmo 16:8-11

ang isa sa iya mga inapo magapanublì ng iya gingharian.† ³¹ Kag nasayuran da niya kung ano ang humanon ng Dios, nganì naghambay siya parti sa pagkabanhaw ni Kristo*:

‘Wayà siya gingpabay-i sa lugar ng mga patay,
kag ang iya lawas hay wayà naglunot sa lubungan.’

³² Ang iya ginahambay hay wayà ning iban kundi si Hesus nga gingbanhaw ng Dios kag tanan kami hay nagapamatuod sa ini nga natabò.

³³ Gingpapungkò siya hampig sa tuo ng Dios nga iya Amay kag nabaton niya ang Espiritu Santo nga gingpromisa sa iya ng Amay. Ini nga Espiritu Santo hay gingpadaya ni Hesus sa amon kag ang iya gahom imaw ang indo nakità kag nabatian niyan. ³⁴ Bukon si David ang gingtaas sa langit pero hambay niya,

‘Naghambay ang GINOO† sa akon Ginoo:
Pungkò diri sa akon tuo,

³⁵ hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.’†

³⁶ Nganì dapat gid nga masayuran ng tanan nga Israelita nga ini nga Hesus nga indo ginglangsang sa krus imaw ang gingpilà ng Dios nga maging Ginoo kag Kristo!”

³⁷ Nang mabatian ini ninda, nakonsensya gid sinda kag nagpangutana kay Pedro kag sa iban nga apostoles, “Mga kapareho namon nga Judio, ano ang dapat namon humanon?” ³⁸ Nagsabat

---

† **2:30** 2:30 Salmo 132:11; 2 Samuel 7:12-13 † **2:34** 2:34 GINOO: May impormasyon sa Pasayod kung basì tiyad ini ang pagkasulat.

† **2:35** 2:34-35 Salmo 110:1

si Pedro, “Hinuysuyi nindo ang indo mga salà kag magpabawtismo sa pangayan ni Hesu-Kristo, agud patawaron ang indo mga salà kag mabaton nindo ang regalo ng Dios nga imaw ang Espiritu Santo. ³⁹ Kay ini nga Espiritu Santo gingpromisa para sa indo, sa indo mga ungà, sa tanan nga yadto sa malayò kag sa tanan nga ginatawag ng Ginoo nga aton Dios para magpalapit sa iya.”

⁴⁰ Kag kadamò pa ang pagpamatuod ni Pedro paagi sa iya gingpanghambay kag nagpangabay siya sa inda, “Luwasa nindo ang indo kaugalingon sa parusa para sa malain nga mga tawo sa ini nga tyempo.” ⁴¹ Kadamò ang nagpati sa iya mensahe kag nagpabawtismo. Sa adto nga adlaw mga 3,000 ang nadugang sa mga nagatuo kay Kristo. ⁴² Mahugod sinda magtuon sa mga ginatudlò ng mga apostoles, magtipon-tipon bilang mag-utod, magbuak-buak ning tinapay kag magpangamuyò.

Ang Pagkabuhi ng mga Nagatuo kay Kristo

⁴³ Kadamò ang mga makatitingaya nga butang kag milagro nga ginghuman ng Dios paagi sa mga apostoles. Ngani nagkabuhi ang mga nagatuo nga may pagtahod kag kahadlok sa Dios. ⁴⁴ Kaayo ang inda pagsinundanan kag ang inda mga pagkabutang hay para sa tanan.† ⁴⁵ Gingpamaligyà ninda ang inda mga pagkabutang kag propidad kag gingparte-parte ang kwarta sa tanan sunò sa inda mga kahi-nangyanon. ⁴⁶ Adlaw-adlaw nagatipon sinda sa templo kag nagabuak-buak ning tinapay sa inda

---

† 2:44 2:44 4:32-35

mga bayay. Nagadungan da sinda sa pagkaon nga may kalipay kag may mapainubuson nga tagipusuon ⁴⁷ kag nagadayaw sinda sa Dios. Ang tanan nga tawo hay may maayo nga kabubut-on sa inda. Kag adlaw-adlaw ginadugang ng Ginoo sa inda ang mga tawo nga iya ginaluwas.

3

Ang Pag-ayo ng Tawo nga Lupog

¹ Isa ka adlaw nang mga alas tres ng hapon, nagkadto sina Pedro kag Juan sa templo. Oras adto ng pagpangamuyò. ² May lyaki didto nga lupog tunà pa nang siya hay natawo. Adlaw-adlaw ginadaya siya ng mga tawo sa pwertahan ng templo nga ginatawag, Maayo nga Pwertahan, para magpalimos sa mga nagasuyod. ³ Nang makità niya sina Pedro kag Juan nga pasuyuron sa templo, nagpangayò siya ning limos. ⁴ Gingtutok siya nina Pedro kag Juan kag naghambay si Pedro sa iya, “Tan-aw sa amon.” ⁵ Kag nagsirò siya sa inda nga nagapaabot nga taw-an siya ning limos. ⁶ Pero naghambay si Pedro sa iya, “Wayà ako ning kwarta*, pero itao ko sa imo ang igwa ako: sa pangayan† ni Hesu-Kristo nga taga-Nazaret, tindog kag magpanaw!” ⁷ Pagkatapos ginghawiran ni Pedro ang iya tuo nga kamot kag gingpatindog siya. Kag adto nga daan nagkusog ang iya siki kag bukong-bukong. ⁸ Palumpat siya nga nagtindog kag nagtunà nga magpanaw-panaw. Pagkatapos nagnunot siya sa

---

* **3:6** 3:6 Sa literal: bulawan kag pilak. † **3:6** 3:6 Pangayan: ang gusto nga hambayon hay gahom o otoridad.

inda pasuyod sa templo. Sige ang iya kapapanaw kag kalulumpat mintras nagadayaw sa Dios. ⁹ Nakità siya ng tanan nga nagapanaw na kag nagadayaw sa Dios. ¹⁰ Nasayuran ninda nga siya adto ang permi nagapungkò kag nagapalimos sa Maayo nga Pwertahan ng templo. Ngani natingaya gid sinda sa natabò sa iya.

Ang Pagwali ni Pedro sa Balkon ni Solomon

¹¹ Mintras nagahawid ang lyaki kana Pedro kag Juan pakadto sa lugar nga ginatawag, Balkon ni Solomon, nagpangdyagan ang tanan nga tawo pakadto sa inda kay tudo gid ang inda katingaya. ¹² Nang makità ni Pedro ang mga tawo, naghambay siya, “Mga kapareho ko nga Israelita, basi natingaya gid kamo sa natabò? Basi nagasinirò kamo sa amon nga daw paagi sa amon kaugalingon nga gahom o pagkadiosnanon hay napanaw namon siya? ¹³ Ang Dios nina Abraham, Isaac, Jacob[†] kag ng aton mga kalulo-lulohan hay imaw ang nagpakadakò sa iya suluguon nga si Hesus. Imaw ini ang Hesus nga indo gingtugyan sa mga otoridad kag indo gingsikway sa atubangan ni Pilato, aber gusto kuntà niya nga siya hay buhian. ¹⁴ Balaan kag Matarong siya, pero gingsikway nindo kag gingpangayò kay Pilato nga buhian ang miyugpatay ning tawo. ¹⁵ Gingpatay nindo ang nagatao ning kabuhì, pero gingbanhaw siya ng Dios. Kag kami hay makapamatuod sa iya pagkabanhaw. ¹⁶ Paagi sa pangayan ni Hesu-Kristo kag pagtuo sa iya, nagkusog ini nga tawo nga indo nakikità kag

---

[†] **3:13** 3:13 Exodus 3:15

nakikilaya. Ang pagtuo kay Hesus hay nagtao sa iya ning maayo nga lawas nga nakikità nindo tanan arinyan.

¹⁷ “Niyan, mga kapareho ko nga Judio, sayod ko nga kamo kag ang indo mga pinunò hay imaw ang naghuman ini kay Hesus kay wayà kamo nakasayod kung sin-o gid siya. ¹⁸ Gingpasayod na ng Dios nang una paagi sa mga propeta nga si Kristo hay kahinangyan gid mag-agi ning kasakit kag sa indo ginghuman sa iya, natuman ang ginghambay ng Dios. ¹⁹ Ngani hinuysuyi nindo ang indo salà kag magbalik sa Dios para patawaron niya ang indo mga kasal-anan ²⁰ kag magaabot sa indo ang espirituhanon nga kusog halin sa Ginoo. Pagkatapos ipadaya niya si Kristo nga imaw si Hesus nga gingpili na niya para sa indo. ²¹ Pero kahinangyan anay siya nga magtinir sa langit hasta mag-abot ang tyempo nga bag-uhon ng Dios ang tanan nga butang nga imaw ang gingpahambay na niya nang una pa paagi sa iya mga propeta. ²² Kay ginghambay ni Moises, ‘Ang Ginoo nga aton Dios hay magatao sa indo ng isa ka propeta pareho sa akon, nga sa indo da magahalin. Tumana gid nindo ang tanan nga ihambay niya sa indo.’† ²³ Ang aber sin-o nga indi magtuman sa ini nga propeta hay parusahan ng Dios.’† ²⁴ Tiyad da ini ang ginghambay ng tanan nga mga propeta tunà kay Samuel. Sinda tanan naghambay parti sa mga butang nga matatabò sa ini nga tyempo. ²⁵ Ang mga gingpromisa ng Dios paagi sa mga propeta hay para gid sa aton nga

---

† **3:22** 3:22 Deuteronomio 18:15, 18 † **3:23** 3:23 Deuteronomio 18:19

mga Judio kag kaibahan kita sa kasugtanan nga ginghuman ng Dios sa aton kalulo-lulohan. Kay naghambay siya kay Abraham, ‘Pakamaayuhon ko ang tanan nga tawo sa kalibutan paagi sa imo mga inapo.’† ²⁶ Ngani nang gingsugò ng Dios ang iya gingpili nga suluguon sa kalibutan, kita nga mga Judio ang iya una nga gingkadtuan para buligan niya kita nga magtalikod sa aton malain nga ginahuman.”

4

Si Pedro kag si Juan sa Korte ng mga Judio

¹ Mintras nagahambay pa sina Pedro kag Juan sa mga tawo, gingpalapitan sinda ng mga pari, ng kapitan ng mga gwardya sa templo kag ng mga Saduceo*. ² Nahangit gid sinda sa duha nga apostoles kay nagatudlò sinda sa mga tawo nga nabanhaw si Hesus kag ini hay nagapamatuod nga may pagkabanhaw. ³ Ngani gingdakop ninda sina Pedro kag Juan para imbistigahan. Pero tungod gab-i na, gingsuyod na lang anay sinda sa prisuhan hasta mag-aga. ⁴ Pero kadamò na sa mga nakabati ng inda mga gingpanudlò ang nagtuo kay Hesus. Sa mga lyaki lang nga nagtuo nag-abot na sa 5,000.

⁵ Pagkaaga, nagtipon sa Jerusalem ang mga pinunò nga pari, mga miyugdumaya ng Judio kag mga eskriba*. ⁶ Kaibahan didto sina Anas nga Pinakamataas nga Pari, Caifas, Juan, Alexander kag ang iban pa nga mga miyembro ng pamilya ng Pinakamataas nga Pari. ⁷ Gingpadaya ninda

---

† 3:25 3:25 Gingtunaan 22:18

sina Pedro kag Juan sa inda atubangan kag gingpangutana, “Sa ano nga gahom o kanin-o pangayan nindo ginahuman ang mga butang nga ini?”

⁸ Niyan si Pedro nga punò ng Espiritu Santo nagsabat sa inda, “Mga pinunò ng mga pari kag mga miyugdumaya ng Judio, ⁹ kung kami arinyan hay ginaimbistigahan nindo tungod sa maayo nga ginghuman namon sa ini nga lupog kag kung pauno siya nag-ayo, ¹⁰ dapat masayuran nindo tanan kag ng tanan nga Israelita nga ini nga tawo nga nagatindog sa indo atubangan hay nag-ayo paagi sa gahom ng pangayan ni Hesu-Kristo nga taga-Nazaret. Siya hay gingpalangsang nindo kag namatay, pero gingbanhaw ng aton Dios. ¹¹ Si Hesus imaw ang ginahambay ng Kasulatan:

‘Ang bato nga gingsikway nindo nga mga panday;

imaw ang naging pinakaimportante nga bato ng pundasyon.’†

¹² Ang kaluwasan hay paagi lang gid kay Hesus, kay wayà gid ning iban sa bilog nga kalibutan nga makaluwas sa aton.”

¹³ Nang makità ninda nga wayà gid mahadlok sina Pedro kag Juan kag nasayuran ninda nga wayà sinda ning iniskwelahan kag mga ordinaryo lang nga mga tawo, natingaya gid sinda. Kag nasayuran ninda nga mga kaibahan gali ini ni Hesus nang una. ¹⁴ Gusto kuntà ninda nga maghambay ning kontra sa milagro nga ginghuman nina Pedro, pero tungod ang lyaki

† 4:11 4:11 Salmo 118:22

nga ging-ayo hay nagatindog sa alihid ninda, naghipos na lang sinda. ¹⁵ Ngani gingpahalin anay sina Pedro sa Korte ng mga Judio* kag pagkatapos nag-istorya sinda sa isa kag isa. ¹⁶ Hambay ninda, “Ano ang aton humanon sa inda? Kay bantog na sa bilog nga Jerusalem nga nakahuman sinda ning milagro kag indi gid naton inà mabalibaran. ¹⁷ Pero para indi na magkayat ini nga balità, bawalan naton sinda nga mag-istorya aber kanin-o parti kay Hesus.”

¹⁸ Ngani gingpatawag ninda sina Pedro kag Juan kag gingsugò nga indi na maghambay o magtudlò parti kay Hesus. ¹⁹ Pero nagsabat sina Pedro kag Juan sa inda, “Kamo na ang maghusga kung ano ang tamà sa panirò ng Dios, ang magtuman ba sa indo o ang magtuman sa Dios? ²⁰ Indi puydi nga magpara kami sa paghambay parti sa amon nakità kag nabatian.”

²¹ Pero gingpaandaman gihapon sinda nga indi na gid magpamalità kag pagkatapos gingbuhian na sinda. Aber gusto ninda parusahan, indi ninda mahuman kay nagadayaw ang tanan nga tawo sa Dios tungod sa milagro nga natabò.

²² Kay ang lyaki nga nag-ayo paagi sa milagro hay sobra na sa 40 ka años ang iya edad.

Ang Pangamuyò ng mga Nagatuo

²³ Pagkatapos buhian sina Pedro kag Juan, nagkadto sinda sa inda mga kaibahan kag nag-balità kung ano ang ginghambay ng mga Pinakamataas nga Parì kag ng mga miyugdumaya ng Judio. ²⁴ Nang mabatian ninda ini, nagpangamuyò sinda tanan sa Dios, “O Ginoo nga makagagahom

sa tanan, ikaw ang naghuman ng langit, ng dutà, ng dagat kag ng tanan nga butang nga yarà dirà. ²⁵ Paagi sa Espiritu Santo gingpahambay mo sa amon kalulo-lulohan nga si David nga imo suluguon:

‘Basi sobra gid ang kahangit ng mga bukon Judio*, kag basi ang mga tawo hay nagaplano ning wayà puyos?’

²⁶ Ang mga hari sa kalibutan kag ang mga pinunò hay nagatipon kag nagapreparar

para magkontra sa Ginoo kag sa iya Kristo.†

²⁷ Sayod namon nga matuod gid ang imo gingpahambay nang una, kay diri gid sa Jerusalem si Herodes, si Poncio Pilato, ang mga bukon Judio kag ang mga Israelita nagkatipon para kontrahon ang imo balaan nga suluguon nga si Hesus nga imo gingpili nga maging hari.†

²⁸ Sa inda ginghuman, natuman na ang imo gingplano nang una. Kag ini hay natabò paagi sa imo gahom kag kabubut-on. ²⁹ Kag niyan, Ginoo, ginapahog ninda kami. Buligi kami kag taw-i ning kaisog nga magwali ng imo hambay.

³⁰ Pakitaan ang imo gahom! Itugot nga paagi sa pangayan ng imo balaan nga suluguon nga si Hesus makapaayo kami ning mga may sakit kag makahuman ning mga milagro kag makatitin-gaya nga mga butang!”

³¹ Pagkatapos ninda pangamuyò, ang lugar nga inda ginatipunan hay naghubog. Gingpunò

---

† **4:26** 4:25-26 Salmo 2:1-2 † **4:27** 4:27 Mateo 27:1-2; Marcos 15:1; Lucas 23:1, 7-11; Juan 18:28-29

sinda tanan ng Espiritu Santo kag nagwali ng hambay ng Dios nga wayà ning kahadlok.

Ang Pagkakaisa ng mga Nagatuo

³² Nagkaisa ang tanan nga mga nagatuo sa inda hunahunà kag tagipusuon. Wayà ninda ginasariliha ang inda mga pagkabutang kundi ang tanan nga igwa sinda hay para da sa tanan.†

³³ Paagi sa dakò gid nga gahom, padayon nga nagapamatuod ang mga apostoles nga si Ginoong Hesus hay nabanhaw. Kag abunda gid ang bulig ng Dios sa tanan nga nagatuo. ³⁴ Wayà na may nagakuyang sa inda kay may mga kauturan nga nagbaligyà ng inda mga dutà kag mga pagkabutang ³⁵ kag gingtao ninda ang kwarta sa mga apostoles. Kag gingpanagtag ini ninda sa mga nagatuo sunò sa kahinangyan ng isa kag isa.

³⁶ Imaw da ini ang ginghuman ni Jose nga taga-Cyprus nga inapo ni Levi. Ginatawag siya ng mga apostoles nga Bernabe nga ang gusto hambayon, ‘ang tawo nga nagapakusog ng buot’.

³⁷ Gingbaligyà niya ang iya dutà kag gingtao ang kwarta sa mga apostoles.

5

Sina Ananias kag Safira

¹ May mag-asawa nga nagbaligyà da ng inda dutà. Ang pangayan ng lyaki hay Ananias kag ang iya asawa hay Safira. ² Gingtagò ni Ananias ang iban nga bayad kag sayod da ini ng iya asawa. Gingdaya niya ang nabilin nga kwarta

---

† **4:32** 4:32 Ginghuman 2:44-45

kag gingtao sa mga apostoles. ³ Pero naghambay si Pedro sa iya, “Ananias, basì nagpadaog ka kay Satanas? Nagpinusong ka sa Espiritu Santo kay ang iban nga bayad sa imo dutà gingtagò mo! ⁴ Nang wayà mo pa nabaligyà ang dutà, dì ba sa imo adto? Kag nang nabaligyà mo na, dì ba ikaw ang magbuot kung unhon mo ang kwarta? Basì ginghungod mo gid nga humanon ini? Bukon ka sa amon nagpinusong kundì sa Dios!” ⁵ Nang mabatian ini ni Ananias, natumba siya kag namatay. Kag ang tanan nga nakabatì sa natabò hay hinadlukan gid. ⁶ Pagkatapos, gingpalapitan siya ng mga kabataan kag gingputos ang iya lawas. Gingbayawan ninda ini paluwas kag ginglubong.

⁷ Pagkaligad ng mga tuyo ka oras, nag-abot ang iya asawa nga wayà kasayod sa natabò. ⁸ Gingpangutana siya ni Pedro, “Balitaan sa akon, imaw lang gid ba ini tanan ang bayad nga nabaton nindo?” Kag nagsabat naman siya, “Huo, imaw lang gid inà.” ⁹ Pero hambay ni Pedro, “Basì nagkaisa kamo para tilawan ang Espiritu ng Ginoo? Sirua, yarà na sa pwertahan adtong mga kabataan nga naglubong sa imo asawa kag pagabayawan ka da ninda paluwas!” ¹⁰ Adto nga daan natumba siya kag namatay. Pagsuyod ng mga kabataan, nakità ninda nga patay na da siya ngani gingbayawan siya paluwas kag ginglubong sa alihid ng iya asawa. ¹¹ Kag hinadlukan gid ang tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo didto kag tanan nga nakabatì.

Ang mga Milagro ng mga Apostoles

¹² Kadamò ang mga milagro kag makatitingaya nga butang ang ginghuman ng mga apostoles sa mga tawo. Kag nagatipon permi ang tanan nga nagatuo sa Balkon ni Solomon. ¹³ Ang iban nga wayà nagatuo hay wayà gid nagalakot pero ginatahod gid ang mga nagatuo ng tanan nga tawo sa Jerusalem. ¹⁴ Kag kadamò pa nga mga tawo ang nadugang sa mga nagatuo sa Ginoo, mga lyaki kag mga babayi. ¹⁵ Tungod sa mga milagro ng mga apostoles, gingdaya ng mga tawo ang mga may sakit sa alihid ng mga karsada kag gingbutang sa mga banig para malandungan ng anino ni Pedro kung mag-agi siya sa inda. ¹⁶ Kadamò da ang mga tawo nga nagtipon didto halin sa mga banwa palibot sa Jerusalem. Kag gingdaya ninda ang mga may sakit kag ang mga ginaspian ning malain nga mga espiritu kag tanan sinda hay nag-ayo.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

¹⁷ Pero naili gid ang Pinakamataas nga Pari kag ang iya mga kaibahan nga miyembro ng sekta ng Saduceo. ¹⁸ Ngani gingdakop ninda ang mga apostoles kag gingpriso. ¹⁹ Pero pagkagabi gingbuksan ng anghel ng Ginoo ang mga pwertahan ng prisuhan kag gingpaluwas sinda. Hambay ng anghel sa inda, ²⁰ “Kadto kamo sa templo kag tudlui ang mga tawo parti sa bag-o nga kabuhì nga ginatao ng Dios.” ²¹ Gingtuman ninda ang gingsugò ng anghel ngani nang aga pa gid nagsuyod sinda sa templo kag nagtudlò sa mga tawo.

Nang mag-abot ang Pinakamataas nga Pari kag ang iya mga kaibahan, gingpatawag ninda ang tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio kag ang tanan nga pinunò ng Israel para mitingon. Gingpabuoy ninda sa prisuhan ang mga apostoles. ²² Pero pagkadto didto ng mga opisyaes ng templo, wayà na sa prisuhan ang mga apostoles, nganì nagbalik sinda kag nagbalità, ²³ “Nakità namon nga nakatranka gid maayo ang prisuhan kag ang mga gwardya hay nagatindog sa may pwertahan, pero pagbukas namon wayà na ning tawo sa suyod!” ²⁴ Pagkabatì ng kapitan sa mga gwardya ng templo kag ng mga pinunò nga parì ng inda gingbalità, nagulpihan gid sinda kag natingaya kung ano ang natabò sa mga apostoles. ²⁵ Pagkatapos may tawo nga nag-abot kag nagbalità, “Ang mga lyaki nga indo gingpriso hay yadto na gidaw sa templo kag nagatudlò sa mga tawo!” ²⁶ Nganì nagkadto didto ang kapitan kag ang iya mga tawohan kag gingdaya pabalik ang mga apostoles. Pero wayà sinda gingsakita kay nahadlok nga basì kung buguyon sinda ng mga tawo.

²⁷ Gingdaya ninda ang mga apostoles kag gingpaatubang sa Korte ng mga Judio. Gingpangutana sinda ng Pinakamataas nga Pari, ²⁸ “Dì ba gingbawalan na namon kamo nga magtudlò parti kay Hesus? Pero sirua ang indo ginghuman! Nasayuran na sa bilog nga Jerusalem ang indo ginatudlò kag kami pa ang indo ginapabintangan nga nagpatay sa iya.”† ²⁹ Pero nagsabat si Pedro kag ang mga apostoles,

---

† 5:28 5:28 Mateo 27:25

“Ang Dios ang dapat namon tumanon kag bukon ang mga tawo! ³⁰ Gingpatay nindo si Hesus paagi sa paglangsang sa krus. Pero gingbanhaw siya ng Dios ng aton kalulo-lulohan. ³¹ Gingpataas ng Dios si Hesus kag gingpapungkò hampig sa iya tuo bilang Pinunò kag Manluluwas, para taw-an ning tsansa ang mga Israelita nga maghinuysoy sa inda kasal-anan agud patawaron ang inda mga salà. ³² Kami ang nagapamatuod sa ini nga mga natabò. Kag ang Espiritu Santo nga gingtao ng Dios sa tanan nga mga nagatuman sa iya hay nagapamatuod da sa ini nga mga natabò.”

³³ Nang mabatian ninda ini, nahangit gid sinda kag gusto gid ninda nga patyon ang mga apostoles. ³⁴ Pero nagtindog ang isa ka Pariseo* nga ang pangayan hay Gamaliel. Kaibahan siya sa Korte ng mga Judio. Miyugtudlò siya ng Kasuguan kag ginatahod ng tanan. Gingsugò niya nga paluwason anay ang mga apostoles. ³⁵ Niyan hambay niya sa konseho, “Mga kapareho ko nga Israelita, isipon anay nindo ning maayo kung ano ang indo humanon sa ini nga mga tawo. ³⁶ Kay nang una, may isa ka tawo nga ang pangayan hay Teudas. Ginapakadakò niya ang iya kaugalingon kag igwa siya ning mga 400 nga tagasunod. Pero gingpatay siya kag ang iya mga tagasunod hay nagkabuyag-buyag kag naduyà lang da adto nga grupo. ³⁷ Pagkatapos niya, si Judas naman nga taga-Galilea kag nakakumbinsi da siya ning mga tagasunod nang tyempo ng pagsensus. Pero gingpatay da siya kag tanan niya nga tagasunod hay nagkabuyag-buyag da.

³⁸ Nganì sa ini nga kaso, ginahambay ko sa indo, buhii ini nga mga tawo kag ayaw sinda pagsakita. Kay kung ining inda ginahuman kag ginaplano hay halin sa tawo lang, indì ini magpadayon. ³⁹ Pero kung ini hay halin sa Dios, indì naton sinda mapunggan. Kag isa pa, basi kung ang matabò, ang Dios na gid ang aton ginakontra!”

Gingtuman ng konseho ang ginglaygay ni Gamaliel. ⁴⁰ Gingpatawag ninda liwat ang mga apostoles kag gingpalatigo. Pagkatapos gingbawalan sinda liwat nga maghambay o magtudlò parti kay Hesus kag gingbuhian sinda. ⁴¹ Paghalin ninda sa Korte ng mga Judio, naliipay gid sinda kay sayod ninda nga gingtaw-an sinda ng Dios ning pribilihiyo nga makaagi ng kahugaan tungod sa inda pagsunod kay Hesus. ⁴² Kada adlaw, nagakadto sinda sa templo kag sa mga bayay kag padayon sinda nga nagatudlò kag nagawali ng Maayong Balità* nga si Hesus imaw ang Kristo.

6

Ang Pagpili sa Pito nga Miyugserbisyo

¹ Nang adto nga mga adlaw, nagapakadamò na gid ang mga disipulo. Nagreklamo ang mga Judio nga ang inda linggwahe hay Griego kontra sa mga Judio nga ang inda linggwahe hay Hebreo. Kay wayà ginataw-i ning pang-adlaw-adlaw nga rasyon ang inda mga bayo nga babayi. ² Nganì gingpatawag ng dose nga apostoles ang tanan nga mga nagatuo kag naghambay, “Bukon tamà

nga pabay-an namon ang pagwali ng hambay ng Dios kag asikasuhon ang mga kahinangyanon ng mga bayo. ³ Ngani, mga kauturan, magpili kamo halin sa indo ning pito ka lyaki nga ginarepito gid, punò ng Espiritu Santo kag kamayad. Sinda ang magadumaya sa mga materyal nga bulig. ⁴ Kag kami naman, gamiton namon ang amon oras sa pagpangamuyò kag pagwali ng hambay ng Dios.” ⁵ Nalipay ang tanan nga nagatuo sa ginghambay ng mga apostoles kag gingpili ninda si Esteban, ang tawo nga hugot ang pagtuo kay Hesus kag punò ng Espiritu Santo. Gingpili da ninda sina Felipe, Procorus, Nicanor, Timon, Parmenas kag Nicolas nga bukon Judio nga taga-Antioc pero nagbaton sa relihiyon ng mga Judio. ⁶ Gingdaya ang mga napili sa atubangan ng mga apostoles kag gingtungtungan ninda ng inda kamot kag gingpangamuyuan.

⁷ Ngani padayon nga naglapnag ang hambay ng Dios. Nagdugang pa gid ang mga nagatuo sa Jerusalem kag kadamò da nga mga pari ang nagtuo kay Hesus.

Ang Pagdakop kay Esteban

⁸ Gingtaw-an ng Dios ning dakò nga gahom si Esteban kag gingbuligan gid siya. Ngani kadamò nga makatitingaya nga butang kag milagro ang iya ginghuman nga nakità ng mga tawo. ⁹ Pero may pila ka tawo nga nagkontra sa iya. Ini nga mga tawo hay mga Judio nga halin sa Cyrene, Alexandria, Cilicia kag Asia. Mga miyembro

sinda ng sinagoga* nga kung tawagon hay Sinagoga ng mga Hilway nga Ulipon*. Nagpakigdibati sinda kay Esteban. ¹⁰ Pero tungod gingtawan si Esteban ning kamayad ng Espiritu Santo, indì ninda siya maperdi. ¹¹ Ngani sikreto ninda nga gingsuysugan ang pila ka tawo kag inda gingpahambay, “Nabatian namon nga nagahambay si Esteban ning malain kontra kay Moises kag sa Dios.” ¹² Paagi diri gingpahangit ninda ang mga tawo, mga miyugdumaya ng Judio kag mga eskriba. Gingdakop ninda si Esteban kag gingdaya sa Korte ng mga Judio. ¹³ May gingdaya sinda nga pila ka tawo para magtestigo ning pinusong kontra kay Esteban. Naghambay sinda, “Ini nga lyaki hay wayà gid nagapara sa iya pag-insulto sa aton balaan nga lugar kag sa Kasuguan ni Moises. ¹⁴ Kay nabatian namon siya nga nagahambay nga ang aton templo gubaon ni Hesus nga taga-Nazaret kag bayluhan niya ang mga tradisyon nga ginapasunod sa aton ni Moises.” ¹⁵ Kag tanan nga nagapungkò sa Korte ng mga Judio hay nagsirò gid kay Esteban kag nakità ninda nga ang iya hitsura hay masilaw nga pareho sa hitsura ng anghel.

7

Ang Pagwali ni Esteban

¹ Niyan nagpangutana ang Pinakamataas nga Parì kay Esteban, “Matuod ba ining inda ginaakusar sa imo?” ² Nagsabat si Esteban,

---

* **6:9** 6:9 Hilway nga Ulipon: Ini hay mga Judio nga dati hay naging ulipon, pero niyan hay hilway na.

“Mga kapareho ko nga Judio, pamatii nindo ako. Nagpakità ang mahimayaon nga Dios sa aton kalulo-lulohan nga si Abraham nang yadto pa siya sa Mesopotamia, bago siya nagsaylo sa Haran. ³ Naghambay ang Dios kay Abraham, ‘Maghalin ka sa imo banwa kag bayai ang imo mga kahalihan kag magkadto sa lugar nga akon itudlò sa imo.’ ⁴ Ngani naghaling siya sa lugar ng Caldea kag nag-istar sa Haran. Nang namatay ang iya tatay, gingpasaylo naman siya ng Dios sa ini nga lugar nga aton ginaistaran niyan.† ⁵ Adto nga tyempo wayà pa nataw-i ng Dios si Abraham aber maisot lang nga dutà. Pero nagpromisa ang Dios nga ini nga lugar hay itatao sa iya kag sa iya mga inapo. Wayà pa ning ungà si Abraham nang gingpromisa adto ng Dios.† ⁶ Naghambay ang Dios sa iya, ‘Ang imo mga inapo hay magiging istranghero sa iban nga lugar kag didto humanon sinda nga mga ulipon kag pahugaan sinda sa suyod ng 400 ka tuig.† ⁷ Pero pagaparusahan ko ang nasyon nga magaulipon sa inda. Pagkatapos makakahalin sinda didto kag makakabalik na sa ini nga lugar kag diri sinda magasamba sa akon.’† ⁸ Kag bilang tandà ng iya promisa, nagsugò ang Dios kay Abraham nga ang tanan nga mga lyaki hay dapat papaltakan*. Ngani pagkatawo ng iya ungà nga si Isaac, gingpapaltakan niya nang wayo pa lang siya ka adlaw. Imaw da ini ang ginghuman ni Isaac sa iya ungà nga si Jacob. Kag imaw da ang

† 7:4 7:4 Gingtunaan 11:31, 12:4 † 7:5 7:5 Gingtunaan 12:7, 13:15, 15:18, 17:8 † 7:6 7:6-7 Gingtunaan 15:13-14 † 7:7 7:7 Exodus 3:12

ginghuman ni Jacob sa iya dose nga ungà nga imaw ang ginghalinan naton nga mga Judio.†

⁹ “Niyán, si Jose nga isa sa dose nga ungà ni Jacob hay ginkailihan ng iya mga maguyáng. Ngani gingbaligyà ninda siya kag naging ulipon sa Egipto. Pero tungod ang Dios hay kaibahan niya,† ¹⁰ gingbuligan siya sa tanan nga kahugaan nga iya naagihan. Gingtaw-an siya ng Dios ning kamayad ngani nagustuhan siya ng Faraon nga hari ng Egipto kag ginghuman siya nga gobernador sa bilog nga Egipto kag naging miyug-pamahayà ng tanan nga manggad ng Faraon.†

¹¹ Pagkatapos nagkaigwa ning taggutom sa bilog nga Egipto kag Canaan. Ginhugaan gid ang mga tawo didto kag ang aton mga kalulo-lulohan hay wayà gid ning may mabuy-an pagkaon.† ¹² Pero nang mabatian ni Jacob nga may pagkaon sa Egipto, gingpakadto niya didto ang aton mga kalulo-lulohan.* Imaw adto ang una ninda nga pagkadto sa Egipto. ¹³ Sa ikaduha ninda nga pagkadto, nagpakilaya na si Jose sa iya mga hali kag nakilaya ng Faraon ang pamilya ni Jose.†

¹⁴ Pagkatapos gingtugon ni Jose nga pakadtun ang iya tatay nga si Jacob sa Egipto kag pati ang tanan niya nga mga kahalihan. (75 sinda tanan.)†

¹⁵ Ngani nagkadto si Jacob kag ang aton kalulo-lulohan sa Egipto kag didto sinda nag-istar hasta

---

† **7:8** 7:8 Gingtunaan 17:10-14, 21:2-4, 25:26, 29:31-35:18 † **7:9** 7:9 Gingtunaan 37:11, 37:28, 39:2, 21 † **7:10** 7:10 Gingtunaan 41:39-41 † **7:11** 7:11 Gingtunaan 42:1-2 * **7:12** 7:12 Ang aton mga kalulo-lulohan nga imaw ang mga ungà ni Jacob. † **7:13** 7:13 Gingtunaan 45:1, 16 † **7:14** 7:14 Gingtunaan 45:9, 10, 17, 18, 46:27

sinda mamatay.† ¹⁶ Ang inda mga tuy-an hay gingdaya sa Shekem kag ginglubong sa lubungan nga gingbakay ni Abraham nang una sa mga ungà ni Hamor.†

¹⁷ “Pero nang malapit na gid ang oras nga matuman ang gingpromisa ng Dios kay Abraham, nagdamò pa gid ang aton mga kalulo-lulohan sa Egipto. ¹⁸ Nag-abot da ang adlaw nga nagkaigwa ang Egipto ning hari nga wayà nakakilaya kay Jose.† ¹⁹ Gingluko niya ang aton mga kalulo-lulohan kag gingpahugaan. Gingpilit niya sinda nga bayaan ang inda mga lapsag agud magkamatay.† ²⁰ Imaw da adto nga tyempo nga ging-ungà si Moises. Kaayo-ayo gid siya nga lapsag kag nalipay ang Dios sa iya. Gingdipara siya ng iya mga ginikanan sa suyod ng tuyo ka bulan.† ²¹ Kag nang napilitan na sinda nga bayaan siya sa luwas ng bayay, gingbuoy siya ng ungà nga babayi ng Faraon kag gingkabig pareho sa iya kaugalingon nga ungà.† ²² Ngani gingtudluan si Moises ng tanan nga kamayad sa Egipto kag naging bantog siya tungod sa iya mga paghambay kag sa iya mga ginahuman.

²³ “Nang si Moises hay 40 ka años na, naisip niya nga bisitahon ang iya mga kapareho nga mga Israelita.† ²⁴ Didto nakità niya ang isa sa inda nga ginapintasan ng Egiptuhanon. Ging-apinan niya ang iya kapareho

---

† **7:15** 7:15 Gingtunaan 46:1-7, 49:33 † **7:16** 7:16 Gingtunaan 23:3-16, 33:19, 50:7-13; Josue 24:32 † **7:18** 7:17-18 Exodus 1:7-8 † **7:19** 7:19 Exodus 1:10, 11, 22 † **7:20** 7:20 Exodus 2:2 † **7:21** 7:21 Exodus 2:3, 10 † **7:23** 7:23-29 Exodus 2:11-15

nga Israelita kag bilang bayos gingpatay niya ang Egiptuhanon. ²⁵ Sa ginghuman ni Moises, kalaom niya maintindihan siya ng mga kapareho niya nga luwason sinda ng Dios paagi sa iya pero wayà gali. ²⁶ Nang masunod nga adlaw nakità niya ang duha ka Israelita nga nagaaway. Gusto kuntà niya nga husayon ang duha, nganì naghambay siya sa inda, 'Pareho kamo nga Israelita. Basi nagainaway kamo?' ²⁷ Pero gingtuyod siya ng lyaki nga nagapangsakit ng iya kapareho kag ginghambayan, 'Sin-o ang naghuman sa imo nga maging pinunò kag miyughusay namon?' ²⁸ Ano, patyon mo da ba ako pareho ng imo ginghuman sa Egiptuhanon kahapon?' ²⁹ Nang mabatian adto ni Moises, naghalin siya sa Egipto kag nagkadto sa Midian. Didto siya nag-istar kag nakapangasawa. Kag didto da natawo ang iya duha nga ungà nga lyaki.†

³⁰ "Pagkaligad ng 40 ka tuig, may isa ka anghel nga nagpakità kay Moises nang yadto siya sa tiway nga lugar malapit sa Bukid ng Sinai. Nakità niya ang anghel sa nagadayab nga mababà nga kahoy. ³¹ Natingaya gid si Moises sa iya nakità! Nang nagpalapit siya para siruon kung ano gid adto, nabatian niya ang boses ng Ginoo nga nagahambay, ³² 'Ako ang Dios ng imo kalulolohan nga sina Abraham, Isaac kag Jacob.' Nang mabatian adto ni Moises, nagpangurog siya sa kahadlok kag wayà siya nagpangahas nga magsirò. ³³ Pagkatapos naghambay ang Dios sa iya, 'Ubaha ang imo sandalyas kay balaan ang

---

† 7:29 7:29 Exodus 18:3, 4

lugar nga imo ginatindugan. ³⁴ Nakità ko gid ang mga kahugaan nga ginatiis ng akon gingpili nga mga tawo didto sa Egipto kag nabatian ko ang inda pag-uwang. Ngani nagpanaog ako para luwason sinda. Niyan, magpreparar ka kay ikaw ang akon suguon didto sa Egipto.†

³⁵ “Imaw ini ang Moises nga gingsikway ng iya mga kapareho nga Israelita nga naghambay, ‘Sin-o ang naghuman sa imo nga maging pinunò kag miyughusay namon?’ Imaw da ini ang Moises nga gingsugò ng Dios nga maging pinunò kag manluluwas ng mga Israelita sa bulig ng anghel nga nagpakità sa iya didto sa nagadayab nga mababà nga kahoy.† ³⁶ Si Moises imaw ang nagdaya sa mga Israelita paluwas sa Egipto. Naghuman siya ning mga makatitingaya nga butang kag milagro sa Egipto, sa Dagat nga Puya kag sa tiway nga lugar nga inda ging-agihan sa suyod ng 40 ka tuig.† ³⁷ Si Moises da ang naghambay sa mga Israelita, ‘Mapadaya ang Dios sa indo ning isa ka propeta nga pareho sa akon nga sa indo da magahalin.’† ³⁸ Nang yadto na ang aton mga kalulo-lulohan sa tiway nga lugar, si Moises ang kaibahan ninda. Siya ang ging-istorya ng anghel ng Dios sa Bukid ng Sinai. Didto niya sa bukid gingbaton ang hambay ng Dios nga imaw adto ang nagatao ning kabuhi para itao da niya sa aton.†

³⁹ “Pero wayà gingtumana si Moises ng aton

† **7:34** 7:30-34 Exodus 3:1-10 † **7:35** 7:35 Exodus 2:14

† **7:36** 7:36 Exodus 7:5, 14:21; Mga Bilang 14:33 † **7:37**

7:37 Deuteronomio 18:15, 18 † **7:38** 7:38 Exodus 19:1-20:17;

Deuteronomio 5:1-33

mga kalulo-lulohan, kundì gingsikway pa ninda siya bilang inda pinunò kay gusto ninda nga magbalik sa Egipto. ⁴⁰ Ngani naghambay sinda kay Aaron, 'Humani kami ning mga dios-diosan para magapanguna sa amon. Wayà na kami nakasayod kung ano na ang natabò kay Moises nga nagpaluwas sa amon sa Egipto.'† ⁴¹ Ngani naghuman sinda ning dios-diosan nga ang hit-sura hay batà nga baka. Ginghalaran ninda ini kag nagpyesta sinda para magsilibrar sa ginghuman ng inda kaugalingon nga kamot.† ⁴² Sa adto nga ginghuman ninda gingtalikuran sinda ng Dios. Gingpabay-an niya sinda nga magsamba sa mga bituon sa langit, pareho ng gingsulat ng mga propeta:

'Kamo nga mga Israelita! Sa suyod ng 40 ka tuig nindo diri sa tiway nga lugar, nag-ihaw kamo ning mga hayop kag indo ginghalad. Pero bukon ako ang indo ginghalaran.

⁴³ Gingdaya-daya pa nindo ang tolda ng indo dios-diosan nga si Molec, kag ang rebulto nga bituon ng indo dios-diosan nga si Refan.

Ginghuman nindo ini nga mga dios-diosan para sambahon.

Ngani palayason ko kamo pakadto pa gid sa unahan ng Babilonia.'†

⁴⁴ "Nang yadto pa sa tiway nga lugar ang aton mga kalulo-lulohan, daya ninda ang tolda nga yadto ang presensya ng Dios. Ini nga tolda hay ginghuman ni Moises nang gingsugò siya ng Dios

---

† **7:40** 7:40 Exodus 32:1 † **7:41** 7:41 Exodus 32:2-6 † **7:43** 7:42-43 Amos 5:25-27

kag gingsunod niya ang plano nga gingpakità sa iya.† 45 Nang ulihi, pagkamatay ng aton mga kalulo-lulohan, ang inda mga ungà naman ang nagdaya ng tolda. Ang pinunò ninda hay si Josue*. Nasakop ninda ang dutà nga gingpromisa ng Dios, pagkatapos mapalayas ng Dios ang mga nagaistar didto. Kag gingtinir na didto ang tolda nga gingdaya ng mga Israelita hasta sa tyempo ni Haring David.† 46 Nalipay gid ang Dios kay David ngani nagpamuhon siya sa Dios nga tugutan siya nga magpaugdok ning templo para sa Dios agud makasamba didto ang mga inapo ni Jacob.† 47 Pero si Solomon imaw ang nagpaugdok ning templo ng Dios.†

48 “Ugaling lang ang Pinakamataas nga Dios wayà nagaistar sa ginghuman ng tawo. Pareho sa ginghambay ng Dios paagi sa iya propeta,

49 ‘Ang langit ang akon trono,

kag ang dutà ang tungtungan ng akon siki.

Anong klasi nga templo ang ipaugdok mo para sa akon?

Diin ba ang lugar nga akon istaran?

50 Ako gid ang naghuman ng ini tanan nga mga butang.’†”

51 Nagpadayon si Esteban sa iya paghambay, “Matugas gid ang indo mga uyo! Wayà nindo ginatumana kag ginapamatii ang mensahe ng Dios! Pareho kamo ng indo mga kalulo-lulohan kay permi lang nindo ginakontra ang Espiritu

---

† 7:44 7:44 Exodus 25:9, 40 † 7:45 7:45 Josue 3:14-17 † 7:46 7:46 2 Samuel 7:1-16; 1 Cronica 17:1-14 † 7:47 7:47 1 Hari 6:1-38; 2 Cronica 3:1-17 † 7:50 7:49-50 Isaias 66:1-2

Santo! ⁵² Igwa ba aber isa sa mga propeta nga wayà ginghingabot ng indo mga kalulo-lulohan? Gingpamatay ninda ang mga mensahero nga nagpropesiya parti sa pag-abot ng iya Matarong nga Suluguon†. Kag niyan kamo ang nagtraidor kag nagpatay sa iya. ⁵³ Kamo ang nagbaton ng Kasuguan ng Dios paagi sa mga anghel pero wayà nindo ini pagtumana!”

Ang Pagbugoy kay Esteban

⁵⁴ Nang mabatian ini ng mga tawo sa Korte ng mga Judio, nahangit gid sinda. Nagpagot gid ang inda ngipon sa kahangit kay Esteban. ⁵⁵ Pero si Esteban nga punò gid ng Espiritu Santo naghangad sa langit kag nakità niya ang kahimayaan ng Dios kag si Hesus nga nagatindog sa tuo ng Dios. ⁵⁶ Hambay niya, “Sirua nindo, nakità ko nga bukas ang langit kag yadto si Hesus nga Ungà ng Tawo* nga nagatindog sa tuo ng Dios!” ⁵⁷ Nagsinggit sinda kag gingtabunan ninda ang inda mga talinga para indì ninda mabatian ang ginahambay ni Esteban kag nagdina-gusò sinda tanan pakadto sa iya. ⁵⁸ Gingyudyod siya paluwas ng syudad para buguyon. Bago siya gingbugoy, ging-uba anay ng mga nagtestigo kontra kay Esteban ang inda mga pangsuy-ob nga barò kag gingbilin hampig sa ginatindugan ng isa ka soltero nga ang pangayan hay Saulo. ⁵⁹ Mintras ginabugoy si Esteban, nagpangamuyò siya, “Ginoong Hesus, batuna ang akon espiritu.” ⁶⁰ Pagkatapos nagluhod siya kag nagsinggit ning

---

† **7:52** 7:52 Matarong nga Suluguon: ang gusto nga hambayon si Hesus.

makusog, “Ginoo, ayaw na sinda pagpanabata sa ini nga kasal-anan!” Pagkahambay niya ini hay nabugtuan siya ning ginhawa.

8

¹ Kag nagsugot si Saulo sa inda pagpatay kay Esteban.

Ang Paghingabot ni Saulo sa mga Nagatuo

Tunà adto nga adlaw sobra gid ang paghingabot sa mga nagatuo kay Kristo sa Jerusalem kag sinda tanan hay nagkabuyag-buyag sa bilog nga probinsya ng Judea kag Samaria. Ang mga apostoles lang ang wayà naghalin sa Jerusalem. ² Ginglubong si Esteban ng mga diosnanon nga mga lyaki kag nagtangis gid sinda sa kalisod. ³ Pero nagtinguhà gid si Saulo nga mawayà na ang mga nagatuo. Ngani nagpangbayay-bayay siya kag gingyudyod paluwas ang mga nagatuo mapalyaki man o mapababayi kag gingpaprisko.†

Ang Pagwali ng Maayong Balità sa Samaria

⁴ Nagkabuyag-buyag ang mga nagatuo kag nagwali sinda ng Maayong Balità aber diin sinda magkadto. ⁵ Isa sa mga nagatuo hay si Felipe. Nagkadto siya sa isa ka syudad ng Samaria kag didto nagwali sa mga tawo parti kay Kristo. ⁶ Pagkabatì ng mga tawo sa mga ginghambay ni Felipe kag nang makità ninda ang mga milagro nga iya ginghuman, nagpamatì gid sinda ning maayo. ⁷ Kadamò ang tawo nga may malain nga mga espiritu ang ging-ayo niya. Nagsininggit ang

† 8:3 8:3 Ginghuman 22:4-5, 26:9-11

mga espiritu mintras nagaluwas sa mga tawo. Kadamò da nga mga paralisado kag mga lupog ang iya ging-ayo. ⁸ Ngani tudo gid ang kalipay ng mga tawo sa adto nga syudad.

⁹ May isa ka tawo nga nagaistar didto nga ang pangayan hay Simon. Kadugay na nga natitin-gaya gid ang mga taga-Samaria sa iya abilidad sa madyik. Ginapakadakò niya permi ang iya kaugalingon nga siya kuno hay importante gid nga tawo. ¹⁰ Ang tanan nga tawo sa syudad tunà sa pinakamababà hasta sa pinakamataas hay nagapamati gid ning maayo sa iya. Naghambay sinda, “Ini nga tawo hay may gahom ng Dios nga ginatawag, Dakò nga Gahom.” ¹¹ Nagpamati gid sinda ning maayo sa iya kay kadugay na nga napahangà niya ang mga tawo sa iya madyik. ¹² Pero nang magwali si Felipe ng Maayong Balità parti sa gingharian ng Dios kag sa pangayan ni Hesu-Kristo, nagtuo sinda kag nagpabawtismo mapalyaki man o mapababayi. ¹³ Aber si Simon hay nagtuo da. Pagkabawtismo sa iya, permi na siya naganunot kay Felipe. Kag natingaya gid siya sa mga milagro kag makakatingaya nga butang nga ginghuman ni Felipe.

¹⁴ Nang mabatian ng mga apostoles sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria hay nagbaton na sa hambay ng Dios, gingsugò ninda didto sina Pedro kag Juan. ¹⁵ Pag-abot ninda didto, nagpangamuyò sinda para sa mga nagatuo nga mabaton ninda ang Espiritu Santo. ¹⁶ Kay wayà pa sinda makabaton ng Espiritu Santo. Gingbawtismuhan pa lang sinda sa pangayan ni

Ginoong Hesus. ¹⁷ Ngani gingtungtong sa inda ni Pedro kag ni Juan ang inda mga kamot kag nabaton ninda ang Espiritu Santo. ¹⁸ Nakità ni Simon nga pagtungtong ng mga apostoles ng inda mga kamot sa mga nagatuo hay nabaton ninda ang Espiritu Santo. Ngani gingday-an niya si Pedro kag si Juan ning kwarta ¹⁹ kag naghambay siya, “Taw-i da ako ning gahom nga tiyad inà para ang aber sin-o nga tungtungan ko ng akon kamot hay makabaton ng Espiritu Santo.” ²⁰ Pero nagsabat si Pedro sa iya, “Kabay pa nga makadto ka sa impyerno kaibahan ang imo kwarta! Kay ang kalaom mo puydi mabakay ang regalo ng Dios! ²¹ Wayà ka ning parte diri sa ministryo kay ang imo tagipusuon hay bukon tamà sa panirò ng Dios. ²² Ngani hinuysuyi ini nga kalainan mo kag magpangamuyò ka sa Ginoo nga patawaron ang imo isip nga malain. ²³ Kay nakità ko nga sobra gid ang imo kaili kag nakagapos ka gid sa kasalanan.” ²⁴ Nagsabat si Simon, “Pangamuyui abi nindo ako sa Ginoo para indì gid matabò sa akon ang indo ginahambay.”

²⁵ Pagkatapos magpamatuod nina Pedro kag Juan parti kay Hesu-Kristo kag magwali ng mensahe ng Ginoo, nagbalik sinda sa Jerusalem nga nagawali ng Maayong Balità sa madamò nga baryo nga inda naagihan sa Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga taga-Etiopia

²⁶ Niyan, may anghel ng Ginoo nga naghambay kay Felipe, “Kadto nga daan sa sur kag magagi sa karsada halin sa Jerusalem pakadto sa Gaza.” (Ini nga karsada hay wayà na masyado

ginaagihi.) ²⁷ Ngani nagpanaw si Felipe kag didto nakità niya ang isa ka tawo nga taga-Etiopia. Pabalik na siya halin sa Jerusalem kung sa diin nagsamba siya sa Dios. Importante siya nga opisyal sa palasyo ni Candace nga Rayna ng Etiopia kag miyugpamahayà ng tanan niya nga manggad. ²⁸ Nang pabalik na siya nga nagasakay sa karwahe, nagabasa siya ng libro ni Propeta Isaias. ²⁹ Pagkatapos naghambay ang Espiritu Santo kay Felipe, “Kadto didto kag magdungan sa iya karwahe.” ³⁰ Ngani nagdyagan si Felipe palapit sa karwahe. Nang naabutan niya, nabatian niya nga ginabasa ng opisyal ang libro ni Propeta Isaias. Gingpangutana siya ni Felipe, “Naintindihan mo ba ang imo ginabasa?” ³¹ Nagsabat ang opisyal, “Pauno ko ini maintindihan kung wayà may mag-isplikar sa akon?” Kag ging-agda niya si Felipe sa karwahe nga magpungkò sa alihid niya. ³² Imaw ini ang parte ng Kasulatan nga iya ginabasa:

“Pareho siya ng karnero nga ginadaya sa ihawan,
kag pareho sa kordero nga wayà gid nagalingaw mintras ginatupihan.

Wayà gid siya ning reklamo.

³³ Gingpakahuy-an siya kag wayà gingtaw-i ning hustisya.

Sin-o ang makakahambay parti sa iya kaapohan? Wayà!

Kay ang iya kabuhì diri sa dutà hay katag-od lang.”†

---

† **8:33** 8:32-33 Isaias 53:7-8

³⁴ Nagpangutana ang opisyal kay Felipe, “Iisplikar mo abi sa akon kung sin-o ini nga ginatukoy ng propeta, ang iya kaugalingon o ang iban nga tawo?” ³⁵ Ngani, tunà sa adto nga parte ng Kasulatan nga gingsulat ni Isaias, ging-isplikar ni Felipe ang Maayong Balità parti kay Hesus. ³⁶ Mintras nagabyahe sinda, nakaagi sinda sa lugar nga may tubì. Naghambay ang opisyal, “May tubì diri! Ano pa ang makakapugong sa akon para magpabawtismo?” ³⁷ [Kag nagsabat si Felipe, “Puydi ka na magpabawtismo kung nagatuo ka gid ning hugot sa imo tagipusuon.” Kag nagsabat siya, “Huo, nagatuo ako nga si Hesu-Kristo ang Ungà ng Dios.”] ³⁸ Ngani gingpaduyog ng opisyal ang karwahe. Naglusong si Felipe kag ang opisyal sa sapà kag gingbawtismuhan siya. ³⁹ Paghaw-as ninda sa tubì, gingbuoy si Felipe ng Espiritu ng Ginoo. Ang opisyal naman hay nalipay gid nga nagpadayon sa iya byahe, aber wayà na niya makità si Felipe. ⁴⁰ Pero namangnuhan na lang ni Felipe nga yadto na siya sa Azotus. Nagwali siya ng Maayong Balità sa mga banwa nga iya ginaagihan hasta nakaabot siya sa Cesarea.

9

Ang Pagpakità ni Hesus kay Saulo *Ginghuman 22:6-16, 26:12-18*

¹ Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga nagatuo sa Ginoo nga patyon niya sinda. Nagkadto pa siya sa Pinakamataas nga Parì ² kag nagpangayò ning mga sulat nga magatao

sa iya ning otoridad kag magapakilaya sa iya sa mga sinagoga sa Damascus. Ini hay para kung may makità siya nga mga nagasunod ng Pamaagi nga ginatudlò ni Hesus, mapalyaki man o mapababayi, puydi sinda dakpon kag day-on pabalik sa Jerusalem. ³ Nang malapit na si Saulo sa syudad ng Damascus, may kahayag nga halin sa langit nga gulpi lang nagsiga palibot sa iya. ⁴ Natumba siya sa dutà kag nabatian niya ang boses nga nagahambay sa iya, “Saulo, Saulo, basì ginahingabot mo ako?” ⁵ Nagpangutana siya, “Ginoo, sin-o ka?” Kag nabatian niya ang boses, “Ako si Hesus nga imo ginahingabot. ⁶ Tindog kag kumadto ka sa syudad, kay didto may mahambay sa imo kung ano ang dapat mo nga humanon.” ⁷ Wayà gid ning may nakahambay sa mga kaibahan niya kay nabatian ninda ang boses, pero wayà gid sinda may nakità. ⁸ Nagtindog si Saulo, pero pagmukyat niya indi na siya makakità. Ngani ging-agbay na lang siya ng iya mga kaibahan hasta sa Damascus. ⁹ Sa suyod ng tuyo ka adlaw indi gid siya makakità kag wayà siya magkaon o mag-inom.

¹⁰ Didto sa Damascus, igwa ning nagatuo kay Hesus nga ang pangayan hay Ananias. Paagi sa panan-awon, naghambay ang Ginoo, “Ananias.” Nagsabat siya, “Ginoo, yari ako.” ¹¹ Naghambay ang Ginoo sa iya, “Kadto sa dayan nga ginatawag, Matadlong kag didto sa bayay ni Judas, sugiron mo ang tawo nga taga-Tarsus nga ang iya pangayan hay Saulo. Kay ini nga oras, nagapangamuyò siya ¹² kag gingpakità ko na sa

iya paagi sa panan-awon nga ikaw hay nagsuyod kag nagtungtong ng imo mga kamot sa iya para makakità siya liwat.” ¹³ Pero nagsabat si Ananias, “Ginoo, kadamò na ako ning nabatian parti sa ini nga tawo. Kapintas kuno siya sa imo mga balaan nga tawo sa Jerusalem. ¹⁴ Nagkari siya diri sa Damascus nga may otoridad halin sa Pinakamataas nga Parì para dakpon ang tanan nga nagasamba sa imo.” ¹⁵ Pero naghambay ang Ginoo kay Ananias, “Kadto na kay gingpili ko siya nga magserbisyo sa akon, para ipakilaya ang akon pangayan sa mga bukong Judio kag sa inda mga hari kag sa mga Israelita. ¹⁶ Kag ipakità ko da sa iya ang mga kahugaan nga dapat niya maagihan tungod sa iya pagserbisyo sa akon.”

¹⁷ Ngani gingkadtuan ni Ananias si Saulo sa bayay nga iya ginadayunan. Pagsuyod niya, gingtungtong niya ang iya mga kamot kay Saulo kag naghambay, “Saulo, utod ko, gingsugò ako ni Ginoong Hesus diri sa imo. Siya ang nagpakità sa imo sa dayan nang nagapakari ka diri. Gingsugò niya ako para makakità ka liwat kag para mapunò ka ng Espiritu Santo.” ¹⁸ Kag adto nga daan may nahuyog nga pareho sa mga himbis ng isdà halin sa mga mata ni Saulo kag nakakità na siya liwat. Pagkatapos nagtindog siya kag nagpabawtismo. ¹⁹ Nagkaon siya kag nagkusog liwat ang iya lawas.

Ang Pagwali ni Saulo sa Damascus

Nagtinir si Saulo ning mga pila ka adlaw sa Damascus kaibahan ang mga nagatuo. ²⁰ Nagkadto siya sa mga sinagoga kag nagtunà

magwali parti kay Hesus. Hambay niya, “Siya ang Ungà ng Dios.” ²¹ Natingaya gid ang tanan nga nakabati sa iya kag naghambay, “Di ba ini nga lyaki imaw ang nagapamatay sa mga nagatuo kay Hesus sa Jerusalem? Kag di ba nagkari siya para dakpon ang mga nagatuo kag day-on sa mga pinunò nga pari?”

²² Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo para magwali. Gingpamatuuran niya nga si Hesus imaw ang Kristo. Kag indì makasabat sa iya ang mga Judio nga nagaistar sa Damascus.

²³ Pagkaligad ng mga pila ka adlaw, nagtipon ang mga Judio para magplano nga patyon si Saulo. ²⁴ Pero nasayuran ni Saulo ang inda plano. Adlaw-gab-i nagabantay sinda sa mga pwertahan ng syudad kay patyon ninda siya kung inda makità. ²⁵ Ngani pagkagab-i, gingsuyod siya ng iya mga disipulo sa bangkat* kag gingtunton paluwas, paagi sa bintanà ng pader ng syudad.†

Ang Pagkadto ni Saulo sa Jerusalem

²⁶ Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gingtinguhà niya nga makaibahan sa grupo ng mga nagatuo didto. Pero nahadlok sinda sa iya kay indì sinda magpati nga nagatuo na siya kay Hesus. ²⁷ Pero gingbuligan siya ni Bernabe kag gingdaya sa mga apostoles. Ging-isplikar niya sa inda kung pauno nakità ni Saulo ang Ginoo sa dayan kag kung ano ang ginghambay sa iya. Kag ging-istorya da niya kung pauno nagwali si Saulo nga may kaisog sa pangayan ni Hesus sa Damascus. ²⁸ Ngani tunà adto nakaibahan na ninda si Saulo kag nagtiyog

---

† 9:25 9:23-25 2 Corinto 11:32-33

sinda sa bilog nga Jerusalem nga nagawali ng may kaisog parti sa Ginoo. ²⁹ Nagpakig-istorya siya kag nagpakigdibati sa mga Judio nga ang linggwahe hay Griego, pero nahangit sinda kag gingplanuhan siya nga patyon. ³⁰ Nang masayuran ini ng mga nagatuo, ginghatod ninda si Saulo sa Cesarea kag gingpabalik sa Tarsus.

³¹ Pagkatapos adto, ang mga nagatuo sa bilog nga Judea, Galilea kag Samaria hay nagkaigwana ning katawhayan* kag nagtibay pa gid ang inda pagtuo. Nagkabuhì sinda nga may kahadlok sa Ginoo kag sa bulig ng Espiritu Santo hay nagpakadamò pa gid sinda.

Ang Pagkadto ni Pedro sa Lyda kag sa Jopa

³² Nagkadto si Pedro sa iba-iba nga lugar para magbisita sa mga balaan nga tawo ng Dios. Nagkadto da siya sa Lyda. ³³ Didto nakità niya ang isa ka tawo nga ang pangayan hay Eneas. Paralisado siya kag wayà gid nakakabangon sa suyod ng wayo ka tuig. ³⁴ Naghambay si Pedro sa iya, “Eneas, ging-ayo ka na ni Hesu-Kristo. Bangon na kag lukuta ang imo higdaan!” Kag adto nga daan nagbangon siya. ³⁵ Nakità ng tanan nga taga-Lyda kag taga-Sharon nga maayo na si Eneas nganì nagtuo da sinda sa Ginoo.

³⁶ Sa Jopa igwa ning nagatuo nga babayi nga ang pangayan hay Tabita. (Sa Griego ini hay Dorcas.)* Ini nga babayi kadamò ang iya ginghuman nga maayo. Mabinuligon gid siya sa mga pobre. ³⁷ Nang adto nga tyempo, nagmasakit siya kag

---

* **9:36** 9:36 Pareho ang gusto nga hambayon ng Tabita kag Dorcas, ‘usa’.

namatay. Gingpaligusan ninda ang iya lawas kag gingbutang sa kwarto sa ibabaw. ³⁸ Bukon malayò ang Jopa sa Lyda. Ngani nang mabatian ng mga nagatuo nga yadto si Pedro sa Lyda, gingpakadto ninda ang duha ka tawo kay Pedro para magpangabay, “Kung puydi, magkari ka diri sa amon nga daan.” ³⁹ Ngani nagnunot si Pedro sa inda kag pag-abot niya didto, gingdaya siya sa kwarto kung sa diin yadto ang patay. Yadto da ang mga bayo sa kwarto nga nagatinangis. Gingpakità ninda kay Pedro ang iba-iba nga barò nga gingtahì ni Dorcas nang buhì pa siya. ⁴⁰ Gingpaluwas anay sinda tanan ni Pedro bago siya nagpangamuyò. Pagkatapos nag-atubang siya sa patay kag naghambay, “Tabita, bangon na.” Nagmukyay si Tabita kag nang makità niya si Pedro, nagpungkò siya. ⁴¹ Ginghawiran ni Pedro ang iya kamot kag gingbuligan nga magtindog. Pagkatapos gingtawag ni Pedro ang tanan nga balaan nga tawo ng Dios patì ang inda kaibahan nga mga bayo didto kag gingpakità sa inda si Tabita nga buhì na. ⁴² Nabantog ini sa bilog nga Jopa kag kadamò pa gid ang nagtuo sa Ginoo. ⁴³ Nagtinir pa si Pedro ning mga pila ka adlaw sa Jopa sa bayay ni Simon nga miyugbuyad ning panit ng hayop.

10

Si Pedro kag si Cornelius

¹ Didto sa Cesarea, igwa ning isa ka tawo nga ang pangayan hay Cornelius. Siya hay kapitan ng mga sundalo ng Romano nga ginatawag,

Batalyon ng mga taga-Italia. ² Diosnanon siya kag ang bilog niya nga panimayay kag sinda hay permi nagasamba. Maatag siya sa mga pobre nga Judio kag permi gid siya nagapangamuyò sa Dios. ³ Isa ka adlaw nang mga alas tres ng hapon, klaro gid ang iya panan-awon nga isa ka anghel ng Dios ang nagsuyod sa iya bayay kag gingtawag siya, “Cornelius.” ⁴ Pagkakità niya sa anghel hinadlukan siya kag naghambay, “Ano ang imo kahinangyan, Ginoo?” Nagsabat ang anghel, “Gingpamatian ng Dios ang imo pangamuyò kag nalipay gid siya sa imo pagbulig sa mga pobre. Ngani wayà ka gid gingkalimuti ng Dios. ⁵ Kag arinyan pakadtua ang pila ka tawo sa Jopa kag ipasugat mo si Simon nga ginatawag nga Pedro. ⁶ Didto siya nagadayon kay Simon nga miyugbuyad ning panit ng hayop. Ang iya bayay yadto sa alihid ng dagat.” ⁷ Nang makahalin na ang anghel nga iya kaistorya, gingtawag niya ang duha sa iya mga kabulig kag ang diosnanon nga sundalo nga nagaserbisyo sa iya. ⁸ Ging-istorya niya ang natabò kag gingpakadto sinda sa Jopa.

⁹ Nang masunod nga adlaw mga alas dose ng hapon, mintras malapit na sinda sa Jopa, nagsakà si Pedro sa pantay nga bubong* ng bayay nga iya ginadayunan para magpangamuyò. ¹⁰ Ginagutom na siya kag gusto niya magkaon. Kag mintras ginapreparar ang pagkaon, may gingpakità sa iya ang Dios. ¹¹ Nakità niya nga nagbukas ang langit kag may

---

* **10:9** 10:9 Pantay nga bubong: Tiyad ini ang inda mga bubong kag didto sinda kung kaamat nagapahuway.

ginatunton nga daw haboy nga malapad kag may higot sa upat nga kanto. ¹² Kag sa ini nga haboy nakità niya ang tanan nga klasi ng mga hayop. May mga nagapanaw, nagakamang kag nagalupad. ¹³ Tapos may nabatian siya nga boses nga naghambay, “Pedro, tindog! Mag-ihaw ka kag kumaon!” ¹⁴ Pero nagsabat si Pedro, “Ginoo, indì puydi kay wayà gid ako nagakaon ning mga hayop nga tiyad inà nga mahigkò kag ginabawal nga kaunon.” ¹⁵ Nabatian niya liwat ang boses nga nagahambay, “Ayaw pagtawaga nga mahigkò ang aber ano nga butang nga ginglimpyo na ng Dios.” ¹⁶ Tuyo ka beses ini natabò kag pagkatapos gulpi ini nga nabatak palangit.

¹⁷ Mintras ginainisip pa ni Pedro kung ano ang gusto hambayon ng iya panan-awon, nag-abot ang tuyo ka tawo nga gingsugò ni Cornelius. Kay natundugan na ninda ang bayay ni Simon ngani nagderitso sinda sa pwertahan ¹⁸ kag nagpanawag. Nagpangutana sinda kung didto nagadayon si Simon nga ginatawag nga Pedro.

¹⁹ Mintras ginahunahunà pa ni Pedro kung ano ang gusto hambayon ng iya panan-awon, naghambay ang Espiritu Santo sa iya, “Pamati! May tuyo ka tawo nga nagapangità sa imo. ²⁰ Panaog kag magnunot ka sa inda nga wayà ning pangduha-duha, kay ako ang nagsugò sa inda.” ²¹ Ngani nagpanaog si Pedro kag naghambay sa mga tawo, “Ako ang indo ginapangità. Basì kamo nagkari?” ²² Nagsabat sinda, “Gingpakari kami diri ni Cornelius nga kapitan ng mga

sundalo. Maayo siya nga tawo kag diosnanon. Ginatahod siya ng tanan nga Judio. Naghambay sa iya ang anghel ng Dios nga sugaton ka kag day-on sa iya bayay para mabatian kung ano ang imo ihambay.” ²³ Ngani gingpadayon sinda ni Pedro kag didto sinda gingpatuyog.

Nang masunod nga adlaw, pagkabati ni Pedro, nagnunot siya sa inda. May pila da nga mga nagatuo sa Jopa ang nagnunot sa iya. ²⁴ Nang masunod nga adlaw, nag-abot sinda sa Cesarea. Nagahuyat sa inda si Cornelius kag ang iya mga kahalihan kag ang iya mga malapit nga amigo nga iya gingpang-agda. ²⁵ Nang pasuyuron si Pedro sa bayay, gingsugat siya ni Cornelius kag naghapa para sambahon. ²⁶ Pero gingpatindog siya ni Pedro kag ginghambayan, “Pagtindog, kay tawo lang da ako.” ²⁷ Mintras nagairgo sinda pasuyod sa bayay, nakita ni Pedro nga kadamò na ang tawo nga nagakatipon didto. ²⁸ Naghambay si Pedro sa inda, “Sayod na nindo nga bawal gid sa amon nga mga Judio ang mag-bisita o magkaibahan sa mga bukon Judio. Pero gingpakita na sa akon ng Dios nga indi ko dapat pagkabigon nga mahigkò ang aber sin-o nga tawo kag indi pagbawalan ang pagkaibahan sa inda. ²⁹ Ngani nang gingpasugat nindo ako nga magkari diri, waya ako nagpaindi. Pangutan-on ko na lang kamo kung basi gingpakari nindo ako diri?”

³⁰ Nagsabat si Cornelius, “Tuyo na ka adlaw ang nagligad mintras nagapangamuyò ako sa bayay ng mga tiyad ini nga oras, alas tres ng hapon. Gulpi nga nagpakita sa akon ang isa ka

lyaki nga nakabarò ning masilaw kag nagtindog sa akon atubangan. ³¹ Hambay niya, ‘Cornelius! Gingpamatian ng Dios ang imo pangamuyò kag ginadumdom niya ang imo pagbulig sa mga pobre. ³² Ngani niyan, magsugò ka ning tawo pakadto sa Jopa kag ipasugat si Simon nga ginatawag, Pedro. Didto siya nagadayon sa bayay ni Simon nga miyugbuyad ning panit ng hayop. Nagaistar siya sa alihid ng dagat.’ ³³ Ngani gingpasugat ko ikaw nga daan. Salamat gid kay nagkari ka. Niyan, yari na kami tanan sa presensya ng Dios para magpamati kung ano ang gingsugò ng Ginoo nga ihambay mo sa amon.”

Ang Pagbaton ng mga bukon Judio sa Maayong Balità

³⁴ Ngani naghambay si Pedro, “Niyan, sayod ko nga matuod gid nga wayà ning may ginapalabi ang Dios.† ³⁵ Kung ang tawo hay may kahadlok sa Dios kag tamà ang ginahuman, ginabaton niya aber ano ang iya lahi. ³⁶ Sayod nindo ang Maayong Balità nga gingpaabot niya sa amon nga mga Israelita hay imaw ini: ang mga tawo hay magkaigwa ning tamà nga relasyon sa Dios paagi sa pagtuo kay Hesu-Kristo. Siya ang Ginoo ng tanan. ³⁷ Sayod da nindo ang natabò sa bilog nga Judea parti kay Hesus, magtunà sa Galilea pagkatapos ng pagwali ni Juan parti sa pagbawtismo. ³⁸ Gingtaw-an ng Dios si Hesus nga taga-Nazaret ng Espiritu Santo kag gahom. Pagkatapos nagkadto siya sa iba-iba nga lugar kag tungod kaibahan niya ang Dios nakahuman

---

† **10:34** 10:34 Deuteronomio 10:17

siya ning kaayuhan kag nagpaayo ng tanan nga gingpahugaan ng diyablo. ³⁹ Kami gid ang makakapamatuod sa tanan nga iya ginghuman kay nakità namon ini sa Jerusalem kag sa iban nga mga banwa ng Judio. Pagkatapos gingpatay siya ng mga miyugdumaya ng Judio sa Jerusalem paagi sa paglangsang sa krus. ⁴⁰ Pero gingbanhaw siya ng Dios sa ikatuyo ka adlaw kag gingtugutan siya nga magpakità sa amon. ⁴¹ Wayà siya nagpakità sa tanan kundi sa amon lang nga mga gingpili ng Dios nga mga saksi para ibalità sa iban ang parti sa iya. Nagkaon kag nag-inom kami kaibahan niya pagkatapos nga siya hay nabanhaw. ⁴² Gingsugò niya kami para magwali sa mga tawo kag para pamatuuran nga siya ang gingpili ng Dios nga maging hukom sa mga buhì kag sa mga patay. ⁴³ Si Hesu-Kristo imaw ang ginghambay ng tanan nga mga propeta nga ang tanan nga nagatuo sa iya hay patawaron sa inda mga kasal-anan paagi sa iya pangayan.”

Ang Pagbaton ng mga bukon Judio sa Espiritu Santo

⁴⁴ Mintras nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu Santo sa tanan nga nagapamati ng iya mensahe. ⁴⁵ Ang mga nagatuo nga Judio nga nagnunot kay Pedro halin sa Jopa hay natingaya kay gingtao ng Dios ang iya regalo nga Espiritu Santo aber sa mga bukon Judio. ⁴⁶ Kay inda nabatian nga sinda hay nagahambay sa iba-iba nga linggwahe nga wayà ninda nasayuri kag nagadayaw sa Dios. Tapos naghambay si Pedro,

⁴⁷ “Nakabaton na ini nga mga tawo ning Espiritu Santo pareho naton aber bukon sinda Judio. Ngani wayà na may makakapugong sa inda para sinda hay bawtismuhan sa tubi.” ⁴⁸ Kag nagsugò siya sa inda nga magpabawtismo sa pangayan ni Hesu-Kristo. Pagkatapos adto, gingpangabay ninda si Pedro nga magtinir anay sa inda ning pila ka adlaw.

11

Ang Pag-isplikar ni Pedro parti sa iya Ginghuman

¹ Nabatian ng mga apostoles kag mga nagatuo sa Judea nga ang mga bukon Judio* hay nagbaton na da sa hambay ng Dios. ² Ngani pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, ginghambayan siya ng mga nagatuo nga mga Judio nga istrikto sa pagsunod sa inda patakaran. ³ Hambay ninda, “Basi nagkadto ka didto kag nagkaon pa sa bayay ng mga bukon Judio nga bukon paltak?” ⁴ Ngani ging-isplikar ni Pedro sa inda ang tanan nga natabò sa iya. ⁵ Hambay niya, “Mintras nagapangamuyò ako sa syudad ng Jopa, may panan-awon nga gingpakità sa akon ang Dios. Nakità ko ang daw sa malapad nga haboy nga ginatunton halin sa langit. Nahigutan ini sa upat ka kanto kag gingduyog malapit sa akon. ⁶ Nang gingsirò ko ini ning maayo, nakità ko nga ang suyod iba-iba nga klasi ng mga hayop nga mga mapintas, may nagakamang kag may nagalupad. ⁷ Kag may nabatian ako nga boses nga nagahambay, ‘Pedro, tindog! Mag-ihaw ka

kag kumaon!’ ⁸ Pero nagsabat ako, ‘Ginoo, indi ko ini mahuman kay wayà pa gid ako nakakaon ning mga hayop nga mahigkò kag ginabawal nga kaunon.’ ⁹ Pagkatapos nabatian ko liwat adto nga boses halin sa langit, ‘Ayaw pagtawaga nga mahigkò ang aber ano nga ginglimpyo na ng Dios.’ ¹⁰ Tuyo ka beses ini nga natabò kag pagkatapos gingbatak adto palangit. ¹¹ Adto da nga oras, may tuyo ka tawo halin sa Cesarea nga nag-abot sa bayay nga akon ginadayunan. Sinda hay gingsugò para pangitaon ako. ¹² Naghambay sa akon ang Espiritu Santo nga magnunot sa inda nga wayà ning pangduha-duha. May unom nga mga kauturan nga nagnunot sa akon pakadto sa bayay ni Cornelius sa Cesarea. ¹³ Pag-abot namon didto ging-istorya niya sa amon kung pauno niya nakità ang isa ka anghel nga nagatindog sa iya bayay kag naghambay sa iya, ‘Magsugò ka ning tawo pakadto sa Jopa para sugaton si Simon nga ginatawag, Pedro. ¹⁴ Mahambay siya sa imo kung pauno ikaw maluwas pati ang imo bilog nga panimayay.’ ¹⁵ Kag nang nagahambay na ako, nag-abot ang Espiritu Santo sa inda pareho ng pag-abot niya sa aton nang una. ¹⁶ Kag nadumduman ko ang ginghambay ng Ginoo, ‘Nagbawtismo si Juan sa tubì, pero pagabawtismuhan kamo sa Espiritu Santo.’† ¹⁷ Gingtaw-an ng Dios ang mga bukon Judio ning regalo nga pareho sa gingtao niya sa aton nang nagtuo kita kay Ginoong Hesu-Kristo. Ngani kung imaw ini ang kabubut-on ng Dios, sin-o

---

† **11:16** 11:16 Ginghuman 1:5

ako para magpugong sa iya!”¹⁸ Nang mabatian ninda ini, wayà na sinda ning may ginghambay pa nga kontra kay Pedro, kundi gingdayaw ninda ang Dios. Naghambay sinda, “Gingtaw-an da ng Dios ang mga bukon Judio ning tsansa nga maghinuysoy sa inda salà para magkaigwa sinda ning kabuhì nga wayà katapusan!”

Ang mga Nagatuo sa Antioc

¹⁹ Tunà ng mamatay si Esteban, nagkabuyag-buyag ang kadamuan nga mga nagatuo tungod sa paghingabot. May nagkadto sa Fenicia kag ang iban sa Cyprus kag ang iban pa hay sa Antioc. Gingwali ninda ang Maayong Balità aber diin sinda magkadto, pero sa mga Judio lang.[†] ²⁰ Pero may mga iban sa inda nga taga-Cyprus kag taga-Cyrene nga nagkadto sa Antioc para magwali ng Maayong Balità parti kay Ginoong Hesus sa mga bukon Judio. ²¹ Yarà sa inda ang gahom ng Dios, nganì kadamò gid ang nagtuo sa Ginoo kag nagtalikod sa inda salà.

²² Ini nga natabò hay nasayuran ng mga nagatuo sa Jerusalem, nganì gingpakadto ninda si Bernabe sa Antioc. ²³ Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakità niya ang mga pagpaka-maayo ng Dios sa mga tawo. Kag gingtudluan niya sinda nga maging matutom gid sa Ginoo kag magpadayon sa pagsunod sa Dios. ²⁴ Maayo gid nga tawo si Bernabe kag punò siya ng Espiritu Santo kag hugot gid ang iya pagtuo sa Dios. Nganì kadamò didto ang nagtuo sa Ginoo.

[†] **11:19** 11:19 Ginghuman 8:1-4

²⁵ Pagkatapos nagkadto si Bernabe sa Tarsus para sugiron si Saulo ²⁶ kag nang nakità na siya, gingdaya niya pabalik sa Antioc. Isa gid ka tuig nga nakaibahan ninda ang mga nagatuo didto kag kadamò nga tawo ang inda gingtudluan. Ang mga nagatuo sa Antioc imaw ang una nga gingtawag nga Kristyano.

²⁷ Nang adto nga tyempo, may mga propeta* nga nagkadto sa Antioc halin sa Jerusalem.

²⁸ Ang isa sa inda hay si Agabus. Nagtindog siya kag paagi sa gahom ng Espiritu Santo nagpropesiya siya nga may paabuton nga sobra nga taggutom sa bilog nga kalibutan. Natabò ini sa tyempo nang naghari si Emperador Claudius sa Roma.† ²⁹ Ngani nagkaisa ang mga nagatuo nga magpadaya ang kada isa ning bulig kumpormi sa inda kaya didto sa inda mga kauturan nga taga-Judea. ³⁰ Gingpadaya ninda ini kay Bernabe kag kay Saulo para itao sa mga miyugdumaya ng mga nagatuo sa Jerusalem.

12

Ang Paghingabot ni Herodes sa mga Nagatuo

¹ Nang adto nga tyempo, nagtunà si Haring Herodes* sa paghingabot sa pila ka tawo nga mga nagatuo. ² Gingpapatay niya si Santiago, nga hali ni Juan paagi sa espada. ³ Nang makità niya nga nalipay ang mga Judio sa iya ginghuman,

---

† **11:28** 11:28 Ginghuman 21:10 * **12:1** 12:1 Haring Herodes: Ini hay si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga mababasa sa Mateo 2:1, 14:1; Lucas 1:5.

si Pedro naman ang masunod niya nga gingpadakop. (Ini hay natabò ng Pyesta ng Tinapay nga wayà ning Pampaalsa*.) ⁴ Pagkatapos gingpapriso niya si Pedro kag gingpagwardyahan sa upat ka grupo ng mga sundalo nga tig-upat-upat. Ang plano ni Herodes hay bistahon si Pedro kag sentensyahan nga patyon sa publiko pagkatapos ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel*. ⁵ Mintras yadto sa prisuhan si Pedro, padayon nga nagpangamuyò ning hugot sa tagipusuon ang mga nagatuo para sa iya.

Ang Pagpaluwas kay Pedro sa Prisuhan

⁶ Nang adto gid nga gab-i bago ipaatubang ni Herodes si Pedro sa mga tawo, nagakatuyog siya nga nakagapos ning duha ka kadina sa tungà ng duha ka sundalo. Kag may mga gwardya pa nga nagabantay sa pwertahan ng prisuhan. ⁷ Gulpi nga nagpakità ang isa ka anghel ng Ginoo kag naghayag sa suyod ng selda. Gingyugoyugò niya si Pedro para pukawon nga ang hambay, “Dali! Bangon dirà!” Kag natangsò ang mga kadina sa iya mga kamot. ⁸ Kag naghambay pa ang anghel, “Paghagkos na kag suksukan ang imo sandalyas.” Kag gingsunod niya ini. Pagkatapos hambay pa gid ng anghel, “Suksukan ang imo pangsuy-ob kag sunod sa akon.” ⁹ Kag nagsunod si Pedro sa iya paluwas ng prisuhan, aber wayà siya nakasayod kung matuod ba ini ang nagakatabò. Ang kalaom niya hay nakakità lang siya ning panan-awon. ¹⁰ Nang makalampas na sinda sa una kag pangaduha nga gwardya, nakaabot sinda sa pwertahan nga saysayon nga

nagaatubang sa syudad. Nag-abri ini ng iya lang kag nagluwas sinda. Nang nagapanaw sinda sa isa ka dayan, gulpi lang nga gingbayaan si Pedro ng anghel. ¹¹ Kag didto lang namangnuhan ni Pedro nga matuod galì ang tanan nga natabò sa iya kag naghambay siya, “Arinyan sigurado na gid ako nga ang Ginoo hay nagpadaya ng iya anghel para luwason ako sa kamot ni Herodes kag sa tanan nga ginapaabot ng mga Judio nga matabò sa akon.”

¹² Nang naintindihan na niya nga nakaluwas na siya, nagkadto siya sa bayay ni Maria nga nanay ni Juan nga ginatawag da nga Marcos. Kadamò nga tawo ang nagakatipon didto kag nagapangamuyò. ¹³ Nagpanuktok si Pedro sa pwertahan nganì nagpalapit ang ulipon nga si Roda para magsirò kung sin-o ang nagapanuktok. ¹⁴ Nakilaya niya ang boses ni Pedro kag sa iya kalipay, imbis nga abrihan niya ang pwertahan, nagdyagan siya pasuyod para ipasayod sa iya mga kaibahan nga si Pedro yarà sa luwas. ¹⁵ Naghambay sinda sa iya, “Nagapinabuang ka lang!” Pero nagpilit gid si Roda nga matuod ang iya ginahambay. Nganì nagsabat sinda, “Basi kung anghel inà ni Pedro.” ¹⁶ Pero sige pa gid ang pagpanuktok ni Pedro kag nang ging-abrihan na ninda ang pwertahan, nakità ninda siya kag natingaya gid sinda! ¹⁷ Gingsinyasan niya sinda nga maghipos kag ging-isplikar niya sa inda kung pauno siya gingpaluwas ng Ginoo sa prisuhan. Kag hambay pa niya, “Balitaan ini kay Santiago kag sa iban pa nga mga nagatuo.” Tapos naghaling siya kag nagkadto sa iban nga

lugar.

¹⁸ Pagkaaga, nagkinagulo gid ang mga sundalo kay wayà na si Pedro kag wayà sinda nakasayod kung ano ang natabò sa iya. ¹⁹ Nagsugò si Herodes nga sugiron siya, pero wayà gid ninda siya makità. Ngani ging-imbistigahan niya ang mga sundalo kag pagkatapos gingpapatay niya sinda. Pagkatapos adto, naghalin si Herodes sa Judea kag nagkadto sa Cesarea kag didto nagtinir.

Ang Pagkamatay ni Herodes

²⁰ Sobra gid ang kahangit ni Haring Herodes sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon. Ngani may mga grupo halin sa inda nga nagkadto sa hari. Ging-amigo anay ninda si Blastus, isa sa mga importante nga opisyal ng hari, para buligan niya sinda. Tapos nagkadto sinda kay Herodes para magpakighusay, kay didto sa lugar ng hari sinda nagabuoy ng inda pagkaon. ²¹ Pag-abot ng adlaw nga gingpili niya nga magpakigkità sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon, nagsuksok siya ng iya barò nga panghari kag nagpungkò sa trono kag nagdiskurso ng iya mensahe. ²² Nagsinggit ang mga tawo, “Ang nagahambay ini hay bukon tawo kundì dios!” ²³ Adto nga daan gingparusahan siya ng anghel ng Ginoo kay wayà niya gingtao ang pagdayaw para sa Dios. Ging-uyod siya hasta sa mamatay.

²⁴ Pero padayon nga naglapnag ang hambay ng Dios kag nagdamò pa gid ang mga nagatuo.

²⁵ Nang natapos na nina Bernabe kag Saulo ang gingpanghuman ninda didto sa Jerusalem,

nagbalik sinda sa Antioc. Gingdaya da ninda si Juan nga ginatawag da nga Marcos.

13

Ang Pagpili kag Pagsugò kana Bernabe kag Saulo

¹ Sa Antioc hay may mga propeta kag mga manunudlò nga miyembro ng kongregasyon didto. Imaw ini ang inda pangayan: sina Bernabe, Simeon nga ang hayò hay Negro, Lucio nga taga-Cyrene, Manaen nga nagbahoy sa panimayay ni Gobernador Herodes kag si Saulo. ² Mintras nagasamba sinda sa Ginoo kag nagapuasa, naghambay ang Espiritu Santo sa inda, “Laina nindo para sa akon sina Bernabe kag Saulo kay may ipahuman ako sa inda.”

³ Pagkatapos ng inda pagpuasa kag pagpangamuyò, gingtungtong ninda ang inda mga kamot kana Bernabe kag Saulo kag pagkatapos gingpanaw na sinda.

Ang Pagwali nina Bernabe kag Saulo sa Cyprus

⁴ Ngani nagkadto sina Bernabe kag Saulo sa Seleucia kumpormi sa ginasugò ng Espiritu Santo. Halin didto naglarga sinda pakadto sa isla ng Cyprus. ⁵ Pag-abot ninda sa Salamis, nagwali sinda ng hambay ng Dios sa mga sinagoga*. Kaibahan ninda si Juan Marcos para magbulig sa inda. ⁶ Gingtiyog ninda ang bilog nga isla hasta makaabot sinda sa banwa ng Pafos. Nakità ninda didto ang isa ka madyikero nga si Bar-Hesus. Judio siya kag nagapakunukuno nga siya hay propeta. ⁷ Amigo siya ni Sergius Paulus nga

governador ng ini nga isla. Si Sergius Paulus hay kamayad nga tawo. Gingpatawag niya sina Bernabe kag Saulo kay gusto niya magpamati ng hambay ng Dios. ⁸ Pero gingkontra sinda ng madyikero nga si Elimas. (Ini ang pangayan ni Bar-Hesus sa linggwahe ng Griego.) Ginghuman niya ang tanan nga paagi para indi magtuo ang gobernador kay Hesus. ⁹ Pero si Saulo nga kilaya da sa pangayan nga Pablo hay punò ng Espiritu Santo. Gingtutok gid niya si Elimas ¹⁰ kag naghambay, “Ungà ka ng Diyablo!” Ka-away ka ng tanan nga mga matarong. Puro lang pandayà kag kalainan ang imo ginahuman! Ginabaliskad mo permi ang kamatuuran parti sa Ginoo! ¹¹ Arinyan pagaparusan ka ng Ginoo. Mabubuta ka kag indi makakakità ning kahayag sa suyod ng pila ka adlaw.” Nagduyom nga daan ang panirò ni Elimas kag nabuta siya. Nagpanghaphap na lang siya nga nagapangità ng magaagbay sa iya. ¹² Nang makità ng gobernador ang natabò, nagtuo siya kay natingaya gid siya sa mga ginatudlò parti sa Ginoo.

Ang Pagwali nina Pablo kag Bernabe sa Antioc

¹³ Naglarga si Pablo kag ang iya mga kaibahanan halin sa Pafos pakadto sa Perga nga syudad ng Pamfilia. Pag-abot ninda didto gingbayaan sinda ni Juan Marcos kag nagbalik siya sa Jerusalem. ¹⁴ Pero nagpadayon sina Pablo halin sa Perga kag nagkadto sa Antioc

---

* **13:10** 13:10 Ang Diyablo hay titulo ni Satanas. Ang gusto hambayon hay miyugpanglibak, siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu.

nga sakop ng Pisidia. Pag-abot ng Adlaw nga Inugpahuway*, nagkadto sinda sa sinagoga kag nagpungkò didto. ¹⁵ May nagbasa ning Kasuguan ni Moises kag ng gingsulat ng mga propeta. Pagkatapos, may gingsugò ang pin-unò ng sinagoga para maghambay kana Pablo, “Mga kauturan, kung igwa kamo ning gusto nga ihambay nga magapakusog ng buot ng mga tawo, ihambay na nindo.” ¹⁶ Ngani nagtindog si Pablo kag gingsinyasan ang mga tawo nga magpamatì sa iya. Hambay niya, “Mga kapareho ko nga Israelita kag kamo tanan nga mga bukon Judio nga yari nagasamba da sa Dios, pamatii nindo ako. ¹⁷ Ang Dios ng mga Israelita imaw ang nagpili sa aton mga kalulo-lulohan kag gingpadamò niya sinda nang yadto pa sinda nagaistar sa Egipto. Kag paagi sa iya dakò nga gahom gingbuligan niya sinda para makahalin didto.† ¹⁸ Mintras nagapanaw sinda sa tiway nga lugar, gingtiisan sinda ng Dios† sa suyod ng 40 ka tuig.† ¹⁹ Pagkatapos gingpamatay niya ang pito ka mga lahì ng tawo sa lugar ng Canaan. Kag gingtao niya ang dutà sa aton mga kalulo-lulohan.† ²⁰ Ini tanan hay ginghuman ng Dios sa suyod ng 450 ka tuig.†

“Pagkatapos gingtaw-an niya sinda ning mga tawo nga magadumaya sa inda hasta sa tyempo ni Propeta Samuel. ²¹ Niyan nagpangayò sinda

---

† **13:17** 13:17 Exodus 1:7, 12:51 † **13:18** 13:18 Sa iban nga mga kopya ng Griego, ging-atipan. † **13:18** 13:18 Mga Bilang 14:34; Deuteronomio 1:31 † **13:19** 13:19 Deuteronomio 7:1; Josue 14:1 † **13:20** 13:20 Mga Hukom 2:16; 1 Samuel 3:20

ning hari kag gingtao sa inda ng Dios si Saulo nga ungà ni Kish, isa sa mga inapo ni Benjamin. Naghari si Saulo sa inda sa suyod ng 40 ka tuig.† ²² Nang gingpahalin siya ng Dios, si David naman ang iya ging-ilis nga hari. Imaw ini ang hambay ng Dios parti sa iya: ‘Nalipay gid ako sa batasan ni David nga ungà ni Jesse kay nagatuman siya sa tanan ko nga ginapahaman sa iya.’ †† ²³ Kag naghambay pa gid si Pablo sa mga tawo, “Sa inapo ni David naghaling si Hesus nga imaw ang Manluluwas nga gingpromisa ng Dios sa Israel. ²⁴ Bago pa si Hesus nag-abot, nagwali si Juan sa tanan nga Israelita nga dapat maghinuysoy sinda sa inda salà kag magpabawtismo.† ²⁵ Kag nang matatapos na ni Juan ang iya ministryo, naghambay siya sa mga tawo, ‘Siguro nagahunahunà kamo nga ako imaw na ang indo ginapaabot. Pero bukon ako. May masunod sa akon kag indì nganì ako angay aber maging iya suluguon.’††

²⁶ “Mga kauturan nga inapo ni Abraham kag tanan nga bukon Judio nga nagasamba sa Dios, kita imaw ang gingpaday-an ng Dios ng Maayong Balità parti sa kaluwasan. ²⁷ Pero ang mga tawo nga nagaistar sa Jerusalem kag ang inda mga pinunò wayà nagakilaya nga si Hesus ang Manluluwas. Wayà da sinda makaintindi ng ginahambay ng mga propeta nga ginabasa ninda

---

† **13:21** 13:21 1 Samuel 8:5, 10:21 † **13:22** 13:22 1 Samuel 13:14, 16:12; Salmo 89:20 † **13:24** 13:24 Marcos 1:4; Lucas 3:3 † **13:25** 13:25 Aber maging iya suluguon: sa literal, aber magtangso ng iya sandalyas. † **13:25** 13:25 Juan 1:20; Mateo 3:11; Marcos 1:7; Lucas 3:16; Juan 1:27

kada Adlaw nga Inugpahuway. Pero sinda imaw gid ang nagpamatuod ng ginahambay ng mga propeta nang gingparusahan ninda si Hesus nga patyon. ²⁸ Kag aber wayà sinda may nakità nga rason para ipapatay siya, gingpangayò gihapon ninda kay Pilato nga ipapatay si Hesus.† ²⁹ Nang mahuman na ninda ang tanan nga nakasulat sa Kasuguan nga matatabò kay Hesus, gingbuoy ninda siya sa krus kag gingbutang sa lubungan.† ³⁰ Pero gingbanhaw siya ng Dios. ³¹ Kag sa suyod ng kadamò nga adlaw, nagpakità siya sa mga tawo nga nagnunot sa iya halin sa Galilea pakadto sa Jerusalem kag ang mga tawo nga ini ang nagapamalità sa mga Israelita parti kay Hesus.† ³² Kag niyan yari kami para ipaabot sa indo ang Maayong Balità nga gingpromisa ng Dios sa aton mga kalulo-lulohan ³³ nga gingtuman na niya sa aton nga inda mga inapo. Ginghuman niya ini nang gingbanhaw niya si Hesus. Imaw ini ang nakasulat sa pangaduha nga Salmo,

‘Ikaw ang akon Ungà;
arinyan ipakità ko sa tanan nga ako ang imo
Amay.’†

³⁴ Parti naman sa iya pagkabanhaw, indì na gid siya mamatay liwat kay naghambay ang Dios,
‘Itao ko gid sa indo ang kaayuhan nga
gingpromisa ko kay David.’†

---

† **13:28** 13:28 Mateo 27:22, 23; Marcos 15:13, 14; Lucas 23:21-23; Juan 19:15 † **13:29** 13:29 Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42 † **13:31** 13:31 Ginghuman 1:3 † **13:33** 13:33 Salmo 2:7 † **13:34** 13:34 Isaias 55:3

35 Kag naghambay pa siya sa iban nga parte ng Salmo,

‘Indì ikaw magtugot nga malunot ang lawas ng imo matutom nga Suluguon.’†

36 Bukon si David ang ginahambay diri kay pagkatapos ng iya pagserbisyo sa Dios nang iya tyempo, namatay siya kag ginglubong sa alihid ng iya mga kalulo-lulohan kag ang iya lawas hay nalunot. 37 Pero si Hesus nga gingbanhaw ng Dios hay wayà gid nalunot ang lawas. 38 Ngani mga kauturan ko, dapat nindo maintindihan ining amon ginapasayod sa indo nga paagi kay Hesus hay mapapatawad kita ng Dios sa aton mga salà. 39 Ang aber sin-o nga nagatuo kay Hesus hay ginakabig ng Dios nga matarong. Indì ini mahuman paagi sa pagtuman ng mga Kasuguan ni Moises. 40 Ngani mag-andam kamo para indì matabò sa indo ang ginghambay ng mga propeta:

41 ‘Kamo nga mga nagahambay ning kontra sa akon!

Matitingaya gid kamo kag mamamatay!

Kay ang akon humanon arinyan hay indì gid nindo mapatihan,

aber pa may mag-isplikar sa indo.’†”

42 Nang pahalinon na sina Pablo kag Bernabe sa sinagoga, nagpakitluoy ang mga tawo sa inda nga magbalik sa masunod nga Adlaw nga Inugpahuway para magtudlò pa gid parti sa ini nga mga butang. 43 Nang maghalin na ang mga tawo sa inda pagtipon, gingsundan sina Pablo

---

† 13:35 13:35 Salmo 16:10 † 13:41 13:41 Habakuk 1:5

kag Bernabe ng kadamò nga Judio kag mga nagasamba sa Dios nga nagbaton sa relihiyon ng mga Judio. Ginhambayan sinda nina Pablo kag Bernabe kag ginglaygayan nga magpadayon sa pagsalig sa pagpakamaayo ng Dios.

⁴⁴ Nang masunod nga Adlaw nga Inugpahuway, hayos ang tanan nga taga-didto hay nagtipon para magpamatì ning hambay ng Dios.

⁴⁵ Pero nang makità ng mga Judio ang mga tawo, naili gid sinda kag gingkontra ang tanan nga ginahambay ni Pablo kag ging-insulto pa ninda siya.

⁴⁶ Pero nagsabat sina Pablo kag Bernabe nga may kaisog. Naghambay sinda, “Kahinangyan gid nga iwali anay sa indo ang hambay ng Dios. Pero tungod ginasikway nindo ini, nagapakilaya nga bukon kamo angay nga magbaton ng kabuhì nga wayà katapusan. Ngani tunà niyan, sa mga bukon Judio na kami mawali ng Maayong Balità. ⁴⁷ Kay imaw ini ang sugò ng Ginoo sa amon:

‘Ginghuman ko ikaw nga daw iwag para sa mga bukon Judio, para paagi sa imo, ang kaluwasan magaabot gid sa bilog nga kalibutan.’†”

⁴⁸ Nang mabatian ini ng mga bukon Judio, nalipay gid sinda kag gingdayaw ninda ang hambay ng Ginoo. Kag ang tanan nga gingpili ng Dios para sa kabuhì nga wayà katapusan hay nagtuo.

⁴⁹ Kag naglapnag ang hambay ng Ginoo didto sa bilog nga lugar. ⁵⁰ Pero gingsuysugan ng iban nga mga Judio ang mga pinunò ng syudad

---

† **13:47** 13:47 Isaias 49:6

patì ang kilaya nga mga babayi nga nagasamba sa Dios nga kontrahon sina Pablo kag Bernabe. Tapos ginghingabot sinda kag gingpalayas sa inda lugar. ⁵¹ Ngani gingpaggpag ng mga apostoles ang dapodapo sa inda siki para paandam sa inda. § Pagkatapos nagpanaw sinda pakadto sa syudad ng Iconium. † ⁵² Kag ang mga nagatuo kay Hesus didto sa Antioc hay napunò ng Espiritu Santo kag nalipay gid sinda.

14

Sina Pablo kag Bernabe sa Iconium

¹ Ang natabò sa Iconium hay pareho da sa natabò sa Antioc. Nagkadto sina Pablo kag Bernabe sa sinagoga para magpasayod ng Maayong Balità. Maayo ang inda pagtudlò didto ngani kadamò ang nagtuo nga mga Judio kag mga Griego. ² Pero gingsuysugan ng mga wayà nagatuo nga mga Judio ang mga bukon Judio kag ginggulo ang inda hunahunà para kontrahon ang mga nagatuo. ³ Ngani nadugay ang pagtinir didto nina Pablo kag Bernabe nga nagawali parti sa Ginoo nga wayà ning kahadlok. Gingpakità ng Ginoo nga matuod ang inda ginawali parti sa iya pagpakamaayo kay gingtaw-an niya sinda ning gahom nga makahuman ning mga milagro kag makatitingaya nga mga butang. ⁴ Ngani ang mga

---

§ **13:51** 13:51 Ang gusto hambayon ini hay sinda ang magapanabat sa inda pagsikway ng Dios. † **13:51** 13:51 Mateo 10:14; Marcos 6:11; Lucas 9:5, 10:11

tawo sa adto nga syudad hay natungà. May nag-apin sa mga Judio kag ang iban nag-apin sa mga apostoles.

⁵ May iban nga mga bukon Judio kag mga Judio, kaibahan ang inda mga pinunò nga nag-plano nga sakiton kag buguyon ang mga apostoles. ⁶ Nang masayuran ini ng mga apostoles, naglikaw sinda pakadto sa Lystra kag sa Derbe, mga syudad nga sakop ng Lycaonia kag sa palibot nga mga lugar. ⁷ Kag didto, nagpadayon sinda sa pagwali ng Maayong Balità.

Sina Pablo kag Bernabe sa Lystra

⁸ Didto sa Lystra hay may isa ka tawo nga indì gid makapanaw kay lupog siya tunà pa nang siya hay ging-ungà. ⁹ Nagapamati siya nang ginawali ni Pablo. Gingtutok siya ni Pablo kag nakità niya nga may pagtuo ang lupog nga ang Ginoo makaayo sa iya. ¹⁰ Ngani naghambay ning makusog si Pablo, “Pagtindog ning tadlong!” Naglumpat ang lyaki kag nag-tunà panaw. ¹¹ Nang makità ng mga tawo ang ginghuman ni Pablo, nagsinggit sinda sa linggwahe ng Lycaonia. Hambay ninda, “Naging tawo ang mga dios kag nagpanaog sa aton!” ¹² Gingtawag ninda si Bernabe nga Zeus kag si Pablo nga Hermes kay siya ang miyughambay. ¹³ Ang templo ng inda dios nga si Zeus hay malapit lang sa luwas ng syudad. Ngani nagdaya ang pari ni Zeus ning toro nga mga baka nga may kulintas nga buyak didto sa pwertahan ng syudad. Gusto kuntà niya kag ng mga tawo nga ihalad adto sa mga apostoles. ¹⁴ Nang masayuran

ini nina Bernabe kag Pablo, ginggisì ninda ang inda mga barò sa kalisod kag nagdyagan sa tungà ng mga tawo nga nagasinggit, ¹⁵ “Mga amigo, basì nindo ginahuman ini? Kami hay mga tawo lang da pareho nindo! Yari kami para magwali ng Maayong Balità para bayaan nindo ini nga wayà puyos nga mga butang kag magpalapit sa Dios nga buhì. Siya imaw ang naghuman ng langit, dutà, dagat kag tanan nga mga butang nga yadto didto.† ¹⁶ Nang una pa nga mga tyempo, gingpabay-an lang ng Dios ang mga tawo nga sundon ang inda gusto. ¹⁷ Pero sa tanan nga oras ginapakilaya ng Dios ang iya kaugalingon sa mga tawo paagi sa iya ginahuman nga maayo. Ginataw-an niya kamo ning uyan kag mga anihon sa tamà nga oras para igwa kamo ning pagkaon kag para malipay kamo.” ¹⁸ Pero aber imaw ini ang ginahambay ng mga apostoles, indì ninda mapunggan ang mga tawo nga maghalad sa inda.

¹⁹ Pero may mga Judio nga nag-abot halin sa Antioc nga sakop ng Pisidia kag sa Iconium kag gingsuysugan ninda ang mga tawo nga mag-ampin sa inda kontra sa mga apostoles. Tapos gingbugoy ninda si Pablo kag gingguyod paluwas ng syudad kay ang kalaom ninda patay na siya. ²⁰ Pero nang gingpalibutan siya ng mga nagatuo, nagbangon siya kag nagbalik sa syudad. Nang masunod nga adlaw nagkadto sina Pablo kag Bernabe sa Derbe.

Ang Pagbalik nina Pablo kag Bernabe sa

---

† **14:15** 14:15 Exodus 20:11; Salmo 146:6

Antioc

²¹ Gingwali nina Pablo kag Bernabe ang Maay-ong Balità didto sa Derbe kag kadamò ang inda nakumbinsi nga magsunod kay Hesu-Kristo. Pagkatapos nagbalik sinda sa Lystra, Iconium kag sa Antioc nga sakop ng Pisidia. ²² Didto gingpakusog ninda ang buot ng mga nagatuo kag ginglaygayan sinda nga magpadayon sa inda pagtuo. Hambay ninda, “Kahinangyan nga makaagi gid kita ng kadamò nga kahugaan bago makasuyod sa gingharian ng Dios.” ²³ Sa kada lugar nga may mga nagatuo, nagpili sina Pablo ning mga miyugdumaya para sa inda. Nagpuasa sinda kag nagpangamuyò, tapos gingtugyan sinda sa Ginoo nga inda ginatuuhan.

²⁴ Pagkatapos nag-agi sinda sa mga lugar nga sakop ng Pisidia kag nag-abot sa Pamfilia. ²⁵ Nagwali sinda didto sa Perga, tapos nagkadto sa Atalia. ²⁶ Halin didto, naglarga sinda pabalik sa Antioc kung sa diin gingsalig sinda ng mga nagatuo nga pakamaayuhon sinda ng Dios sa ministeryo nga natapos na.

²⁷ Pag-abot nina Pablo sa Antioc, gingtipon ninda ang mga nagatuo kag gingbalità ang parti sa tanan nga gingpahuman ng Dios sa inda kag kung pauno ang Dios nagtao ning tsansa sa mga bukon Judio para magtuo da sinda. ²⁸ Kag nagtinir sinda didto ning madugay kaibahan ang mga nagatuo.

15*Ang Pagtipon sa Jerusalem*

¹ May mga tawo nga halin sa Judea nga nagkadto sa Antioc kag nagtudlò sa mga nagatuo. Hambay ninda, “Indì kamo maluwas kung indì kamo magpapaltak pareho sa patakaran nga gingtudlò ni Moises.”† ² Pero wayà gid magsugot sina Pablo kag Bernabe sa inda ginatudlò kag nagdinibati gid sinda ng adto nga mga tawo. Nganì nagdesisyon ang mga nagatuo didto nga pakadtuon sina Pablo kag Bernabe kag ang iban pa nga kauturan sa Jerusalem para ini nga problema hay ipaabot sa mga apostoles kag sa mga miyugdumaya ng kongregasyon didto.

³ Nganì gingpakadto sina Pablo ng kongregasyon. Pag-agi ninda sa Fenicia kag sa Samaria, gingbalità ninda didto nga madamò na ang nakumbinsi nga bukon Judio nga magtuo kay Kristo. Nang mabatian ninda ini, nalipay gid sinda. ⁴ Pag-abot ninda sa Jerusalem nalipay ang mga nagatuo didto, mga apostoles kag mga miyugdumaya ng kongregasyon nang makità sinda. Gingbalità nina Pablo ang tanan nga ginghuman ng Dios paagi sa inda. ⁵ Pero may mga nagatuo didto nga miyembro sa grupo ng mga Pariseo. Nagtindog sinda kag naghambay, “Dapat nga magpapaltak ang mga bukon Judio kag hambayan sinda nga magsunod sa Kasuguan ni Moises.”

⁶ Nagtipon ang mga apostoles kag mga miyugdumaya para istoryahan ang parti sa ini nga butang. ⁷ Pagkatapos ng mahabà nga dibati, nagtindog si Pedro kag naghambay, “Mga kauturan, nasayuran na nindo nang una pa nga

---

† 15:1 15:1 Levitico 12:3

isa ako sa mga gingpili ng Dios para iwali ang Maayong Balitâ sa mga bukon Judio para sinda hay makabatì kag magtuo.† ⁸ Kag ang Dios nga nakakasayod ng tagipusuon ng kada isa, hay nagpamatuod nga gingbaton niya ang mga bukon Judio paagi sa pagtao sa inda ng Espiritu Santo pareho ng iya ginghuman sa aton.† ⁹ Pareho lang kita kag ang mga bukon Judio sa panirò ng Dios kay gingpatawad niya ang inda salà tungod nagtuo sinda. ¹⁰ Ngani, basi ginatilawan nindo ang Dios paagi sa pagpilit nga ipatuman sa mga nagatuo ang mga patakaran kag layi ng mga Judio nga indi ta ngani matuman kag aber ng aton mga kalulo-lulohan? ¹¹ Paagi sa pagpakamaayo ni Ginoong Hesus, nagtuo kita nga maluwas pareho da ninda.”

¹² Nang mabatian ninda ang ginghambay ni Pedro, naghupos ang tanan nga nagatipon didto. Pagkatapos nagpamatì sinda kana Bernabe kag Pablo sa inda pagbalitâ ng tanan nga milagro kag makatitingaya nga butang nga ginghuman ng Dios sa mga bukon Judio paagi sa inda. ¹³ Pagkatapos ninda maghambay, nagsabat si Santiago, “Mga kauturan, pamatii nindo ako. ¹⁴ Ging-isplikar sa aton ni Simon Pedro ang una nga pagtawag ng Dios sa mga bukon Judio agud sinda da hay maging iya mga tawo nga sakop niya. ¹⁵ Ini hay nagakumpormi sa gingsulat ng mga propeta pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
¹⁶ ‘Pagkatapos ini, mabalik ako

---

† **15:7** 15:7 Ginghuman 10:1-43 † **15:8** 15:8 10:44, 2:4

kag akon ipatindog liwat ang gingharian ni
David pareho sa tolda nga nagubà.
Iugdok ko ini liwat halin sa pagkasirà,
kag patibayon ko ini

17 agud ang iban pa nga mga tawo magpangità
sa akon,
patì tanan nga mga bukon Judio nga akon
gingtawag para maging akon.

18 Imaw gid ini ang ginghambay ng Ginoo nga
gingpasayod na sa aton nang una pa gid.†”

19 Nagpadayon si Santiago sa paghambay,
“Nganì kung sa akon lang, indì na naton dapat
pahugaan ang mga bukon Judio nga nagatuo na
sa Dios. 20 Dapat sulatan na lang naton sinda nga
indì magkaon ning mga pagkaon nga ginghalad
sa mga dios-diosan, indì mag-iba nga wayà pa
makasay, indì magkaon ng aber ano nga hayop
nga wayà napadugui kag indì da magkaon ning
dugò.† 21 Kay tunà pa nang una nga tyempo
ang Kasuguan ni Moises hay ginabasa na sa mga
sinagoga kada Adlaw nga Inugpahuway. Kag ini
hay ginatudlò ninda sa kada banwa.”

Ang Sulat para sa mga Nagatuo nga bukon Judio

22 Pagkatapos, ang mga apostoles kag ang mga
miyugdumaya kaibahan ang tanan nga nagatuo
hay nagkasugot nga magpilì ning pila ka tawo sa
inda mga miyembro para pakadtuon sa Antioc
kaibahan nina Pablo kag Bernabe. Gingpili
ninda ang duha ka tawo nga ginatahod gid ng

---

† 15:18 15:16-18 Amos 9:11-12 † 15:20 15:20 Exodus 34:15-17;
Levitico 17:10-16, 18:6-23

mga nagatuo nga sina Judas nga ginatawag da nga Barsabas kag Silas. ²³ Kag gingpadaya da ninda ang sulat nga ang suyod hay imaw ini:

“Kami nga mga apostoles kag mga miyug-dumaya diri sa Jerusalem, nga indo mga kauturan, nagapangamusta sa indo nga mga bukun Judio dirà sa Antioc, Syria kag Cilicia. ²⁴ Nabatian namon nga may mga tawo halin diri sa amon nga nagkarà sa indo kag ginggulo ang indo mga hunahunà paagi sa inda mga ginghambay. Wayà kami nagsugò sa inda nga magkarà dirà kag magtudlò ning tiyad inà. ²⁵ Nganì nagtipon kami diri kag nagkaisa nga magpili ning mga tawo para pakaraon dirà, kaibahan ang amon mga pinalanggà nga sina Bernabe kag Pablo. ²⁶ Gingtayà ninda ang inda kabuhì para magserbisyo sa aton Ginoong Hesu-Kristo. ²⁷ Gingpakarà da namon sina Judas kag Silas para iisplikar sa indo ang suyod ng sulat. ²⁸ Sa bulig ng Espiritu Santo hay nagkaisa kami nga indì na namon pagdugangan ang indo mga pas-anon, puyra lang sa mga dapat nindo tumanon: ²⁹ Ayaw kamo magkaon ning mga pagkaon nga ginahalad sa mga dios-diosan, ayaw magkaon ning dugò, ayaw magkaon ning aber ano nga karne ng hayop nga wayà napadugui kag ayaw mag-iba nga wayà pa makasay. Maayo gid kung tumanon nindo ini nga mga butang. Hasta na lang diri.”

³⁰ Nganì nagpanaw ang mga tawo nga inda gingsugò. Pag-abot ninda sa Antioc, gingtapon

ninda ang tanan nga mga nagatuo kag gingtao ninda ang sulat. ³¹ Pagkabasa ninda ini, nalipay gid sinda sa mensahe nga imaw ang nagtao ning kakusog sa inda buot. ³² Sina Judas kag Silas hay mga propeta da. Kadamò ang inda ginghambay nga imaw ang nagpalig-on ng inda pagtuo. ³³ Pagkatapos ng pila ka adlaw nga pagtinir ninda didto, nagbalik na sinda sa mga nagsugò sa inda. Bago sinda naghalin, gingpangamuyuan sinda ng mga nagatuo nga maging maayo ang inda pagbyahe. ³⁴ [Nagpabilin si Silas didto.] ³⁵ Pero nagpabilin sina Pablo kag Bernabe ning madugay sa Antioc. Kadamò ang inda kaibahan nga nagtudlò kag nagwali ng hambay ng Ginoo.

Ang Pagbinuyagan nina Pablo kag Bernabe

³⁶ Pagkaligad ng pila ka adlaw, naghambay si Pablo kay Bernabe, “Kari, balikan naton kag bisitahon ang mga kauturan sa tanan nga banwa nga gingwalihan naton ng hambay ng Ginoo para masayuran naton kung ano na ang inda kamutang.” ³⁷ Gusto kuntà ni Bernabe nga day-on si Juan nga ginatawag da nga Marcos. ³⁸ Pero wayà nagpasugot si Pablo kay wayà siya nagpadayon hasta matapos ang inda misyon, kundi gingbayaan niya sinda sa Pamfilia.† ³⁹ Sobra gid ang inda diniskusyon, nganì nagbinuyagan sinda. Gingdaya ni Bernabe si Marcos kag nagbyahe pakadto sa Cyprus. ⁴⁰ Pero gingdaya naman ni Pablo si Silas. Bago sinda naghalin, gingpangamuyuan anay sinda ng mga nagatuo nga buligan sinda pagbyahe. ⁴¹ Nagkadto sinda

† 15:38 15:38 Ginghuman 13:13

sa iba-iba nga mga banwa sa Syria kag sa Cilicia kag gingpakusog ninda ang buot ng mga nagatuo didto.

16

Ang Pagdaya kay Timoteo sa Misyon

¹ Nagbyahe si Pablo pakadto sa Derbe kag Lystra kung sa diin igwa didto ning isa ka nagatuo nga ang pangayan hay si Timoteo. Ang iya nanay hay Judio nga matutom da nga nagatuo kag ang iya tatay hay Griego. ² Kag nagahambay ang mga nagatuo sa Lystra kag Iconium nga maayo nga tawo si Timoteo. ³ Gusto ni Pablo nga day-on si Timoteo nganì gingpapaltakan siya para wayà may mahambay ang mga Judio didto kay sayod ninda nga Griego ang iya tatay.* ⁴ Sa kada banwa nga inda ginakadtuan, ginapasayod ninda ang desisyon ng mga apostoles kag ng mga miyugdumaya ng kongregasyon sa Jerusalem. Ginghambayan ninda ang mga nagatuo kag gingsugò nga tumanon ninda ini. ⁵ Nganì nagkusog pa gid ang inda pagtuo kag adlaw-adlaw nadudugangan pa gid sinda.

Ang Panan-awon ni Pablo

⁶ Nagkadto sina Pablo sa mga lugar nga sakop ng Frigia kag Galacia kay wayà sinda pagtuguti ng Espiritu Santo nga magwali ng hambay ng Dios sa probinsya ng Asia. ⁷ Nang makaabot sinda sa duyunan ng Mysia, gingtinguhà ninda

---

* **16:3** 16:3 Bukon Judio ang tatay ni Timoteo, nganì wayà siya napapaltaki nang lapsag pa siya. Niyan gingpapaltak siya para batunon ng mga Judio.

nga magsuyod sa Bitinia pero wayà sinda pagtuguti ng Espiritu ni Hesus. ⁸ Ngani nag-agi na lang sinda sa Mysia kag nagderitso sa Troas. ⁹ Kag adto nga gab-i, nagkaigwa si Pablo ning panan-awon. Nakità niya ang isa ka tawo nga taga-Macedonia nga nagatindog kag nagapakitluoy sa iya. Hambay niya, “Tabok diri sa Macedonia kag buligi kami.” ¹⁰ Pagkatapos ng adto nga panan-awon, nagpangità gid kami[†] ning paagi nga makakadto kay nabatyagan gid namon nga ginatawag kami ng Dios para magwali sa Macedonia ng Maayong Balità.

Ang Pagtuo ni Lydia kay Hesus

¹¹ Nagbyahe kami halin sa Troas kag nagderitso sa isla ng Samotrace. Nang masunod nga adlaw nagkadto kami sa Neapolis. ¹² Halin didto nagkadto kami sa Filipos nga imaw ang pinakasentro nga syudad ng Macedonia kag sakop ng Imperyo ng Roma. Nagtinir kami sa Filipos ng pila ka adlaw. ¹³ Nang Adlaw nga Inugpahuway, nagluwas kami sa syudad kag nagkadto sa alihid ng subà kay naisip namon nga may lugar didto nga ginatipunan ng mga Judio para magpangamuyò. Nagpungkò kami didto kag nagpakig-istorya sa mga babayi nga nagatipon didto. ¹⁴ Isa sa mga nagapamati hay si Lydia nga taga-Tiatira nga miyugbaligya ning mamahayon nga tela nga kolor ube kag nagasamba da siya sa Dios. Gingtandog ng Ginoo ang iya tagipusuon nga batunon ang ginawali

---

[†] **16:10** 16:10 Tunà sa ini nga byahe, naging kaibahan na si Lucas ni Pablo.

ni Pablo. ¹⁵ Nagpabawtismo siya kag patì ang iya panimayay. Pagkatapos hambay niya, “Kung nagapati kamo nga matuod gid nga nagatuo na ako sa Ginoo, kari kamo kag magdayon sa amon bayay.” Ngani napilitan kami.

Sina Pablo kag Silas sa Prisuhan

¹⁶ Isa ka adlaw, nang pakadto kami sa lugar nga ginatipunan para magpangamuyò, naka-sumpong kami ning isa ka ulipon nga dalagita. Ginasapian siya ning malain nga espiritu ngani nakakapanghulà siya. Kadakò nga kwarta ang nababaton ng iya mga amo sa iya pagpanghulà.

¹⁷ Nagasinunod-sunod sa amon ini nga babayi kag nagasinggit, “Ini nga mga tawo hay sulugon ng Pinakamataas nga Dios! Ginawali ninda sa indo kung pauno kamo maluwas!”

¹⁸ Adlaw-adlaw imaw adto ang iya ginahuman hasta nga naugot si Pablo. Ngani ging-atubang siya kag ginghambayan ang malain nga espiritu, “Sa pangayan ni Hesu-Kristo, lumayas ka!” Adto gid nga daan naglayas ang malain nga espiritu.

¹⁹ Nang makità ng iya mga amo nga naduyaan na sinda ng inda pagkakakitaan, gingdakop ninda sina Pablo kag Silas kag gingguyod pakadto sa plasa para iatubang sa otoridad. ²⁰ Hambay ninda sa mga pinunò ng syudad, “Ini hay mga Judio nga nagapanggulo sa aton. ²¹ Nagatudlò sinda ning mga kaugalian nga kontra sa aton layi. Mga Romano kita ngani indì naton dapat sundon ang inda ginatudlò.” ²² Ngani gingdakop sinda ng mga tawo didto; gingpaubahan ng mga opisyales kag gingpabunay. ²³ Pagkatapos sinda

bunayan ng sobra, gingpapriso sinda kag gingpabantayan gid ning maayo. ²⁴ Ngani gingsuyod sinda ng gwardya sa pinakasuyod ng selda kag ginggapos pa ang inda mga siki sa tunga ng mabug-at nga kahoy.

²⁵ Nang mga tungang gab-i na, sina Pablo kag Silas hay nagapangamuyò kag nagakanta ning pagdayaw sa Dios. Kag ang iban nga mga priso hay nagapamatì sa inda. ²⁶ Gulpi na lang nga naglinog ning kakusog-kusog kag naghubog ang mga pundasyon ng prisuhan. Adto nga daan naabrihan ang tanan nga pwertahan sa prisuhan kag natangsò ang mga kadina ng tanan nga priso. ²⁷ Nakabatì ang gwardya kag nang makità niya nga bukas ang mga pwertahan, kalaom niya hay nakabuhì na ang mga priso. Ngani ginggabot niya ang iya espada para magpakamatay. ²⁸ Pero nagsinggit si Pablo, “Ayaw gipakamatay! Yari kami tanan!”

²⁹ Nagpabuoy ning iwag ang gwardya kag dalì-dalì nga nagsuyod kag naghapà sa atubangan nina Pablo kag Silas nga nagapangurog. ³⁰ Pagkatapos gingdaya niya sinda paluwas kag gingpangutana, “Ano ang akon humanon para maluwas?” ³¹ Nagsabat sinda, “Magtuo ka kay Ginoong Hesus kag maluluwas ka patì ang imo bilog nga panimayay.” ³² Pagkatapos nagwali sinda ng hambay ng Ginoo sa iya kag sa tanan nga yadto sa iya bayay. ³³ Adto da nga gab-i, ginghugasan ng gwardya ang inda mga pilas kag nagpabawtismo siya patì ang iya bilog nga panimayay. ³⁴ Pagkatapos gingdaya niya sina Pablo kag Silas sa iya bayay kag gingpakaon.

Nalipay gid ang gwardya kag ang iya bilog nga panimayay kay nagatuo na sinda sa Dios.

³⁵ Pagkaaga, nagpadaya ang mga opisyales ning mga pulis para maghambay, “Paluwasa na sinda.”

³⁶ Kag gingbalità ini ng gwardya kay Pablo. Hambay niya, “Nagpasugò ang mga opisyales nga buhian na kamo. Ngani luwas na kamo kag maayo lang nga pagpanaw.” ³⁷ Pero nagsabat si Pablo sa mga pulis, “Gingpabunay ninda kami sa atubangan ng kadamò nga tawo aber wayà pa kami naimbistigahi. Kag pagkatapos gingpapriso pa ninda kami aber mga pumuluyò kami ng Roma! Tapos arinyan sikreto nga paluwason ninda kami? Indi puydi inà! Sinda mismo ang dapat magpaluwas sa amon.” ³⁸ Gingbalità ng mga pulis ang ginhambay ni Pablo sa mga opisyales kag hinadlukan gid sinda nang masayuran nga mga Romano galì sina Pablo kag Silas. ³⁹ Ngani nagkadto sinda kag nagpangayò ning patawad sa inda. Pagkatapos ginghatod ninda sina Pablo sa luwas ng prisuhan kag gingpangabay nga maghalin na sinda sa adto nga syudad. ⁴⁰ Nang makaluwas na sina Pablo kag Silas sa prisuhan, nagkadto sinda sa bayay ni Lydia. Nagpakigkità sinda sa mga nagatuo kag gingpalig-on ang inda pagtuo. Pagkatapos hay nagpanaw sinda.

17

Sina Pablo kag Silas sa Tesalonica

¹ Nag-agi sina Pablo kag Silas sa Amfipolis kag sa Apolonia hasta nakaabot sa Tesalonica. Sa ini nga banwa hay may sinagoga ang mga Judio. ² Kag nagsuyod sina Pablo didto pareho ng iya permi ginahuman kag sa suyod ng tuyo ka Adlaw nga Inugpahuway, nagpakigdiskusyon siya sa mga tawo parti sa Kasulatan. ³ Ging-isplikar kag gingpamatuuran niya nga kahinangyan mag-agi ang Kristo ning kasakit kag mabanhaw. Hambay ni Pablo, “Ini nga Hesus nga akon ginawali sa indo imaw ang Kristo.” ⁴ May mga iban sa inda nga nakumbinsi kag nagsunod kana Pablo kag Silas. Nagtuo da ang kadamò nga diosnanon nga Griego kag mga kilaya nga babayi. ⁵ Pero naili ang iban nga mga Judio nga wayà nagatuo. Ngani gingtipon ninda ang pila ka mga bugoy para buligan sinda sa pagpanggulo ng syudad. Gingsuyod ninda ang bayay ng isa ka tawo nga ang pangayan hay Jason para sugiron sina Pablo kag Silas agud iatubang sa kadamò nga tawo. ⁶ Pero nang wayà ninda makità sinda nga duha, gingguyod ninda si Jason kag ang iban nga mga nagatuo sa atubangan ng mga opisyales ng syudad kag nagsinggit, “Ini nga mga tawo hay nagapanggulo aber diin magkadto! Yari na sinda arinyan sa aton syudad ⁷ kag gingpadayon pa sinda ni Jason sa iya bayay. Ginakontra ninda ang mga layi ng Emperador kay ginahambay ninda nga igwa pa isa ka hari nga ang pangayan hay Hesus!” ⁸ Pagkabatì adto ng mga tawo kag ng mga opisyales hay nagkinagulo sinda. ⁹ Pagkatapos nga gingpapyansa ninda si Jason

kag ang iya mga kaibahan gingbuhian na sinda.

Sina Pablo kag Silas sa Berea

¹⁰ Adto da nga gab-i, gingpakadto ng mga nagatuo sina Pablo kag Silas sa Berea. Pag-abot ninda didto, nagkadto sinda sa sinagoga ng mga Judio. ¹¹ Mas bukas ang hunahunà ng mga tawo didto bukon pareho ng mga taga-Tesalonica. Kay gusto gid ninda magpamatì ng mensahe kag ginaistudyuhan gid ninda ning maayo kada adlaw ang mga Kasulatan para makità kung ang ginatudlò ni Pablo hay matuod. ¹² Ngani kadamò sa inda ang nagtuo patì ang mga kilaya nga babayi nga Griego kag mga lyaki. ¹³ Pero nang masayuran ng mga Judio nga taga-Tesalonica nga nagwali si Pablo ng hambay ng Dios sa Berea, nagkadto sinda didto kag gingsuysugan ang mga tawo nga manggulo. ¹⁴ Ngani gingpakadto nga daan ng mga nagatuo si Pablo sa alihid ng dagat. Pero sina Silas kag Timoteo hay nagpabilin sa Berea. ¹⁵ Ang mga tawo nga naghatod kay Pablo hay nagnunot hasta sa Atenas. Pagkatapos nagbalik sinda sa Berea nga may tugon halin kay Pablo nga sina Silas kag Timoteo hay ginapaapas nga daan sa iya.

Si Pablo sa Atenas

¹⁶ Mintras nagahuyat si Pablo kana Silas kag Timoteo sa Atenas, naglain gid ang iya pamatyag nang makità niya nga kadamò gid ang inda mga dios-diosan. ¹⁷ Ngani nagpakigdiskusyon siya didto sa suyod ng sinagoga, sa mga Judio kag sa mga diosnanon nga bukon Judio; imaw da ang iya ginahuman adlaw-adlaw didto sa

plasa. ¹⁸ May duha ka klasi ng mga manunudlò ang nagpakigdibati kay Pablo. Ang isa hay ginatawag, mga Epicureo kag ang isa hay mga Estoico. Naghambay ang iban sa inda, “Ano ang ginahinambay ng ignorante nga ini?” Ang iban naman naghambay, “Daw labot nga mga dios ang iya ginawali.” Ginhambay ninda ini kay si Pablo hay nagawali parti kay Hesus kag sa iya pagkabanhaw. ¹⁹ Ngani gingdaya ninda si Pablo sa ginatipunan ng konseho ng Atenas nga ginatawag, Areopagus. Naghambay sinda kay Pablo, “Gusto namon masayuran ining bag-o mo nga ginatudlò. ²⁰ Kay may iban ka nga mga butang nga ginatudlò nga bag-o sa amon ngani gusto namon masayuran kung ano ang gusto ini hambayon.” ²¹ Ginhambay ninda ini kay ang tanan nga taga-Atenas kag ang mga istranghero nga didto nagaistar hay mahilig gid sa pagpakig-istorya o pagpamatì permi parti sa mga bag-o nga mga pagpanudlò.

²² Ngani nagtindog si Pablo sa atubangan ng mga tawo nga nagatipon didto sa Areopagus kag naghambay, “Mga taga-Atenas! Nakità ko nga kamo hay relihiyuso gid nga mga tawo. ²³ Kay sa akon paglibot diri sa indo syudad kag pagsirò sa mga lugar nga indo ginasambahan, may nakità ako nga isa ka altar* nga may nakasulat, ‘Para sa dios nga wayà nakikilaya.’ Ang Dios nga ginasamba nindo nga wayà pa nindo nakikilaya, imaw ang ginawali ko sa indo arinyan. ²⁴ Ang Dios nga nagtuga ng kalibutan kag ng tanan nga yari diri, siya ang Ginoo ng langit kag dutà kag wayà nagaistar sa mga templo nga ginghuman

ng mga tawo. ²⁵ Wayà da siya nagakahinangyan ning bulig halin sa tawo tungod siya gid ang nagatao ning kabuhì kag ginhawa kag ng tanan nga aton ginakahinangyan.† ²⁶ Halin sa isa lang ka tawo, ginghuman niya ang tanan nga lahi sa bilog nga kalibutan. Gingplano da ng Dios tunà pa nang una ang mga duyunan kung diin maistar ang mga tawo pati ang tyempo nga sinda hay magakabuhì. ²⁷ Ginghuman niya ini para pangitaon naton siya kag basi pa na lang kung makità naton siya kay sa matuod lang, bukon malayò ang Dios sa kada isa sa aton, ²⁸ kay

‘Sakop niya ang aton kabuhì, paghuyag kag pagkatawo.’

Pareho sa ginghambay ng iban nindo nga mga makatà,

‘Kita tanan hay mga ungà gid niya.’

²⁹ Kag tungod kita hay mga ungà ng Dios, indi dapat naton isipon nga ang Dios hay pareho sa dios-diosan nga bulawan, pilak o bato nga himò ng mga tawo kag halin sa inda imahinasyon.

³⁰ Nang mga nagligad nga tyempo nga wayà pa kakilaya ang mga tawo sa Dios, wayà niya ging-intindiha ang inda mga kasal-anan pero niyan ginasugò niya sinda tanan nga maghinuysoy sa salà kag sa malain nga inda ginahuman.

³¹ Kay may adlaw na nga gingpili ang Dios para husgahan niya ning matarong ang tanan nga tawo sa kalibutan paagi sa isa ka tawo nga iya gingpili. Gingpamatuuran niya ini tanan paagi sa pagbanhaw niya sa ini nga tawo.”

---

† **17:25** 17:24-25 1 Hari 8:27; Isaias 42:5; Ginghuman 7:48

³² Pagkahambay ni Pablo parti sa pagkabanhaw, ging-ngitlan siya ng iban. Pero ang iban nga nagapamati hay naghambay, “Gusto ka namon nga mapamatian liwat parti diri.” ³³ Pagkatapos naghalin si Pablo sa inda ginatipunan. ³⁴ Pero may iban sa inda nga nagsunod kay Pablo kag nagtuo kay Hesus. Kaibahan didto si Dionisius nga miyembro ng Areopagus, ang isa ka babayi nga ang pangayan hay Damaris kag may iban pa gid.

18

Si Pablo sa Corinto

¹ Pagkatapos adto, naghalin si Pablo sa Atenas kag nagkadto sa Corinto. ² Didto nakilaya niya si Aquila nga Judio nga taga-Pontus. Bag-o lang siya nag-abot halin sa Italia kaibahan ang iya asawa nga si Priscila, kay gingpalayas ni Emperador Claudius ang tanan nga Judio sa Roma. Gingbisita sinda ni Pablo sa inda bayay. ³ Kag tungod pareho sinda nga miyughuman ning tolda nga panit, didto siya nagdayon kag nagbulig kaibahan ninda. ⁴ Kada Adlaw nga Inugpahuway, nagapakigdibati siya didto sa sinagoga kag ginatinguhà nga makumbinsi ang mga Judio kag mga Griego nga magtuo kay Hesus.

⁵ Nang mag-abot sina Silas kag Timoteo halin sa Macedonia, ginggamit ni Pablo ang tanan niya nga oras para magwali ng Maayong Balità. Gingpamatuuran niya sa mga Judio nga si Hesus imaw ang Kristo. ⁶ Pero gingkontra kag gingpambayan ninda siya ning malain, nganì gingpagpag

niya ang dapodapo sa iya barò bilang paandam kontra sa inda. Naghambay siya, “Kasal-anan gid nindo kung parusahan kamo ng Dios sa impyerno nga wayà katapusan. Wayà na ako ning panabton. Tunà niyan sa mga bukon Judio* na ako mawali.” ⁷ Ngani naghaling siya didto kag nagdayon sa bayay ni Titius* Justus. Ini nga tawo hay bukon Judio nga nagasamba sa Dios kag ang iya bayay hay yadto sa alihid ng sinagoga. ⁸ Nagtuo da sa Ginoo si Crispus nga pinunò ng sinagoga kag ang iya bilog nga panimayay kag kadamò pa nga mga taga-Corinto nga nakabati kay Pablo ang nagtuo kag nagpabawtismo.

⁹ Isa ka gab-i, nagpakità ang Ginoo kay Pablo paagi sa panan-awon kag naghambay, “Ayaw mahadlok. Magpadayon ka sa imo pagwali ng Maayong Balità kag ayaw magpara ¹⁰ kay kaibahan mo ako. Kadamò ang akon gingpili sa ini nga banwa ngani wayà ning may magpangahas nga magsakit sa imo.” ¹¹ Kag nag-istar didto si Pablo kag nagtudlò sa mga tawo ng hambay ng Dios sa suyod ng isa ka tuig kag tungà.

¹² Pero nang si Galio hay gobernador ng Acaya, nagkaisa ang mga Judio kontra kay Pablo kag inda gingdakop kag gingdaya sa korte. ¹³ Naghambay sinda, “Ini nga lyaki hay naga-pangumbinsi sa mga tawo nga magsamba sa Dios kung sa diin kontra ini sa aton Kasuguan.”

¹⁴ Mahambay na kuntà si Pablo pero naghambay si Galio sa mga Judio, “Kung ini hay parti sa kalainan o kasal-anan nga iya nahimò, wayà ako

---

* **18:7** 18:7 Titius: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Tito.

ning rason nga indì maghusay sa indo nga mga Judio. ¹⁵ Pero kay ang indo ginadiskusyonan hay parti lang sa mga hambay, mga pangayan kag sa indo Kasuguan, kamo na lang ang maghusay inà. Wayà ako labot sa inà nga mga butang.” ¹⁶ Kag gingpaluwas niya sinda sa korte. ¹⁷ Pagkatapos gingdakop ninda si Sostenes nga pinunò ng sinagoga kag inda gingbunay sa atubangan ng korte. Pero wayà ini ging-intindiha ni Galio.

Ang Pagbalik ni Pablo sa Antioc

¹⁸ Pagkatapos nagtinir si Pablo sa Corinto ning kadamò pa nga mga adlaw kaibahan ang mga kauturan didto. Tapos nagpamuhon siya sa inda kag naglarga pakadto sa Syria kaibahan sina Priscila kag Aquila. Nang yadto na siya sa Cencrea, nagpatupi siya pagkatapos matuman ang iya pangakò sa Dios.† ¹⁹ Pag-abot ninda sa Efeso gingbilin niya didto sina Priscila kag Aquila. Pero bago siya naghalin nagkadto anay siya sa sinagoga kag nagpakig-istorya sa mga Judio. ²⁰ Gingpangabay ninda siya nga magtinir lang anay didto, pero wayà siya magsugot. ²¹ Nagpamuhon siya sa inda kag ang hambay niya, “Mabalik ako diri sa indo kung itugot ng Dios.” Pagkatapos naglarga siya halin sa Efeso. ²² Pagdunggò ni Pablo sa Cesarea, nagkadto siya sa Jerusalem kag gingkamusta niya ang mga nagatuo didto. Tapos nagderitso siya sa Antioc. ²³ Wayà magdugay ang iya pagtinir didto kag nagpadayon siya sa pagbyahe. Ginglibot niya ang mga lugar nga sakop ng Galacia kag

---

† **18:18** 18:18 Mga Bilang 6:18

Frigia kag gingpakusog niya ang pagtuo ng mga disipulo didto.

Si Apolos sa Efeso

²⁴ Niyan, may isa ka Judio nga taga-Alexandria nga nagkadto sa Efeso. Ang iya pangayan hay si Apolos. Maayo gid siya maghambay kag kadamò ang nasayuran niya sa mga Kasulatan. ²⁵ Natudluan na siya parti sa Pamaagi ng Ginoo[†] kag kahugod siya magtudlò kag tamà gid ang iya ginatudlò parti kay Hesus. Pero ang bawtismo lang ni Juan ang iya nasayuran. ²⁶ Wayà siya nahadlok maghambay sa mga tawo sa sinagoga. Nang mabatian ini nina Priscila kag Aquila, ging-agda ninda siya sa inda bayay kag didto ging-isplikar ninda ning maayo ang Pamaagi ng Ginoo. ²⁷ Kag nang magplano si Apolos nga magkadto sa Acaya, gingbuligan siya ng mga nagatuo sa Efeso kag gingsulatan ninda ang mga nagatuo sa Acaya nga batunon ninda si Apolos. Pag-abot niya didto, kadakò gid ang iya naibulig sa mga nagatuo paagi sa kaayo ng Dios. ²⁸ Kay sa iya pagpakigdibati sa mga Judio sa publiko wayà gid sinda ning may mahuman kag gingpamatuuran niya sa inda paagi sa mga Kasulatan nga si Hesus gid ang Kristo.

19

Si Pablo sa Efeso

[†] **18:25** 18:25 Pamaagi ng Ginoo: gusto hambayon pagkabuhi nga gusto ng Dios sa mga tawo. Imaw da sa bersikulo 26.

¹ Mintras yadto si Apolos sa Corinto, si Pablo naman hay nag-agi sa mga bakuyod ng probinsya hasta nga nakaabot siya sa Efeso. May nakità siya didto nga mga nagatuo. ² Gingpangutana niya sinda, “Nabaton ba nindo ang Espiritu Santo nang nagtuo kamo?” Nagsabat sinda, “Wayà gid ngani kami makabati nga may ginatawag nga Espiritu Santo.” ³ Ngani nagpangutana si Pablo sa inda, “Kung tiyad inà, sa ano kamo nabawtismuhan?” Nagsabat sinda, “Sa bawtismo ni Juan.” ⁴ Naghambay si Pablo, “Ang bawtismo ni Juan hay para sa mga nagahinuysoy sa inda salà. Pero naghambay da si Juan sa mga Judio nga kahinangyan magtuo sinda sa magsunod sa iya kag imaw ini si Hesus.”† ⁵ Nang mabatian ninda ini, nagpabawtismo sinda sa pangayan ni Ginoong Hesus. ⁶ Nang gingtung-tong ni Pablo ang iya kamot sa inda, nag-abot sa inda ang Espiritu Santo. Tapos naghambay sinda ng iba-iba nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri kag nagpropesiya sinda. ⁷ Mga dose sinda tanan nga lyaki.

⁸ Sa suyod ng tuyo ka bulan, si Pablo hay nagakadto sa sinagoga. Wayà siya mahadlok maghambay sa mga tawo kag magpakigdibati sa inda para makumbinsi sinda parti sa gingharian ng Dios. ⁹ Pero ang iban sa inda hay matugas gid ang uyo kag indì gid magtuo kag naghambay pa sinda ning malain parti sa Pamaagi ng Ginoo didto sa atubangan ng kadamuan. Ngani naghalin si Pablo sa inda kaibahan ang mga

---

† **19:4** 19:4 Mateo 3:11; Marcos 1:4, 7-8; Lucas 3:4, 16; Juan 1:26-27

nagatuo. Kag didto na lang siya nagkadto adlaw-adlaw sa mabahoy nga kwarto kung sa diin nagatudlò si Tyranus para magpadayon sa pagtudlò sa mga tawo. ¹⁰ Sa suyod ng duha ka tuig imaw ini ang iya ginahuman ngani ang tanan nga nagaistar didto sa probinsya ng Asia, Judio kag bukon Judio, hay nakabatì ng hambay ng Dios.

Ang mga Ungà ni Esceva

¹¹ Kadamò ang pambihirà nga milagro nga gingpanghuman ng Dios paagi kay Pablo. ¹² Kay aber ang mga panyò o mga barò nga iya ginggamit nga ginadaya sa mga may sakit hay nagapaayo kag nagapalayas ng malain nga mga espiritu sa inda. ¹³ May mga Judio nga nagalibot kag nagapalayas da ning malain nga mga espiritu. Gingpangahasan ninda nga gamiton ang pangayan ni Ginoong Hesus para palayason ang malain nga mga espiritu. Naghambay sinda, “Sa pangayan ni Hesus nga ginawali ni Pablo, layas kamo!” ¹⁴ Kaibahan sa mga naghuman ini hay ang pito ka ungà nga lyaki ni Esceva, isa ka pinunò ng parì ng mga Judio. ¹⁵ Pero gingsabat sinda ng malain nga espiritu, “Kilaya ko si Hesus kag kilaya ko da si Pablo, pero sino kamo?” ¹⁶ Pagkatapos ginglumpatan sinda ng tawo nga ginasapian ng malain nga espiritu kag gingpangsakit. Nagdyagan sinda tanan paluwas sa bayay nga kadamò ang pilas kag nagkaubahan. ¹⁷ Ini nga natabò hay nabalitaan ng tanan nga mga Judio kag mga bukon Judio nga nagaistar sa Efeso, ngani hinadlukan gid

sinda kag ang pangayan ni Ginoong Hesus hay inda pa gid gingdayaw. ¹⁸ Kadamò ang mga nagtuo didto nga nag-akò ng inda malain nga ginahuman. ¹⁹ Kag kadamò da nga madyikero ang nagdaya ng inda mga librita kag gingsunog sa atubangan ng tanan. Ang kantidad ini tanan hay umabot sa 50,000 drachma* ²⁰ Paagi sa gahom ng Ginoo, naglapnag pa gid ang hambay ng Dios kag kadamò pa gid ang nagtuo.

Ang Kaguluhan sa Efeso

²¹ Pagkatapos ng adto nga mga natabò, nagde-sisyon si Pablo nga mag-agi sa Macedonia kag Acaya bago magderitso sa Jerusalem. Hambay niya, “Pagkahalin ko sa Jerusalem, dapat makadto da ako sa Roma.” ²² Gingpauna niya sa Macedonia sina Timoteo kag Erastus, ang duha sa mga nagabulig sa iya kag nagpabilin pa siya didto sa probinsya ng Asia sa suyod ng pila ka adlaw.

²³ Adto nga tyempo may natabò nga dakò nga kinagulo sa Efeso tungod sa Pamaagi ng Ginoo nga ginatudlò ni Pablo. ²⁴ May isa ka platero† nga ang pangayan hay Demetrius. Siya kag ang iya mga trabahador hay nagapanghuman ning maintik nga mga templo nga pilak ng inda diosa nga si Artemis‡. Paagi diri, nakakakwarta sinda ning dakò. ²⁵ Nganì gingpatipon niya ang iya mga trabahador kag ang iban nga mga platero

---

* **19:19** 19:19 Drachma: Ini hay inda ginagamit nga kwarta kag ang isa ka drachma hay suhoy sa isa ka adlaw nga trabaho.

† **19:24** 19:24 Platero: nagasaysay o nagahuman ning mga alahas o imahen nga pilak o bulawan. ‡ **19:24** 19:24 Artemis o Diana.

kag naghambay siya sa inda, “Mga amigo, nasayuran gid nindo nga ining aton negosyo hay maayo gid nga pangabuhian. ²⁶ Niyan, nakità kag nabatian nindo ang ginahuman ng ini nga tawo nga si Pablo. Gingkumbinsi niya ang kadamò nga tawo diri sa Efeso kag sa bilog nga probinsya ng Asia nga ang mga dios nga ginghuman ng tawo hay bukon matuod nga dios kag nagpati gid sinda sa iya. ²⁷ Ngani basì kung masirà ang aton pangabuhian kag bukon lang inà, kundì delikado da ang templo ng aton bantog nga diosa nga si Artemis kay basì kung maging wayà puyos kag maduyà ang pagkabantog ng aton diosa nga ginasamba naton tanan sa Asia kag sa bilog nga kalibutan.”

²⁸ Nang mabatian ini ng mga tawo, nahangit gid sinda kag nagsininggit, “Makagagahom si Artemis nga diosa ng mga taga-Efeso!” ²⁹ Kag nagkinagulo pa gid sa bilog nga syudad. Ngani gingdakop ninda sina Gaius kag Aristarcus nga taga-Macedonia, mga kaibahan ni Pablo. Pagkatapos nagpangdyagan sinda pasuyod sa inda ginatipunan nga ginayudyod ang duha. ³⁰ Nagtinguhà kuntà si Pablo nga maghambay sa atubangan ng mga tawo, pero wayà siya gingtuguti ng mga nagatuo. ³¹ Aber ang mga amigo ni Pablo nga opisyaales sa probinsya ng Asia hay nagsugò para magpakitluoy sa iya nga indi gid siya magpakità didto sa inda ginatipunan. ³² Niyan, ang mga tawo didto hay nagkinagulo pa gid. May nagsininggit ning isa ka butang kag ang iban naman hay labot ang

inda ginasinggit. Ang kadamuan sa inda hay wayà kasayod kung basì nagatipon sinda didto.

³³ Ang kalaom ng mga tawo didto si Alexander ang kabangdanan kay siya ang gingbutang ng mga Judio sa atubangan ng mga tawo. Gingtaas niya ang iya kamot para pahipuson ang mga tawo agud siya hay makaisplikar. ³⁴ Pero nang masayuran ninda nga Judio gali siya, dungan-dungan sinda nagsininggit sa suyod ng duha ka oras, “Makagagahom si Artemis ng mga taga-Efeso!”

³⁵ Nang ulihi, nag-abot ang pinunò ng banwa kag gingpahipos ang mga tawo. Hambay niya, “Mga kasimanwa ko, ang tanan nga mga tawo hay nakasayod nga kita nga taga-Efeso imaw ang miyugpamahayà ng templo ni Artemis nga makagagahom kag ng sagrado nga bato nga nahuyog halin sa langit. ³⁶ Wayà ning may makabalibad parti diri. Ngani kalma lang kamo kag magdahan-dahan! ³⁷ Gingdaya nindo ini nga mga tawo diri, aber wayà sinda nagpangawat sa aton templo kag naghambay ning malain kontra sa aton diosa. ³⁸ Kung si Demetrius kag ang iya mga kaibahan nga platero hay may reklamo kontra sa aber kanin-o, igwa kita ning mga korte kag mga husgado. Dapat day-on ninda didto ang inda mga kaso! ³⁹ Pero kung igwa pa gid kamo ning iban nga reklamo, inà hay kahinangyan nga husayon sa kabilugan nga pagtitipon ng mga pumuluyò sunò sa layi. ⁴⁰ Niyan, delikado kita sa aton ginahuman. Kay basì kung iakusar kita sa pinunò ng Roma nga kita ang nagpanggulo niyan nga adlaw. Wayà gid kita ning maitao nga rason

kung basì natabò ini.” ⁴¹ Nang matapos na siya maghambay, gingpaulì niya ang mga tawo.

20

Si Pablo sa Macedonia kag Grecia

¹ Nang wayà na ang gulo, gingpatawag ni Pablo ang mga disipulo kag gingpakusog niya ang inda buot. Pagkatapos nagpamuhon siya kag nagkadto sa Macedonia. ² Kadamò nga lugar ang iya gingkadtuan didto kag gingpakusog niya ang buot ng mga nagatuo paagi sa iya mga mensahe. Pagkatapos nagkadto na siya sa Grecia* ³ Nagtinir siya didto sa suyod ng tuyo ka bulan. Pahalinon na kuntà siya pakadto sa Syria ugaling nasayuran niya nga ang mga Judio hay nagaplano nga patyon siya. Nganì nagdesisyon siya nga sa Macedonia na liwat mag-agi pabalik. ⁴ Nagnunot sa iya si Sopater nga ungà ni Pyrhus nga taga-Berea. Kaibahan da niya sina Aristarcus, Secundus nga taga-Tesalonica, Gaius nga taga-Derbe, Timoteo kag ang mga taga-Asia nga sina Tykicus kag Trofimus. ⁵ Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sinda sa amon sa Troas kag didto ninda kami ginghuyat. ⁶ Nang matapos na ang Pyesta ng Tinapay nga wayà Pampaalsa*, naglarga kami halin sa Filipos pakadto sa Troas. Lima ka adlaw ang amon byahe bago nakaabot didto kag nag-apas kami sa amon mga kaibahan. Didto kami nagtinir ning pito ka adlaw.

Ang Pagkabanhaw ni Euticus

---

* **20:2** 20:2 Ang lugar ng Grecia hay ginatawag da nga Acaya.

⁷ Nang Sabado nga gab-i†, nagtipon kami para magbuak-buak ng tinapay agud dumdumon ang pagkamatay ni Hesu-Kristo. Nagtudlò si Pablo sa inda hasta magtungang gab-i, kay mahalina siya pagkaaga. ⁸ Kadamò ang mga iwag sa kwarto sa ibabaw nga amon ginatipunan. ⁹ May soltero didto nga ang iya pangayan hay Euticus nga nagapungkò sa bintanà. Tungod sa sobra nga kadugay ng paghambay ni Pablo, pinilaw siya kag nakatuyog ning hamuok. Ngani nahuyog siya sa bintanà halin sa ikatuyo ka iskalon. Patay na siya nang inda ginghakat. ¹⁰ Pero nagpanaog si Pablo kag pag-abot niya kay Euticus, ginghapaan niya kag gingkupkupan. Hambay niya, “Ayaw kamo mabayaka, buhì siya.” ¹¹ Pagkatapos nagbalik si Pablo sa ibabaw, nagbuak-buak ng tinapay kag nagkaon. Nagpadayon siya sa pagwali sa inda hasta nga nagsubat ang adlaw, tapos naghaling na siya. ¹² Ang soltero naman nga nahuyog hay gingdaya ninda pabalik sa iya bayay nga buhì kag ini hay nagtao sa inda ning dakò nga kalipay.

Ang Pagbyahe ni Pablo halin sa Troas pakadto sa Miletus

¹³ Naglarga kami pakadto sa Asos kay didto kami magakità ni Pablo sunò sa iya tugon sa amon kay mabaktas lang siya pakadto didto. ¹⁴ Nang magkità kami sa Asos, gingpasakay namon siya sa amon ginasakyan kag nagderitso kami sa Mitilene. ¹⁵ Halin didto nagpadayon

---

† 20:7 20:7 Sabado nga gab-i: sa literal, Una nga adlaw ng simana.

kami sa pagbyahe kag pagkaaga nag-abot kami sa Kios. Nang masunod nga adlaw, nakaabot kami sa Samos kag pagkaligad ng isa pa ka adlaw yadto na kami sa Miletus. ¹⁶ Nagdesisyon si Pablo nga indi na lang siya mag-agi sa Efeso para indi na siya maawat sa probinsya ng Asia. Kay gusto gid niya nga kung puydi makaabot sa Jerusalem bago ang adlaw ng Pentecostes*.

Ang Bilin ni Pablo sa mga Miyugdumaya sa Efeso

¹⁷ Halin sa Miletus may gingsugò si Pablo agud tawagon ang mga miyugdumaya ng kongregasyon sa Efeso. ¹⁸ Pag-abot ninda didto, naghambay siya sa inda, "Sayod nindo kung pauno ang akon pagkabuhì nang ako hay kaibahan pa nindo, magtunà nang pag-abot ko diri sa probinsya ng Asia. ¹⁹ Nagserbisyo ako sa Ginoo nga may pagpakababà kag pagtangis tungod sa kadamò nga pagtilaw nga akon ging-antos sa mga malain nga plano sa akon ng mga Judio. ²⁰ Nasayuran da nindo nga wayà gid ning pang-ayang-ayang ang akon pagbalità sa indo ng mga butang nga para sa indo kaayuhan nga akon gingtudlò sa publiko kag sa mga bayay-bayay. ²¹ Gingpaandaman ko ang mga Judio kag mga bukon Judio nga kahinangyan maghinuysoy na sinda sa inda mga salà kag magbalik sa Dios kag magtuo sa aton Ginoong Hesu-Kristo. ²² Niyan, makadto ako sa Jerusalem bilang pagsunod sa Espiritu Santo kag wayà ako makasayod kung ano ang matatabò sa akon didto. ²³ Ang sayod ko lang, aber diin nga syudad ako magkadto,

ginapasayod sa akon ng Espiritu Santo nga ang nagahuyat sa akon hay pagkapriso kag mga pagpasakit. ²⁴ Pero wayà ning kwenta aber ano ang matabò sa akon kabuhì basta matapos ko lang ang ministryo nga gingtao sa akon ni Ginoong Hesus nga imaw ang pagwali ng Maayong Balità parti sa kaayo ng Dios para sa mga tawo.†

²⁵ “Gingkadtuan ko kamo tanan para magwali sa indo parti sa paghaharì ng Dios, pero niyan sayod ko nga indì na nindo ako makikità liwat. ²⁶ Nganì sa ini nga adlaw ginahambay ko gid sa indo, kung igwa sa indo ning indì maluwas, wayà na ako ning panabton sa Dios. ²⁷ Kay wayà ako ning gingtagò sa indo parti sa tanan nga gingplano ng Dios. ²⁸ Bantayi gid nindo ang indo kaugalingon kag ang tanan nga mga tawo ng Dios nga ginapadipara sa indo ng Espiritu Santo. Proteksyuni nindo ang iglesya ng Dios nga gingtubos niya paagi sa dugò ng iya Ungà. ²⁹ Kay sayod ko nga kung makahalin na ako, may mga manunudlò nga magasuyod sa indo grupo nga daw pareho sa mapintas nga hayop. Siraon ninda kamo paagi sa inda mga pagpanudlò nga bukon tamà. ³⁰ Magaabot ang oras nga sa indo mismo magahalin ang mga tawo nga magatudlò ning bukon tamà para ang mga nagatuo hay magatayang kag magasunod sa inda. ³¹ Nganì mag-andam kamo kag dumduma nindo nga sa suyod ng tuyo ka tuig, adlaw-gabi wayà ako nagpara pagwali sa indo tanan nga

---

† **20:24** 20:24 2 Timoteo 4:7

may pagtangis.

³² “Kag niyan, ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya mga hambay nga punò ning pagpaka-maayo. Ini ang magapakusog ng indo buot agud makapadayon kamo para mabaton nindo ang gingpromisa ng Dios. Ini ang panublion nga iya ginatagana sa tanan nga ginglain niya nga maging iya. ³³ Wayà ako naghingabot ng indo kwarta, bulawan o mga barò. ³⁴ Sayod gid nindo nga nagtrabaho ako para may panggastos ako sa akon kaugalingon kag sa akon mga kaibahan. ³⁵ Ginghuman ko ini tanan para ipakità ko sa indo nga sa tiyad ini nga paagi makakabulig kita sa mga maluya. Dumdumon ta ang mga hambay ni Hesus, ‘Mas malipayon ang nagatao kaysa sa nagabaton.’ ”

³⁶ Pagkatapos hambay ni Pablo, nagluhod siya kag nagpangamuyò sinda tanan. ³⁷ Nagtinangis sinda tanan kag gingkupkupan ninda si Pablo kag gingharuan. ³⁸ Nalisod gid sinda kay naghambay si Pablo nga indì na sinda magkità liwat. Pagkatapos ginghatod ninda siya sa iya sakayan.

21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

¹ Nang magpamuhon na kami sa mga miyug-dumaya ng mga nagatuo sa Efeso, naglarga kami kag nagderitso pakadto sa Cos. Nang masunod nga adlaw nagpakadto kami sa Rodes kag halin didto naglarga kami pakadto sa Patara.

² Didto hay may nakità kami nga sakayan nga

pakadtuon sa Fenicia, ngani nagsaylo kami didto.

³ Mintras nagabyahe kami, nalantawan namon ang isla ng Cyprus pero nagpadayon lang kami pa sur pakadto sa Syria. Nagdunggo anay kami sa pantalan ng Tyre kay may gingdiskarga didto.

⁴ Gingpangita namon ang mga disipulo didto kag nagdayon kami sa inda sa suyod ng pito ka adlaw. Paagi sa gahom ng Espiritu Santo ging-istorya ninda si Pablo nga indi magkadto sa Jerusalem. ⁵ Pero nag-abot ang tyempo nga mahalina kami kag nagpadayon sa amon pag-byahe. Ginghatod ninda kami tanan, kaibahan ng inda mga asawa kag mga unga pakadto sa luwas ng syudad. Pag-abot namon sa alihid ng dagat, nagluhod kami tanan kag nagpangamuyod.

⁶ Nang nakapamuhon na kami sa inda, nagsaka na kami sa sakayan kag sinda naman hay nag-pauli na.

⁷ Nagpadayon kami ng amon byahe halin sa Tyre pakadto sa Tolemis. Pag-abot namon didto, nagbisita kami sa mga kauturan kag nagtinir sa inda ning isa ka adlaw. ⁸ Pagkaaga, nagkadto kami sa Cesarea sa bayay ni Felipe nga ebanghelista kag didto kami nagdayon. Isa siya sa pito nga gingpili nang una nga magbulig sa mga apostoles sa Jerusalem.† ⁹ Igwa siya ning upat ka unga nga dalaga nga mga propeta*. ¹⁰ Pagkaligad ng pila ka adlaw, may nag-abot nga propeta halin sa Judea nga ang pangayan hay si Agabus.† ¹¹ Nagpalapit siya sa amon kag gingbuoy ang hagkos ni Pablo kag ginggapos ang

---

† **21:8** 21:8 Ginghuman 6:5, 8:5 † **21:10** 21:10 Ginghuman 11:28

iya kaugalingon nga kamot kag siki. Pagkatapos naghambay siya, “Imaw ini ang hambay ng Espiritu Santo, ‘Tiyad ini ang humanon ng mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya ng ini nga hagkos kag itugyan siya sa mga bukon Judio.’ ”

¹² Nang amon ini mabatian, kami kag ang mga nagatuo didto hay nagpangabay gid kay Pablo nga indi na magkadto sa Jerusalem. ¹³ Pero nagsabat siya, “Basi nagatangis kamo kag ginapalisod nindo ako? Preparado ako bukon lang magpagapos kundì aber mamatay pa sa Jerusalem para kay Ginoong Hesus.” ¹⁴ Indì gid namon mapunggan si Pablo ngani nagpara kami sa amon pagkumbinsi sa iya kag naghambay na lang, “Kabay pa nga ang kabubut-on ng Ginoo ang matuman.”

¹⁵ Pagkatapos ng pila ka adlaw, nagpanghipid kami ng amon mga daya kag nagpadayon pakadto sa Jerusalem. ¹⁶ Ang iban nga mga disipulo sa Cesarea hay nagnunot da sa amon. Gingdaya ninda kami sa bayay ni Nason nga taga-Cyprus kag didto kami nagdayon. Siya hay isa sa mga una nga nagtuo.

Ang Pagbisita ni Pablo kay Santiago sa Jerusalem

¹⁷ Pag-abot namon sa Jerusalem, malipay ang pagbaton sa amon ng mga kauturan didto. ¹⁸ Nang masunod nga adlaw, kaibahan namon si Pablo nga nagbisita kay Santiago. Yadto da ang mga miyugdumaya ng kongregasyon sa Jerusalem. ¹⁹ Gingkamusta sinda ni Pablo kag gingbalitaan niya sinda ng tanan nga ginghuman

ng Dios sa mga bukon Judio paagi sa iya. ²⁰ Nang mabatian ninda ini, nagdayaw sinda tanan sa Dios. Pagkatapos naghambay sinda kay Pablo, “Sayod mo, utod namon, pila na ka libo nga mga Judio ang nagtuo kay Hesus kag sinda tanan hay nagasunod gid sa Kasuguan ni Moises. ²¹ Nakabati sinda nga nagatudlò ka sa tanan nga Judio nga nagaistar sa mga lugar ng mga bukon Judio nga wayà nagatuman sa Kasuguan ni Moises. Nagahambay ka kuno nga indi na ninda papaltakan ang inda mga ungà kag indi na magsunod sa iban pa nga mga patakaran nga gin-asunod ng mga Judio. ²² Niyan, ano ang maayo naton nga humanon? Kay sigurado gid nga masasayuran ninda nga nag-abot ka na. ²³ Tiyad ini ang maayo mo nga humanon. May upat diri ka lyaki nga may pangakò sa Dios. ²⁴ Magnunot ka sa inda kag maglakot sa inda seremonya ng paglimpyo. Pagtapos adto, ikaw na ang bahayà sa magagastos para makapakalbo na sinda. Sa ini nga paagi masasayuran ng tanan nga bukon matuod ang ginabalitè ninda parti sa imo kay nakità ninda nga ikaw da hay nagatuman ng Kasuguan ni Moises.† ²⁵ Kung parti sa mga bukon Judio nga nagatuo, nagpadaya na kami ning sulat sa inda parti sa amon gingkasugtanan nga indi gid sinda magkaon ning mga pagkaon nga ginahalad sa mga dios-diosan, ning dugò, ning pagkaon ng aber ano nga karne ng hayop nga wayà napadugui kag indi mag-iba nga wayà pa makasay.”† ²⁶ Ngani nang masunod nga adlaw,

---

† **21:24** 21:23-24 Mga Bilang 6:13-21 † **21:25** 21:25 Ginghuman 15:29

nagnunot si Pablo sa adto nga mga lyaki kag nagpartisipar sa inda ginghuman para magtunà ng inda seremonya ng paglimpyo. Pagkatapos nagkadto sinda sa templo kag gingpasayod sa parì kung san-o matapos ang inda paglimpyo, para makahalad na sa Dios ang kada isa sa inda.

Ang Pagdakop kay Pablo sa Templo

²⁷ Nang malapit na matapos ang ikapito ka adlaw ng inda paglimpyo, may mga Judio nga halin sa probinsya ng Asia nga nakakità kay Pablo sa templo. Gingsuysugan ninda ang tanan nga tawo didto nga dakpon si Pablo. ²⁸ Nagsinggit sinda, “Mga kapareho namon nga Israelita, buligi kami! Imaw ini ang tawo nga aber diin magkadto, nagatudlò ning kontra sa aton nga mga Judio, kontra sa Kasuguan ni Moises kag kontra sa ini nga lugar. Bukon lang inà, kundì gingdaya pa gid niya diri sa suyod ng templo ang mga bukon Judio kag gingbulingan niya ang aton balaan nga lugar.” ²⁹ Ginghambay ninda ini kay dati, nakità ninda si Trofimus nga taga-Efeso nga kaibahan ni Pablo sa Jerusalem kag ang kalaom ninda gingdaya siya ni Pablo sa suyod ng templo.†

³⁰ Ngani nagkinagulo ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem kag nagpangdyagan sinda pakadto sa templo. Gingdakop ninda si Pablo kag gingyudyod paluwas. Gingpangsarhan nga daan ninda ang mga pwertahan ng templo. ³¹ Patyon na gid kuntà ng mga tawo si Pablo, pero may nagpasayod sa kumander ng mga sundalo ng Romano nga ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem

---

† **21:29** 21:29 Ginghuman 20:4

hay nagkagulo. ³² Adto nga daan gingtawag niya ang mga sundalo kag mga kapitan kag nagdalì-dalì sinda pakadto sa ginatipunan ng mga tawo. Pagkakità ng mga tawo sa inda, nagpara sinda sa pagbalda kay Pablo. ³³ Gingpalapitan si Pablo ng kumander kag gingpadakop kag gingpagapos ning duha ka kadina. Pagkatapos nagpangutana siya sa mga tawo, “Sin-o ini nga tawo kag ano ang iya nahuman?” ³⁴ Pero iba-iba ang inda mga sabat. Sa sobra nga kagulo, indì masayuran ng kumander kung ano gid ang natabò. Ngani ging-sugò niya nga day-on si Pablo sa kampo. ³⁵ Pag-abot ninda sa hagdanan, si Pablo hay ginghakwat na lang ng mga sundalo kay nagpakabayulinti pa gid ang mga tawo ³⁶ nga nagasunod sa inda kag nagasinggit, “Patya inà!”

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa iya Kaugaligon

³⁷ Nang isuyod na si Pablo sa kampo, nagham-bay siya sa kumander, “Igwa lang kuntà ako ning ihambay sa imo.” Gingpangutana siya ng kumander, “Antigo ka galì maghambay ning Griego? ³⁸ Kung tiyad inà, bukon ka galì adtong taga-Egipto nga wayà pa lang madugay ang pagrebelde sa gobyerno. 4,000 ka tawo nga maisog kag puro armado ang iya gingdaya sa tiway nga lugar.” ³⁹ Nagsabat si Pablo, “Isa ako ka Judio nga ging-ungà sa Tarsus, sakop ng probinsya ng Cilicia. Ang Tarsus hay importante nga syudad. Kung puydi, tuguti ako nga maghambay sa mga tawo.”

⁴⁰ Gingtugutan si Pablo ng kumander nga maghambay, ngani nagtindog siya sa hagdanan

kag nagsinyas sa mga tawo nga may ihambay siya. Nang silinsyo na ang tanan, naghambay si Pablo sa inda kaugalingon nga linggwahe ng Hebreo. Kag imaw ini ang iya hambay:

22

¹ “Mga amigo ko kag mga miyugdumaya ng Israel, pamatii ang akon sabat sa mga akusasyon nindo kontra sa akon.” ² Nang mabatian ninda nga nagahambay siya ning Hebreo, naghipos gid sinda kag si Pablo hay nagpadayon sa paghambay: ³ “Isa ako ka Judio nga natawo sa Tarsus ng Cilicia, pero nagdakò ako diri sa Jerusalem. Si Gamaliel ang akon manunudlò kag gingtudluan gid niya ako ning maayo parti sa Kasuguan nga gingsunod ng aton mga kalulo-lulohan. Kag pareho sa indo arinyan, mahugod da ako sa pagserbisyo sa Dios.† ⁴ Ginghingabot ko kag gingpapatay ang mga nagasunod sa Pamaagi ng Ginoo. Gingpagapos ko sinda kag gingpaprisko maging lyaki kag babayi. ⁵ Makapamatuod ang pinakamataas nga parì kag ang tanan nga miyugdumaya ng Judio sa akon ginahambay. Sinda gid ang nagtao sa akon ning mga sulat nga akon gingdaya pakadto sa aton mga kapareho nga Judio sa Damascus. Ini ang nagtao sa akon ning otoridad para makapangdakop ning mga nagatuo kay Hesus para day-on pabalik diri sa Jerusalem para parusahan.†

---

† 22:3 22:3 Ginghuman 5:34-39 † 22:5 22:4-5 Ginghuman 8:3, 26:9-11

*Ang Pamatuod ni Pablo kung Pauno siya
Nagtuò kay Hesus*

9:1-19, 26:12-18

⁶ “Nang mga alas dose ng hapon, mintras nagabyahe ako kag malapit na sa Damascus, igwa ning kasilaw-silaw nga kahayag halin sa langit nga gulpi lang nagsiga palibot sa akon. ⁷ Natumba ako sa dutà kag may nabatian ako nga boses nga nagahambay, ‘Saulo, Saulo! Basì ginahingabot mo ako?’ ⁸ Nagpangutana ako, ‘Ginoo, sin-o ikaw?’ Pagkatapos nagsabat siya sa akon, ‘Ako si Hesus nga taga-Nazaret nga imo ginahingabot.’ ⁹ Nakità ng akon mga kaibahan ang kahayag pero wayà sinda nakaintindi ng ginahambay sa akon. ¹⁰ Kag nagpangutana pa gid ako, ‘Ginoo, ano ang akon humanon?’ Naghambay ang Ginoo sa akon, ‘Pagtindog kag kumadto sa Damascus. Didto may magahambay sa imo kung ano ang tanan nga ipahuman ko sa imo.’ ¹¹ Kag nabuta ako sa kasilaw ng adto nga kahayag nganì ging-agbay na lang ako ng akon mga kaibahan pakadto sa Damascus.

¹² “Didto hay may tawo nga ang pangayan hay Ananias. Matutom siya sa pagsunod sa Kasuguan kag ginatahod ng tanan nga Judio nga nagaistar didto. ¹³ Nagkadto siya sa akon kag nagtindog sa akon alihid kag naghambay, ‘Utod ko nga Saulo, makakakità ka na!’ Kag adto gid nga oras nagbalik ang akon panirò kag nakità ko siya. ¹⁴ Pagkatapos naghambay siya sa akon, ‘Ang Dios ng aton mga kalulo-lulohan, imaw ang nagpili sa imo para masayuran ang iya kabubut-on kag para makità mo ang Matarong

nga Suluguon ng Dios kag mabatian ang iya boses. ¹⁵ Kay ikaw ang magapamatuod sa tanan nga imo nakità kag nabatian. ¹⁶ Kag niyan, ano pa ang imo ginahuyat? Pagtindog na! Magpabawtismo ka kag magtawag sa iya pangayan para patawaron ang imo mga salà.’ ”

Ang Pagsugò kay Pablo sa mga bukon Judio

¹⁷ “Pagkatapos adto, nagbalik ako sa Jerusalem kag nang nagapangamuyò ako sa templo, igwa ako ning nakità nga panan-awon. ¹⁸ Nakità ko si Hesus nga nagahambay sa akon, ‘Dalì, halin na diri sa Jerusalem kay ang mga tawo diri indì magbaton ng imo pamatuod parti sa akon.’ ¹⁹ Naghambay ako, ‘Ginoo, sayod gid ninda ang tanan. Kay nagkadto ako sa mga sinagoga* kag gingpangdakop ko kag gingpangsakit ang mga nagatuo sa imo. ²⁰ Yadto da ako nang gingpatay ang imo miyugpamatuod nga si Esteban kag nagsugot da ako para patyon siya kag ako pa ngani ang nagbantay ng mga barò ng mga nagpatay sa iya.’† ²¹ Pero naghambay ang Ginoo sa akon, ‘Panaw na, kay pakadtuon ta ikaw sa malayò nga lugar para iwali ang Maayong Balità sa mga bukon Judio.’ ”

²² Padayon nga nagapamati ang mga tawo kay Pablo pero pagkabati ng ulihi niya nga ginghambay, nagsininggit sinda, “Patya inà! Indì siya dapat mabuhì!” ²³ Sige gid ang inda kasinggit kag gingpang-itsa ang inda mga pangsuy-ob nga barò kag gingpangsabwag ninda ang dapodapo paibabaw.

---

† **22:20** 22:20 Ginghuman 7:58

²⁴ Ngani gingsugò ng kumander ang iya mga sundalo nga pasuyuron na si Pablo sa kampo. Gingsugò da niya nga latiguhon siya kag imbistigahan kung basì nagasinggit ang mga Judio ning tiyad ini kontra sa iya. ²⁵ Pero nang gingga-pos na ninda siya para latiguhon, naghambay si Pablo sa kapitan nga nagatindog didto, “Ginatu-got ba sa layi nga latiguhon ang isa ka pumuluyò ng Roma mintras wayà pa naimbistigahi kung may salà?” ²⁶ Nang mabatian ini ng kapitan, nagkadto siya sa kumander kag ginghambayan, “Ano ining ginapanghuman mo? Ini nga tawo hay pumuluyò ng Roma!” ²⁷ Ngani nagkadto ang kumander kay Pablo kag nagpangutana, “Balitai ako, pumuluyò ka ba ng Roma?” Nagsabat si Pablo, “Huo.” ²⁸ Ang kumander naghambay, “Ako hay naging pumuluyò ng Roma paagi sa pagbayad ning dakò nga kantidad.” Nagsabat Si Pablo, “Pero ako ging-ungà nga pumuluyò ng Roma.” ²⁹ Nagpalayò nga daan ang mga tawo nga maimbistigar kuntà sa iya. Hinadlukan da ang kumander nang nasayuran niya ini kay gingpakadenahan niya si Pablo nga Romano gali.

Ang Pag-atubang ni Pablo sa Korte ng mga Judio

³⁰ Gusto gid masayuran ng kumander kung basì ginaakusahan ng mga Judio si Pablo. Ngani nang masunod nga adlaw gingpatangsò niya ang mga kadina ni Pablo kag gingpatawag niya ang mga pinunò nga parì kag ng tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio*. Tapos gingpaatubang niya si Pablo sa inda.

23

¹ Nagsirò si Pablo sa mga miyembro ng Korte ng mga Judio kag naghambay, “Mga kapareho ko nga Judio, kung parti sa akon pagkabuhì, malimpyo ang akon konsensya sa atubangan ng Dios aber hasta niyan.” ² Pagkahambay adto ni Pablo, gingsugò ni Ananias nga Pinakamataas nga Pari ang mga nagatindog malapit kay Pablo nga tampaon ang iya bàbà. ³ Naghambay si Pablo sa iya, “Hipokrito ka! Tampaon ka da ng Dios! Nagapungkò ka dirà nga nagahusga sa akon paagi sa Kasuguan, pero ginakontra mo da ang Kasuguan kay gingpatampà mo ako!”† ⁴ Naghambay ang mga tawo nga malapit kay Pablo, “Ginainsulto mo ang Pinakamataas nga Pari ng Dios!” ⁵ Nagsabat si Pablo, “Mga kapareho ko nga Judio, wayà ako nakasayod nga siya gali ang Pinakamataas nga Pari. Kung sayod ko lang, wayà kuntà ako naghambay ning tiyad inà kay ginahambay ng Kasulatan: ‘Ayaw maghambay ning malain kontra sa nagadumaya sa indo.’†”

⁶ Nang makità ni Pablo nga sa Korte ng mga Judio hay may mga Saduceo* kag mga Pariseo*, naghambay siya ning makusog sa inda, “Mga kapareho ko nga Judio, Pariseo ako kag Pariseo da ang akon tatay. Yari ako niyan ginahusgahan kay nagasalig gid ako nga igwa ning pagkabanhaw.”† ⁷ Pagkahambay niya ini, nagdiniskusyon gid ang mga Pariseo kag mga Saduceo kag wayà na nagkaisa ang Korte. ⁸ Natabò ini kay

† **23:3** 23:3 Mateo 23:27-28 † **23:5** 23:5 Exodus 22:28 † **23:6** 23:6 26:5; Filipos 3:5

ang mga Saduceo nagahambay nga wayà ning pagkabanhaw. Wayà da sinda nagapati nga may mga anghel o mga espiritu. Pero ini tanan ginapatihan ng mga Pariseo.† ⁹ Ngani, nagkusog ang inda pagsininggit. May mga eskriba nga mga Pariseo ang nagtindog kag naghambay, “Wayà kami ning may nakità nga salà sa ini nga tawo. Basì kung may espiritu o anghel nga nagpakighambay sa iya?” ¹⁰ Nag-init pa gid ang pagdiniskusyon hasta nga hinadlukan ang kumander kay basì kung bira-birahon ninda si Pablo. Ngani gingsugò niya ang iya mga sundalo nga magpanaog kag buy-on siya para day-on sa kampo.

¹¹ Pagkagab-i, nagpakità ang Ginoo kay Pablo kag naghambay, “Ayaw mahadlok! Kay pareho sa imo pagpamatuod sa akon diri sa Jerusalem, imaw da ini ang imo humanon sa Roma.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Pablo

¹² Pagkaaga, nagtipon liwat ang mga Judio kag nagplano ng inda humanon. Ang kada isa hay nagsumpà nga indì sinda magkaon kag mag-inom hasta nga mapatay ninda si Pablo. ¹³ Ang mga Judio nga nagplano nga patyon si Pablo hay sobra sa 40 ka tawo. ¹⁴ Kag nagkadto sinda sa mga pinunò nga pari kag mga miyugdumaya ng Judio kag naghambay, “Nagsumpà kami nga indì magkaon mintras nga wayà namon napapatay si Pablo. ¹⁵ Ngani kamo kag ang Korte ng mga Judio hay magpangabay sa kumander nga gusto nindo

---

† **23:8** 23:8 Mateo 22:23; Marcos 12:18; Lucas 20:27

ipadaya liwat sa indo si Pablo. Hambaya lang nga gusto nindo mag-imbistigar ning maayo. Pero bago siya diri makaabot, patyon na namon siya.”

¹⁶ Pero ini nga plano hay nabatian ng gumangkon nga lyaki ni Pablo, ang ungà ng iya hali nga babayi. Ngani nagkadto siya sa kampo kag gingbalità niya ini kay Pablo. ¹⁷ Gingtawag ni Pablo ang isa sa mga kapitan didto kag naghambay, “Day-on mo ini nga soltero sa imo kumander kay may ibalità siya.” ¹⁸ Ngani gingdaya ng kapitan ang soltero sa kumander kag naghambay, “Gingtawag ako ng priso nga si Pablo kag nagpangabay siya nga day-on ko ini nga soltero diri sa imo kay may ibalità kuno siya.” ¹⁹ Ginhawiran ng kumander ang kamot ng soltero kag gingdaya sa lugar nga indi sinda mabatian ng iban kag gingpangutana, “Ano gid ang imo ibalità sa akon?” ²⁰ Nagsabat siya, “Nagkasugot ang mga Judio nga ipangabay sa imo nga day-on si Pablo buwas sa Korte kag daw usisaon pa gid siya ning maayo ²¹ pero ayaw sinda pagpatihi kay sobra sinda 40 ka tawo nga nagapanagò kag nagahuyat nga harangan siya para patyon. Nagpanumpà sinda nga indi magkaon kag mag-inom mintras wayà ninda napapatay si Pablo. Preparado na sinda kag nagahuyat na lang ng imo desisyon.” ²² Naghambay ang kumander, “Ayaw magbalità aber kanin-o nga gingbalitaan mo ako parti diri.” Pagkatapos gingpabalik na niya ang soltero.

Ang Pagpadaya kay Gobernador Felix

²³ Gingpatawag ng kumander ang duha sa iya mga kapitan kag ginhambayan, “Magpreparar kamo ning duha ka gatos nga sundalo kay pakadtuon ko kamo sa Cesarea. Magdaya da kamo ning 70 nga miyugpangabayò kag duha ka gatos nga sundalo nga may bangkaw. Maghalin kamo diri niyan mga alas nuwebe ng gab-i. ²⁴ Magpreparar da kamo ning mga kabayò nga sakyan ni Pablo kag bantayan gid nindo siya ning maayo, para indì siya mauno hasta nga makaabot kay Gobernador Felix.” ²⁵ Pagkatapos nagsulat ang kumander ng tiyad ini:

²⁶ “Halangdon nga Gobernador Felix, ako si Claudius Lysias. Nagapangamusta ako sa imo. ²⁷ Ini nga tawo nga akon gingpadaya sa imo, hay gingdakop ng mga Judio kag patyon na kuntà ninda. Pero nang masayuran ko nga siya hay Romano, nagdaya ako ng mga sundalo para tabangan siya. ²⁸ Gusto ko masayuran kung ano ang inda akusasyon sa iya, nganì gingdaya ko siya sa inda Korte. ²⁹ Didto ko nasayuran nga ginaakusahan siya parti lang gid sa inda Kasuguan, pero wayà siya ning may nahuman nga malain para patyon o prisuhon. ³⁰ Kag nang gingbalitaan ako nga ginaplanuhan siya ng mga Judio nga patyon, naisip ko nga mas maayo pa ipadaya siya dirà sa imo. Kag ginhambayan ko na ang mga nagreklamo kontra sa iya nga sa imo day-on ang inda akusasyon.”

³¹ Gingtuman ng mga sundalo ang gingsugò sa inda. Kag adto nga gab-i, gingbuoy ninda si Pablo kag gingdaya sa Antipatris. ³² Nang

masunod nga adlaw, nagbalik sa kampo ang mga sundalo. Ang mga nagasakay sa kabayo imaw lang ang nagderitso nga kaibahan ni Pablo. ³³ Pag-abot ninda sa Cesarea, gingtao ninda ang sulat sa Gobernador kag gingtugyan si Pablo sa iya. ³⁴ Gingbasa ng Gobernador ang sulat kag gingpangutana niya si Pablo kung taga-diin siya nga probinsya. Nang masayuran niya nga taga-Cilicia si Pablo, ³⁵ naghambay siya, “Bistahon ang imo kaso kung mag-abot na ang mga nag-akusar sa imo.” Kag gingpabantayan niya si Pablo sa palasyo ni Herodes.

24

Ang Akusasyon ng mga Judio kontra kay Pablo

¹ Pagkaligad ng mga lima ka adlaw, nagkadto ang pinakamataas nga pari nga si Ananias sa Cesarea. Kaibahan niya ang pila ka mga miyug-dumaya ng Judio kag isa ka abogado nga si Tertulus. Nag-atubang sinda kay Gobernador Felix kag ging-isplikar ang inda akusasyon kontra kay Pablo. ² Nang gingtawag na si Pablo, gingtunaan ni Tertulus ang inda pag-akusar sa iya. Hambay niya, “Halangdon nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumaya, padayon ang katawhayan sa amon nasyon kag kadamò ang imo nahuman nga kaayuhan sa amon lugar. ³ Ngani dakò gid ang amon pagpasalamat sa imo. Kag ginadumdom gid namon ini permi. ⁴ Para indì na namon maawat ang imo oras, ginapangabay ko lang nga kung puydi, pamatian mo anay ang amon matag-od nga pag-isplikar.

⁵ Nakità namon nga nagapanggulo ini nga tawo kag siya ang ginahalinan ng kaguluhan ng mga Judio aber diin siya magkadto kag siya ang pinunò ng sekta ng mga Nazareno. ⁶ Patì ang amon templo gingtinguhà niya insultuhon, nganì gingdakop namon siya. [Husgahan na kuntà namon siya paagi sa amon Kasuguan. ⁷ Pero nag-abot si Kumander Lysias kag gingpwera niya nga buy-on sa amon si Pablo. ⁸ Gingsugò niya ang mga nagaakusar kontra kay Pablo nga magkari diri sa imo.] Kung usisaon mo ini nga tawo masayuran mo gid ang tanan nga amon ginaakusar sa iya.” ⁹ Kag gingpamatuuran da ng mga Judio ang tanan nga ginghambay ni Tertulus.

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa atubangan ni Felix

¹⁰ Pagkatapos gingsinyasan ng gobernador si Pablo nga maghambay kag nagsabat siya: “Sayod ko nga madugay ka na nga naging hukom sa ini nga nasyon. Nganì ginakalipay ko ang pagdipinsa ng akon kaugalingon sa imo atubangan. ¹¹ Kung imo usisaon, masasayuran mo nga mga dose pa lang ka adlaw ang pag-abot ko sa Jerusalem para magsamba. ¹² Ini nga mga Judio wayà nakakità nga nagapakigdiskusyon ako aber kanin-o sa suyod ng templo. Kag wayà da ninda ako nakità nga nagapanggulo sa mga tawo didto sa mga sinagoga o aber diin nga lugar ng syudad. ¹³ Indi da ninda mapamatuuran sa imo ang inda mga akusasyon sa akon. ¹⁴ Pero ang akon ginaakò sa imo imaw ini: ginasamba ko ang Dios ng amon kalulo-lulohan kag nagasunod ako ng

Pamaagi ng Ginoo nga ginahambay ng mga tawo diri nga salà kuno nga sekta. Nagapati gid ako sa tanan nga nakasulat sa Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng mga propeta. ¹⁵ Ang akon pagsalig sa Dios pareho da ng inda pagsalig nga ang tanan nga tawo, matarong man o bukun, hay pagabanhawon niya. ¹⁶ Ngani ginatinguhà ko gid nga maghuman ning maayo para maging malimpyo gid ang akon konsensya sa atubangan ng Dios kag sa tanan nga tawo.

¹⁷ “Pila da ka tuig nga wayà ako sa Jerusalem kag nagbalik ako didto para magdaya ng kwarta nga inugbulig sa akon mga kapareho nga Judio nga nagakahinangyan gid kag para maghalad da sa templo. ¹⁸ Kag didto naabutan ninda ako nga ginatapos ang seremonya sa paglimpyo. Kalakà lang ang mga tawo didto kag wayà ning gulo.† ¹⁹ Pero may mga Judio didto nga halin sa probinsya ng Asia. Sinda kuntà ang mag-atubang sa imo kung may akusasyon gid sinda kontra sa akon. ²⁰ Pero tungod wayà sinda diri, pabalitaa ang mga tawo nga yari diri niyan kung ano nga salà ang inda nakità sa akon nang gingpaatubang ako sa Korte ng mga Judio. ²¹ Kay wayà ako ning iban nga ginhambay nang nagatindog ako didto kundì tiyad ini sa makusog nga boses: ‘Niyan yari ako sa indo atubangan kay nagapati ako nga ang patay pagabanhawon.’†”

²² Kay kadamò na ang nasayuran ni Felix parti sa Pamaagi ng Ginoo, gingpara niya ang pagbista. Hambay niya, “Madesisyon ako pag

---

† **24:18** 24:17-18 Ginghuman 21:17-28 † **24:21** 24:21 Ginghuman 23:6

mag-abot na si Kumander Lysias.” ²³ Pagkatapos gingsugò niya ang kapitan nga bantayan si Pablo, pero taw-an da ning kahilwayan kag tugutan ang iya mga amigo nga magtao ng iya mga kahinangyanon.

Si Pablo sa Atubangan nina Felix kag Drusila

²⁴ Makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot didto si Felix kaibahan ang iya asawa nga si Drusila nga isa ka Judio. Gingpatawag niya si Pablo kag nagpamati sa iya ginapasayod parti sa pagtuo kay Kristo Hesus. ²⁵ Pero nang nagahambay na si Pablo parti sa matarong nga pagkabuhi, sa pagpugong sa kaugalingon kag sa paabuton nga adlaw ng paghusga, hinadlukan si Felix kag naghambay, “Sige, tamà na inà. Ipatawag ta na lang ugaling liwat kung may oras na ako.” ²⁶ Kag permi niya ginapatawag si Pablo para magpakig-istorya sa iya kay nagalaom siya nga taw-an siya ning kwarta. ²⁷ Makaligad ang duha ka tuig, si Porcius Festus ang nag-ilis kay Felix bilang gobernador. Kag tungod gusto ni Felix nga mapalipay niya ang mga Judio, gingpabay-an niya si Pablo sa prisuhan.

25

Ang Pag-atubang ni Pablo sa Emperador

¹ Niyan, nag-abot si Festus sa probinsya ng Judea bilang gobernador kag pagkaligad ng tuyo ka adlaw nagkadto siya sa Jerusalem halin sa Cæsarea. ² Didto gingdaya ng mga pinunò nga pari kag mga miyugdumaya ng Judio ang inda mga akusasyon kontra kay Pablo. Kag nagpangabay

sinda kay Festus ³ nga taw-an sinda ning pabor nga ipadaya si Pablo sa Jerusalem. Pero igwa sinda ning plano nga patyon si Pablo mintras nagapakadto sa Jerusalem. ⁴ Nagsabat si Festus, “Didto na lang si Pablo sa prisuhan ng Cesarea kay mabalik da ako nga daan didto. ⁵ Ngani panunta nindo sa akon ang indo mga pinunò kag didto nindo siya akusahan kung matuod nga may malain siya nga nahuman.”

⁶ Nagtinir si Festus sa Jerusalem ning mga wayo o napuyò ka adlaw kag pagkatapos nag-balik siya sa Cesarea. Nang masunod nga adlaw, nagpungkò siya sa korte kag nagsugò nga paatubangon si Pablo sa iya. ⁷ Pag-abot ni Pablo, gingpalibutan siya ng mga Judio nga halin sa Jerusalem. Kadamò ang inda ginahambay nga mabug-at nga akusasyon kontra sa iya nga indi da ngani ninda mapamatuuran. ⁸ Naghambay si Pablo bilang dipinsa sa iya kaugalingon, “Wayà gid ako ning nahuman nga kontra sa Kasuguan ng mga Judio sa templo o sa Emperador ng Roma.” ⁹ Kay gusto ni Festus nga taw-an ning pabor ang mga Judio, gingpangutana niya si Pablo, “Gusto mo ba magkadto sa Jerusalem kag didto ka bistahon?” ¹⁰ Nagsabat si Pablo, “Diri ako nagatindog sa korte ng Emperador kag diri ako dapat sentensyahan. Wayà ako ning may nahuman nga salà kontra sa mga Judio kag sayod mo gid ini. ¹¹ Kung matuod nga gingsuway ko ang Kasuguan kag angay ako sentensyahan ning kamatayon, batunon ko. Pero kung wayà ning kamatuuran ang inda mga akusasyon kontra sa

akon, wayà ning may makatugyan sa akon sa inda. Ngani gusto ko nga ang mag-imbistigar sa akon hay ang Emperador.”

¹² Nagpangunsulta si Festus sa mga miyembro ng iya korte. Pagkatapos naghambay siya kay Pablo, “Tungod gusto mo nga mag-atubang sa Emperador, sa Emperador ka makadto.”

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa Atubangan ni Agripa

¹³ Pagkaligad ng pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring Agripa kag ang iya manghod nga si Bernice, kay gusto ninda nga bisitahon si Festus bilang bag-o nga gobernador. ¹⁴ Nang makatinir sinda didto ning pila ka adlaw, gingbalità ni Festus sa hari ang parti kay Pablo. Hambay niya, “May isa diri ka priso nga gingbilin ng dati nga gobernador nga si Felix. ¹⁵ Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo hay ging-akusar sa akon ng mga pinunò ng pari kag mga miyug-dumaya ng Judio kag gingpangabay ninda nga parusahan. ¹⁶ Gingsabat ko sinda nga bukon patakaran ng mga Romano nga parusahan ang aber sin-o mintras wayà pa mataw-i ning tsansa nga dipinsahan ang iya kaugalingon sa mga nagaakusar sa iya. ¹⁷ Ngani pag-abot ko diri, wayà na ako nag-uyak ning oras kundi nang masunod nga adlaw nagpungkò ako sa korte kag akon gingpatawag ini nga tawo. ¹⁸ Pagtindog ng iya mga kalaban para akusahan siya, wayà da gali sinda ning may mabug-at nga akusasyon nga akon ginaasahan. ¹⁹ Ang inda lang ginadibatihan hay wayà ning iban kundi ang parti sa inda

relihiyon kag sa isa ka tawo nga ang pangayan hay si Hesus. Patay na ini nga tawo pero kung si Pablo ang pahambayon buhì siya. ²⁰ Indi ko masayuran kung ano ang akon humanon sa ini nga kaso. Ngani gingpangutana ko si Pablo kung gusto niya sa Jerusalem bistahon ang iya kaso. ²¹ Pero gingpangabay ni Pablo nga isalig sa Emperador ang desisyon ng iya kaso. Ngani, nagsugò ako nga bantayan siya hasta nga ipadaya ko siya sa Emperador.” ²² Naghambay si Agripa kay Festus, “Gusto ko gid nga mabatian ini nga tawo.” Nagsabat si Festus, “Sige, buwas mabatian mo siya.”

²³ Nang masunod nga adlaw, nag-abot sina Agripa kag Bernice nga sobra ang pagpadayaw sa inda pagkaharianon, kaibahan ang mga kumander ng mga sundalo kag mga kilaya nga mga tawo sa syudad. Nagsuyod sinda sa ginabistahan. Pagkatapos nagsugò si Festus nga day-on si Pablo sa suyod. ²⁴ Naghambay si Festus, “Haring Agripa kag kamo tanan nga yari diri, yari ang tawo nga ging-akusar sa akon ng mga Judio diri sa Cesarea kag sa Jerusalem. Nagsininggit sinda nga dapat indì na siya mabuhì. ²⁵ Pero sa akon pag-imbistigar, wayà gid ako ning may nakità nga malain nga nahuman ini nga tawo para sentensyahan ning kamatayon. Kag tungod nga nagpangabay siya nga paimbistigaran ini nga kaso sa Emperador, gingdesisyunan ko nga ipadaya siya sa Roma. ²⁶ Pero wayà gid ako ning may maisulat sa Emperador parti sa iya. Ngani gingpadaya ko siya sa indo atubangan lalò na

gid sa imo, Haring Agripa, para pagkatapos ng aton pag-uisà sa iya may maisulat na ako. ²⁷ Kay kung sa akon lang, bukon tamà nga may isa ka priso nga ipadaya sa Emperador nga wayà ning klaro nga akusasyon kontra sa iya.”

26

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa Atubangan ni Agripa

¹ Niyán naghambay si Agripa kay Pablo, “Sige, puydi ka na maghambay para dipinsahan ang imo kaugalingon.” Gingtaas ni Pablo ang iya kamot kag gingtunaan niya ang iya pagdipinsa.

² “Haring Agripa, maayo gid kay makahambay ako niyan nga adlaw para dipinsahan ang akon kaugalingon sa imo atubangan parti sa tanan nga mga akusasyon ng mga Judio kontra sa akon. ³ Lalò na gid kay nasayuran mo ning maayo ang tanan nga mga patakaran kag mga butang nga ginadibatihan ng mga Judio. Ngani nagapangabay ako sa imo ning mahabà nga pasensya sa akon mga ihambay.

⁴ “Nasasayuran ng tanan nga Judio ang akon pagkabuhì sa akon banwa kag sa Jerusalem magtunà nang maisot pa ako. ⁵ Kung magbalità lang sinda ning matuod, sinda mismo makapamatuod nga tunà pa nang una, miyembro ako ng mga Pariseo nga imaw ang pinakaistrikto nga sekta sa relihiyon ng mga Judio.† ⁶ Kag niyan yari ako sa indo atubangan, ginahusgahan kay nagasalig ako nga matabò gid ang gingpromisa ng Dios sa

---

† **26:5** 26:5 23:6; Filipos 3:5

amon mga kalulo-lulohan. ⁷ Ini nga promisa hay ginalauman da ng amon dose nga tribo, ngani adlaw-gab-i ginasamba ninda ang Dios. Kag Haring Agripa, tungod sa akon pagsalig sa ini nga butang, ginaakusahan ako ng ini nga mga Judio! ⁸ Kag kamo nga mga Judio, basi waya kamo nagatuo nga ang Dios hay nagabuhì ng mga patay?

⁹ “Nang una, ako mismo nagahunahunà nga dapat ko gid humanon ang akon makakaya para kontrahon ang pangayan ni Hesus nga taga-Nazaret. ¹⁰ Kag imaw gid ini ang akon ginghuman sa Jerusalem. Gingtaw-an ako ning otoridad ng mga pinunò nga pari para ipapriso ang kadamò nga balaan nga tawo ng Dios. Kag nang gingsentensyahan sinda ning kamatayon, nagkumpormi da ako. ¹¹ Madamò ka beses ginglibot ko ang mga sinagoga para parusahan ang mga nagatuo kay Hesus kag piliton nga maghambay ning malain kontra sa iya. Kag tungod sa sobra ko gid nga kahangit sa inda, ginghingabot ko sinda aber sa malayò nga mga syudad.”†

Ang Pamatuod ni Pablo kung Pauno siya Nagtuo kay Hesus

Ginghuman 9:1-19, 22:6-16

¹² “Imaw ini ang rason kung basi nagkadto ako sa Damascus nga may permiso kag otoridad halin sa mga pinunò nga pari. ¹³ Haring Agripa, nang adto nga adlaw nga alas dose, mintras nagapanaw ako, igwa ako ning nakità nga kahayag

---

† **26:11** 26:9-11 Ginghuman 8:3, 22:4-5

halin sa langit nga masilaw pa sa adlaw. Nahayagan ako kag ang akon mga kaibahan. ¹⁴ Natumba kami tanan sa dutà kag igwa ako ning nabatian nga boses sa Hebreo nga linggwahe, 'Saulo, Saulo! Basi ginahingabot mo ako? Ginapahugaan mo lang ang imo kaugalingon, daw ka nagasipà sa matayom.' ¹⁵ Nagpangutana ako, 'Gino, sin-o ikaw?' Nagsabat ang Gino, 'Ako si Hesus nga imo ginahingabot. ¹⁶ Pagtindog! Nagpakità ako sa imo kay ikaw ang akon gingpili para magserbisyo sa akon. Kag magapamatuod ka sa imo nakità niyan parti sa akon kag sa mga butang nga ipakità ko pa sa imo sa paabuton nga mga adlaw. ¹⁷ Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga bukon Judio. Pakadtuon ko ikaw sa inda ¹⁸ para mabuksan ang inda mga mata agud magabalik sinda halin sa kaduyom pakadto sa kahayag kag magatalikod sa gahom ni Satanas kag magbalik sa Dios. Kag paagi sa inda pagtuo sa akon, patawaron sinda sa inda mga kasalanan kag makaibahan na sinda sa mga ginalain ng Dios nga maging iya tungod sa inda pagtuo.'

Ang Pagbalità ni Pablo ng iya Ministryo

¹⁹ "Ngani, Haring Agripa, gingtuman ko ang panan-awon nga gingpakità sa akon halin sa langit. ²⁰ Nagwali ako, una sa Damascus kag pagkatapos sa Jerusalem. Halin didto ginglibot ko ang bilog nga Judea kag gingkadtuan ko da ang mga bukon Judio. Gingwalihan ko sinda nga dapat gid maghinuysoy sa inda mga salà kag magbalik na sa Dios kag maghuman ng mga

butang nga nagapakità nga sinda hay nagahin-uysoy na sa inda salà.† ²¹ Imaw ini ang rason kung basì gingdakop ako ng mga Judio didto sa templo kag gingtinguhà gid ninda nga patyon ako. ²² Pero gingbuligan gid ako ng Dios hasta arinyan. Ngani yari ako diri nagapamatuod sa tanan, mga kilaya man nga tawo o bukon. Ang tanan ko ini nga ginahambay, imaw da inà ang ginghambay nang una ng mga propeta kag ni Moises nga matatabò: ²³ nga ang Kristo hay magaaagi gid ning kasakit kag kamatayon. Kag siya ang una nga mabanhaw halin sa mga patay para magdaya ng kahayag sa mga Judio kag mga bukon Judio.”†

²⁴ Mintras nagahambay pa si Pablo, nagsinggit si Festus, “Pablo, nagabuang ka na! Ang imo sobra nga tinun-an imaw ang nagapabuang sa imo!” ²⁵ Pero nagsabat si Pablo, “Bukon ako buang, halangdon nga Festus. Kamatuuran kag matarong ang akon mga ginahambay. ²⁶ Ini nga mga butang hay nasayuran gid ni Haring Agripa. Ngani wayà ako nagaduha-duha nga maghambay sa iya. Sigurado gid ako nga ini tanan nga mga butang sayod gid niya kay wayà ini natabò sa tagò nga lugar. ²⁷ Haring Agripa, nagapati ka ba sa ginahambay ng mga propeta? Sayod ko nagapati ka.” ²⁸ Naghambay si Agripa kay Pablo, “Ang kalaom mo hay madali mo ako makumbinsi nga maging Kristyano?” ²⁹ Nagsabat si Pablo, “Sa madali o sa madugay,

---

† **26:20** 26:20 Ginghuman 9:20, 28-29 † **26:23** 26:23 Isaias 42:6, 49:6; 1 Corinto 15:20

nagapangamuyò gid ako sa Dios nga bukon lang ikaw kundì ang tanan nga nagapamatì sa akon niyan hay maging kapareho ko, puyra lang sa akon pagkapriso.”

³⁰ Pagkatapos nagtindog ang hari, ang gobernador, si Bernice kag ang tanan nga nagapungkò didto. ³¹ Mintras nagapaluwas sinda, hambay ninda sa isa kag isa, “Wayà ning may ginghuman nga malain ini nga tawo nga dapat sentensyahan ning kamatayon o prisuhon.”

³² Naghambay si Agripa kay Festus, “Kung wayà lang siya nagpangabay nga mag-apila sa Emperador, makaluwas na kuntà siya.”

27

Nagbyahe si Pablo pakadto sa Roma

¹ Nang sigurado na nga malarga kami pa-Italia, si Pablo kag ang iban pa nga mga priso hay gingbutang sa pamumunò ni Julius, isa nga kapitan ng mga sundalo ng Roma nga ginatawag, Batalyon ng Emperador. ² Niyán didto sa Cesarea may isa ka salakyan nga halin sa Adramitium nga palargahon pakadto sa mga dungguan ng probinsya ng Asia. Imaw ang amon gingsakyan. Nagnunot da sa amon si Aristarcus nga taga-Tesalonica nga sakop ng Macedonia. ³ Nang masunod nga adlaw, nagdunggò kami sa Sidon. Maayo gid ang pagdipara ni Julius kay Pablo. Gingtugutan siya nga magbisita sa iya mga amigo didto para mataw-an siya ng iya mga kahi-nangyanon. ⁴ Paglarga namon, nagpangalihid

ang salakyan sa kabuak ng Cyprus kay sungsun-
gon ang hangin. ⁵ Pagkatapos nga makalampas
kami sa tungod ng Cilicia kag Pamfilia, nakaabot
kami sa Myra sa probinsya ng Lycia. ⁶ Didto
nakità ng kapitan ng mga sundalo ang salakyan
pakadto sa Italia halin sa Alexandria. Ngani,
gingpasakay niya kami didto.

⁷ Sa suyod ng pila ka adlaw, maluya lang ang
amon pagbyahe kag ginahugaan gid kami hasta
nga nakaabot sa lugar malapit sa Cnidus. Kay
sungsungon ang hangin, indì kami makaderitso
ngani didto kami nag-agi sa kabuak nga isla ng
Crete sa tungod ng Salmone. ⁸ Ginghugaan gid
kami kay kabaskog ang hangin ngani nagpan-
galihid lang kami hasta nakaabot sa lugar nga
ginatawag, Maayo nga mga Dungguan. Malapit
ini sa banwa ng Lasea.

⁹ Naatraso na gid kami kag ang amon pagbyahe
hay naging delikado na kay nakaligad na ang
adlaw ng pagpuasa* tandà nga tigbabaskog na.
Ngani nagpaandam si Pablo sa inda, ¹⁰ “Mga
amigo, nakikità ko nga delikado na kung magder-
itso pa kita kay bukon lang mga pangarga kag
salakyan ang maduduyà, kundì pati ang aton
kabuhì.” ¹¹ Pero mas gingpatihan ng kapitan ng
mga sundalo ang hambay ng piluto kag ng tag-
iya ng salakyan kaysa kay Pablo. ¹² Kag tungod
bukon maayo nga magtinir ning madugay didto
nga dungguan pag tiglalamig, ang kadamuan sa
amon nagsugot nga magderitso sa pagbyahe kay

---

* **27:9** 27:9 Adlaw ng pagpuasa: Ini hay ginatawag da nga Yom Kippur o Adlaw ng Pagtubos.

nagalaom kami nga makaabot kuntà sa Fenix kag didto magtinir mintras tiglalaming pa. Kay ini hay pantalan sa Crete nga may maayo nga dungguan kung tiglalaming.

Ang Bagyo sa Lawod

¹³ Nang nagdahan-dahan huyop ang habagat, naghunahunà ang amon mga kaibahan nga puydi na kami makabyahe. Ngani gingbatak ninda ang angkla kag nagpangalihid sa Crete. ¹⁴ Pero wayà magdugay, nagkambyo ang hangin kag nag-abot ang makusog nga untog. Ginatawag ini nga, norte-este.† ¹⁵ Pag-abot ng kakusog-kusog nga hangin, indì na kami makaabante, ngani nagpaanod na lang kami kung diin kami ipadpad. ¹⁶ Nang makapasalipod ang salakyan sa kabuak ng maisot nga isla nga ginatawag, Cauda, binatak namon ang bote pero nahugaan gid kami bago nahuman adto. ¹⁷ Nang mabatak na ang bote, ginghigutan ninda ning mabahoy nga pisi ang salakyan para indì ini mabuak. Hinadlukan sinda kay basì kung magsadsad ang salakyan sa baybay nga malapit sa Libya,‡ ngani gingtunton ninda ang layag kag nagpaanod. ¹⁸ Nagpadayon pa gid ang kakusog-kusog nga bagyo, ngani nang masunod nga adlaw gingpamilak ninda sa dagat ang mga kargada. ¹⁹ Nang pangtuyo ka adlaw, ang mga kagamitan naman ng salakyan ang inda gingpamilak. ²⁰ Kadugay nga wayà namon makità ang adlaw kag mga bituon kag wayà pa

† **27:14** 27:14 Norte-este: ini hay kakusog-kusog gid nga hangin.

‡ **27:17** 27:17 Libya: sa Griego, Syrtis.

gid nagapara ang bagyo. Nang ulihi nawad-an na kami ning paglaom nga makalibre pa kami.

²¹ Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wayà gid makakaon. Ngani nagtindog si Pablo kag naghambay sa inda, “Mga amigo, kung nagpati lang kamo sa akon nga indi kita dapat maghalin sa Crete, nalikawan kuntà naton ang kahugaan kag kasiraan. ²² Pero niyan nagapangabay ako nga paisuga nindo ang indo buot, kay wayà ning isa sa aton nga mamamatay. Ang salakyan lang ang mawawasak. ²³ Kay kagab-i, ang Dios nga nagatag-iya sa akon kag siya nga akon ginaserbisyuhan hay nagpadaya ning anghel sa akon. ²⁴ Hambay niya, ‘Pablo, ayaw mahadlok. Dapat ka mag-atubang sa Emperador sa Roma. Tungod sa imo, luwason ng Dios ang tanan nga kaibahan mo.’ ²⁵ Ngani, mga amigo, paisuga nindo ang indo buot, kay nagasalig ako sa Dios nga matuman ang tanan nga iya ginghambay sa akon. ²⁶ Ugaling lang idagsà gid kita sa isa ka isla.”

²⁷ Pagkaligad ng duha ka simana, napadpad kami sa Dagat ng Mediteraneo. Nang mga tungang gab-i na, natantiya ng mga tripulante nga malapit na kami sa piluw. ²⁸ Ngani gingsukat ninda kag nasayuran nga mga 20 brasas ang kadayom. Malagat-lagat gingsukat naman ninda liwat kag mga 15 brasas na lang. ²⁹ Sa kahadlok ninda nga mabanggà ang salakyan sa mga bato, gingtunton ninda ang upat nga angkla sa pupa kag nagpangamuyò sinda nga mag-aga na. ³⁰ Gusto kuntà ng mga tripulante nga maghalin sa salakyan. Ngani gingtunton

ninda ang bote nga daw sa ginahuyog lang ninda ang mga angkla sa pruwa. ³¹ Pero naghambay si Pablo sa kapitan kag sa mga sundalo, “Kung indì magpabilin ang mga tripulante sa salakyan, madidisgrasya gid kamo.” ³² Nganì ging-utod ng mga sundalo ang pisi ng bote kag gingpabay-an na lang ninda ini nga maanod.

³³ Nang malapit na mag-aga, nagpangabay si Pablo sa inda tanan nga magkaon. Hambay niya, “Duha na ka simana kamo nga wayà makakaon tungod sa kabayaka kag paghinuyat. ³⁴ Nganì kaon na kamo! Kahinangyan nindo ini para magkusog kamo kay wayà gid ning may mamatay sa indo aber isa.” ³⁵ Pagkatapos hambay ni Pablo, nagbuoy siya ning tinapay kag sa atubangan ng tanan nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ang tinapay kag nagkaon. ³⁶ Nagkusog ang inda buot kag nagkaon sinda tanan. ³⁷ 276 kami tanan nga pasahero sa salakyan. ³⁸ Nang nakakaon ang tanan kag mabusog, gingpanghuyog ninda sa dagat ang inda pangarga nga mga trigo para gumaan ang salakyan.

Ang Pagkawasak ng Salakyan

³⁹ Pagkaaga, nakakità na kami ning dutà pero wayà masayuri ng mga tripulante kung ano adto nga lugar. May nakità sinda nga baybay, nganì gingplano ninda nga didto day-on ang salakyan kung puydi. ⁴⁰ Gingpang-utod ninda ang mga pisi nga nakahigot sa mga angkla kag gingbiling sa dagat. Gingbaskad da ninda ang pisi nga nakahigot sa timon. Pagkatapos, ging-isa ninda

ang layag sa atubangan para ang salakyan hay ituyod ng hangin pakadto sa baybay. ⁴¹ Pero nabara ang salakyan kay mababaw. Naglubong ang pruwa kag indì na makahalin. Ang pupa naman hay nagkawasak-wasak kay ginalinampusan ng makusog nga humbak.

⁴² Pamatyon kuntà ng mga sundalo ang tanan nga mga priso para wayà may makalangoy palayò kag makatakas. ⁴³ Pero gingpunggan sinda ng inda kapitan kay gusto niya nga luwason si Pablo. Nganì gingsugò niya ang tanan nga antigo maglangoy nga sinda ang una maglumpat kag magpapiliw. ⁴⁴ Ang mga nabilin naman hay nagsunod nga nagahawid sa mga tabla kag sa mga parte ng salakyan nga nagalutaw. Nganì tanan kami hay nakaabot sa piliw nga wayà kami mauno.

28

Sina Pablo sa Malta

¹ Nang makaluwas na kami sa peligro, nasayuran namon nga adto nga isla hay ginatawag nga Malta. ² Maayo gid ang inda pagbaton sa amon didto. Kay nang mag-uyan kag ginalamig na kami, nagdabok sinda kag ging-asikaso kami ning maayo. ³ Nagtipon si Pablo ning isa ka bugkos nga kahoy nga panggatong. Pero nang ginabutang niya ini sa kalayo, may nagluwas nga sawa sa kahoy kay nainitan kag gingkagat siya sa kamot. ⁴ Nang makità ng mga taga-didto ang sawa nga nakakabit sa kamot ni Pablo, naghambay sinda sa isa kag isa. “Sigurado gid nga miyugpatay ini nga tawo. Nakaluwas siya

sa kamatayon sa dagat, pero wayà magtugot ang langit nga mabuhì pa siya.” ⁵ Pero gingwilik lang ni Pablo ang sawa didto sa kalayo kag wayà da siya mauno. ⁶ Nagapaabat-abat ang mga tawo nga magpanghubag ang lawas ni Pablo o matumba siya kag gulpi nga mamatay. Pero kadugay na sinda nagahuyat kag wayà gid siya mauno. Ngani nagbaylo ang inda isip kag hambay ninda, “Isa siya nga dios!”

⁷ Ang pangayan ng pinunò ng adto nga puyò hay si Publius kag malapit sa adto nga lugar ang iya dutà. Gingbaton niya kami ning maayo kag ging-agda kami nga magtinir sa inda sa suyod ng tuyo ka adlaw. ⁸ Natabuan da nga ang tatay ni Publius hay ginasagnat kag may disintirya. Ngani gingpalapitan siya ni Pablo kag gingpangamuyuan. Pagkatapos gingtungtong niya ang iya mga kamot sa may sakit kag ini hay nag-ayo. ⁹ Tungod sa natabò, ang iban nga may mga sakit didto sa isla hay nagkadto kay Pablo kag ging-ayo niya sinda. ¹⁰ Kadamò ang inda gingtao sa amon nga mga regalo. Kag nang malarga na kami, gingday-an ninda kami sa salakyan ng tanan namon nga kahinangyanon para sa pagbyahe.

Ang Pag-abot ni Pablo sa Roma

¹¹ Pagkatapos ng tuyo ka bulan nga pagtinir namon sa isla ng Malta, nagsakay kami sa isa ka salakyan nga nakadunggò didto nang tiglalaming. Ini nga salakyan hay halin sa Alexandria, nga ang nakamarka sa pruwa hay ‘Kapid nga Dios’.

¹² Nag-abot kami sa Syracuse kag didto kami

nagtinir ning tuyo ka adlaw. ¹³ Halin didto nagpadayon kami sa pagbyahe hasta makaabot kami sa Regium. Nang masunod nga adlaw naghuyop ang habagat kag sa suyod ng duha ka adlaw nakaabot kami sa Puteoli. ¹⁴ Didto may nakità kami nga mga nagatuo kag ging-agda ninda kami nga magtinir didto ning isa ka simana. Pagkatapos nagderitso kami sa Roma. ¹⁵ Nang makasayod ang mga nagatuo sa Roma nga nag-abot na kami, gingsugat ninda kami sa Merkado ng Apius kag sa Tres Tabernas. Nang makità sinda ni Pablo, nagpasalamat siya sa Dios kag nagkusog ang iya buot.

Si Pablo sa Roma

¹⁶ Nang mag-abot kami sa Roma, gingtugutan si Pablo nga mag-istar kung diin niya gusto kag may isa ka sundalo nga magabantay sa iya.

¹⁷ Pagkaligad ng tuyo ka adlaw, gingpatawag ni Pablo ang mga miyugdumaya ng Judio sa Roma. Nang nagatipon na sinda naghambay siya, “Mga kapareho ko nga Judio, aber wayà ako ning may nahuman nga kontra sa aton nasyon o sa patakaran ng aton kalulo-lulohan, gingdakop ako sa Jerusalem kag ging-akusar sa mga opisyaes nga Romano. ¹⁸ Ging-imbistigahan ako ninda kag nang masayuran ninda nga wayà gid ako ning may nahuman nga malain para sentensyahan nga patyon, buhian na kuntà ninda ako. ¹⁹ Pero wayà nagsugot ang mga Judio, nganì napilitan ako nga mag-apila sa Emperador aber wayà ning reklamo sa akon ang mga kasimanwa ko.†

---

† 28:19 28:19 Ginghuman 25:11

²⁰ Imaw ini ang rason kung basì gingpatawag ko kamo para magpakig-istorya ako sa indo kay nakakadena ako tungod nagapati ako sa ginalauman ng mga Israelita.”

²¹ Nagsabat sinda, “Wayà kami nakabaton ning sulat halin sa Judea parti sa imo. Ang aton kapareho nga mga Judio nga nag-abot diri wayà da ning daya nga balità o hambay nga malain kontra sa imo. ²² Pero gusto da namon nga mabatian kung ano ang imo mahahambay kay sayod namon nga aber diin ginapakamalain ng mga tawo ang imo sekta nga inà.”

²³ Nganì nagkasugot sinda kung san-o sinda magtipon. Pag-abot nang adto nga adlaw, mas kadamò pa gid kaysa sa una ang nagtipon didto sa bayay nga ginadayunan ni Pablo. Magtunà ng aga hasta ng gab-i, ging-isplikar niya kag gingpamatuuran ang parti sa gingharian ng Dios. Gingtinguhà gid ni Pablo nga makumbinsi sinda parti kay Hesus paagi sa Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng mga propeta. ²⁴ May iban sa inda nga nakumbinsi kag nagtuo, pero may iban nga wayà magpati. ²⁵ Tungod wayà sinda nagkasugot, nagpaulì na sinda. Pero bago sinda naghalin, may ginghambay pa si Pablo sa inda, “Wayà gid nagsalà ang ginghambay ng Espiritu Santo sa aton mga kalulo-lulohan paagi kay Propeta Isaias. ²⁶ Hambay niya:

‘Kumadto ka sa ini nga mga tawo kag hambayi sinda:

Magapinamatì lang kamo nga magapinamatì, pero indì kamo makaintindi;

magasinirò lang kamo nga magasinirò, pero indì kamo makakità.

²⁷ Kay matugas ang uyo ng ini nga mga tawo, gingtabunan ninda ang inda mga talinga kag gingpiyong ang inda mga mata.

Kay basi kung makakità sinda, makabati, kag makaintindi sinda kung ano ang tamà, kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.†”

²⁸ Naghambay pa si Pablo, “Nganì, ginapasayod ko sa indo nga ang mensahe ng Dios parti sa kaluwasan, gingpasayod na sa mga bukun Judio kag magapamatì gid sinda.” ²⁹ [Pagkahambay ini ni Pablo, nagpaulì ang mga Judio nga mainit ang diskusyunan.]

³⁰ Sa suyod ng duha ka tuig nag-istar si Pablo sa iya ginaplitihan nga bayay kag ginabaton niya maayo ang tanan nga nagabisita sa iya.

³¹ Gingwali niya ang parti sa gingharian ng Dios kag gingtudlò ang parti kay Ginoong Hesu-Kristo nga may kaisog kag wayà gid ning may makapugong sa iya.

---

† **28:27** 28:26-27 Isaias 6:9-10

**Bag-o nga Kasugtanan
Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New
Testament)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Romblomanon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

4de624ce-34e7-5a8f-a597-674e8f806461